EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 9.12.2020
COM(2020) 796 final

2020/0349 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EL) 2016/794 selles osas, mis puudutab Europoli ja eraõiguslike isikute koostööd, Europolis isikuandmete töötlemist kriminaaluurimiste toetamiseks ning Europoli rolli teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas

{SEC(2020) 545 final} - {SWD(2020) 543 final} - {SWD(2020) 544 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa seisab silmitsi muutuva julgeolekuolukorraga, kus julgeolekuohud teisenevad ja muutuvad üha keerukamaks. Kurjategijad kasutavad ära digipöörde, uute tehnoloogialahenduste,[1] üleilmastumise ja liikuvuse eeliseid, sealhulgas füüsilise ja digitaalse maailma omavahelist seotust ning piiride hägustumist[2]. Hiljutised sündmused[3] on taas kord näidanud, et terrorism kujutab endast jätkuvalt märkimisväärset ohtu Euroopa Liidu ja selle kodanike vabadusele ning eluviisile. COVID-19 kriis hoogustab seda, sest kurjategijad on kiiresti haaranud võimalusest kriisi ära kasutada ja kohandavad oma toimimisviise või arendavad uusi kuritegeliku tegevuse liike[4]. Kuigi COVID-19 kriisi täielik mõju julgeolekule ei ole veel selge, peaks see keskmise ja pika aja jooksul kujundama raske ja organiseeritud kuritegevuse olukorda ELis[5].

Nende arenevate julgeolekuohtude tõttu on vaja tõhusat ELi tasandi toetust liikmesriikide õiguskaitseasutuste tööle. Kõnealused ohud levivad üle piiride, on seotud erinevate kuritegudega, mille toimepanekut need hõlbustavad, ning väljenduvad selliste kuritegelike organisatsioonide tegevuses,[6] kes tegelevad mitut eri liiki kuritegeliku tegevusega. Kuna nende piiriüleste julgeolekuprobleemide lahendamiseks ei piisa üksnes riiklikul tasandil võetavatest meetmetest, on liikmesriikide õiguskaitseasutused üha enam kasutanud Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ameti (Europol) pakutavat toetust ja eriteadmisi, et võidelda raskete kuritegude ja terrorismi vastu. Europolil on liikmesriikidele raskete kuritegude ja terrorismi vastu võitlemiseks ELi tasandil toetuse andmisel keskne roll. Amet pakub riiklikele õiguskaitseasutustele tuge ja eriteadmisi kahte või enamat liikmesriiki mõjutavate raskete kuritegude, terrorismi ja liidu poliitikavaldkondades hõlmatud ühist huvi kahjustavate kuriteoliikide tõkestamisel ning nende vastu võitlemisel. Alates Europoli 2016. aasta määruse[7] kohaldamise algusest on ameti ülesannete operatiivne tähtsus oluliselt muutunud. Näiteks on Europoli Euroopa terrorismivastase võitluse keskuse pakutav operatiivtugi

---

1 See hõlmab selliseid arendusi nagu 5G-mobiilsidevõrgud, tehisintellekt, asjade internet, mehitamata õhusõidukid, anonüümimine ja krüpteerimine, 3D-printimine ja biotehnoloogia. Näiteks tutvustasid Prantsusmaa ja Madalmaade õiguskaitse- ja õigusasutused koos Europoli ja Eurojustiga 2020. aasta juulis ühist uurimist, mille eesmärk on lammutada krüpteeritud telefonivõrk EncroChat, mida kasutavad vägivaldsetes rünnakutes, korruptsioonis, mõrvakatsetes ja laiaulatuslikus uimastiveos osalevad kuritegelikud võrgustikud (https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/dismantling-of-encrypted-network-sends-shockwaves-through-organised-crime-groups-across-europe).

2 Digisüsteemide kasutamine paljudes kuritegelikes tegevustes ning veebis ebaseaduslike kaupade ja teenustega kauplemise laienemine muudab rasket ja organiseeritud kuritegevust. Vt Europol, 2017. aasta ohuhinnangud raske ja organiseeritud kuritegevuse kohta.

3 Rünnak Pariisis 25. septembril 2020, rünnak Conflans-Sainte-Honorine'is 16. oktoobril 2020, rünnak Nice'is 29. oktoobril 2020 ja rünnak Viinis 2. novembril 2020.

4 www.europol.europa.eu/publications-documents/pandemic-profiteering-how-criminals-exploit-covid-19-crisis. See puudutab eelkõige küberkuritegevust, pettust, võltsimist ja varavastast organiseeritud kuritegevust.

5 https://www.europol.europa.eu/publications-documents/beyond-pandemic-how-covid-19-will-shape-serious-and-organised-crime-landscape-in-eu.

6 2017. aastal oli Euroopas uurimise all rohkem kui 5 000 kuritegelikku organisatsiooni, st 50 % rohkem kui 2013. aastal. 45 % kuritegelikest organisatsioonidest oli seotud rohkem kui ühe kuritegeliku tegevusega. Mitme kuriteoliigiga tegelevate organisatsioonide osakaal suurenes järsult. Kuritegelikud organisatsioonid tegelevad sageli rohkem kui ühe kuritegeliku tegevusega. Nad on väga paindlikud ja suudavad ühelt kuritegelikult tegevuselt teisele üle minna. Europol, 2017. aasta ohuhinnangud raske ja organiseeritud kuritegevuse kohta.

7 11. mai 2016. aasta määrus (EL) 2016/794.

viimastel aastatel suurenenud viis korda (127st toetust saanud operatiivjuhtumist 2016. aastal kuni 632 juhtumini 2019. aastal). Praegu osaleb keskus peaaegu igas suuremas terrorismivastases uurimises ELis.

Terrorismioht on Euroopas endiselt suur[8]. ELi siseministrite 13. novembri 2020. aasta ühisavalduses hiljutiste terrorirünnakute kohta Euroopas kutsuvad ministrid „komisjoni üles esitama ettepaneku, millega muudetakse Europoli volitusi tugeva õigusliku alusega suurte andmekogumite käitlemiseks. Europol ja eriti selle Euroopa terrorismivastase võitluse keskus (ECTC) on äärmiselt olulised liikmesriikide tõhusaks toetamiseks terrorikuritegude ennetamisel ja nende eest vastutusele võtmisel ning neid asutusi tuleb tugevdada“[9].

Ohukeskkond muudab ka seda, mis liiki toetust liikmesriigid vajavad ja ootavad Europolilt kodanike turvalisuse tagamiseks, ning seda viisil, mida kaasseadusandjatel ei olnud võimalik Europoli praeguste volituste üle läbirääkimisi pidades ette näha. Nõukogu 2019. aasta detsembri järeldustes tunnistatakse „kiireloomulist operatiivvajadust, et Europol saaks taotleda ja saada andmeid otse eraõiguslikelt isikutelt“, ja kutsutakse komisjoni üles kaaluma Europoli määruse läbivaatamise ajakava kohandamist, „pidades eelkõige silmas Euroopa õiguskaitse vajadusi käsitleda toimuvaid tehnoloogilisi arenguid“[10]. On olemas tungiv sotsiaalne vajadus võidelda raskete kuritegude vastu, mida valmistatakse ette või pannakse toime eraõiguslike isikute pakutavaid piiriüleseid teenuseid kasutades,[11] eelkõige küberkuritegevuse vastu. Kuigi seda probleemi käsitletakse osaliselt elektrooniliste tõendite paketis,[12] on olukordi, kus Europoli toetus on vajalik, et tulemuslikult võidelda ohtudega, mida kujutavad endast küberkuritegevus ja küberruumi kasutades toime pandud kuriteod, eelkõige juhul, kui eraõiguslikud isikud püüavad sellistest kuritegudest teatada.

Europoli tugevdamist nõutakse ka Euroopa Parlamendi 2020. aasta juuli resolutsioonis, milles märgitakse, et „prioriteediks peaks olema Europoli suutlikkuse suurendamine piiriüleste uurimiste algatamise taotlemisel, eelkõige tõsiste rünnakute korral rikkumisest teatajate ja uurivate ajakirjanike vastu, kellel on oluline roll korruptsiooni, pettuste, juhtimisvigade ja muude väärtegude paljastamisel avalikus ja erasektoris“[13].

Võttes arvesse muutuvat julgeolekuolukorda, peavad Europolil olema suutlikkus ja vahendid, et liikmesriike raskete kuritegude ja terrorismi vastu võitlemisel tulemuslikult toetada. Vastuseks pakilistele operatiivvajadustele ja kaasseadusandjate üleskutsetele, et Europol pakuks tugevamat toetust, teatati komisjoni 2020. aasta tööprogrammis seadusandlikust algatusest, mille eesmärk on suurendada Europoli volitusi politsei operatiivkoostöö tugevdamiseks. See on ka ELi 2020. aasta juuli julgeolekuliidu strateegia põhimeede[14]. Kooskõlas poliitilistes suunistes[15] esitatud üleskutsega, mille kohaselt „peame tegema kõik

---

8 13 ELi liikmesriiki teatasid kokku 119st toime pandud, ebaõnnestunud ja ära hoitud terrorirünnakust, milles hukkus kümme ja sai vigastada 27 inimest (Europol, 2020. aasta aruanne terrorismi olukorra ja suundumuste kohta Euroopa Liidus).

9 https://www.consilium.europa.eu/fr/press/press-releases/2020/11/13/joint-statement-by-the-eu-home-affairs-ministers-on-the-recent-terrorist-attacks-in-europe/.

10 https://www.consilium.europa.eu/media/41586/st14755-en19.pdf. Määrusega (EL) 2016/794 nähakse ette Europoli mõju, tulemuslikkuse ja tõhususe hindamine 2022. aasta maiks.

11 Mõiste „eraõiguslikud isikud“ viitab organisatsioonidele, mis ei ole ametiasutused. Muu hulgas kuuluvad nende hulka tsiviilõiguslikud ettevõtjaid, isegi kui need kuuluvad ametiasutusele või on selle kontrolli all.

12 Komisjon võttis 17. aprillil 2018 vastu elektrooniliste tõendite paketi, mis koosneb määrusest (COM(2018) 225 final) ja direktiivist (COM(2018) 226 final). Kaasseadusandjad peavad paketi üle läbirääkimisi.

13 Euroopa Parlamendi 10. juuli 2020. aasta resolutsioon liidu tervikliku poliitika kohta rahapesu ja terrorismi rahastamise ärahoidmiseks (2020/2686(RSP)).

14 COM(2020) 605 final, 24. juuli 2020.

15 https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_en.pdf.

endast oleneva oma kodanike kaitsmiseks“, käsitletakse käesolevas seadusandlikus algatuses neid valdkondi, kus sidusrühmad paluvad Europolilt suuremat toetust, et aidata liikmesriikidel tagada kodanike turvalisust.

Selleks püütakse käesoleva ettepanekuga tugevdada Europoli volitusi ametile aluslepinguga[16] pandud missiooni ja ülesannete raames, eelkõige

- võimaldada Europolil teha tulemuslikku koostööd eraõiguslike isikutega ning suurendada eraõiguslike isikute ja õiguskaitseasutuste koostöö tulemuslikkust, et tõkestada kurjategijatel piiriüleste teenuste, näiteks side-, pangandus- või transporditeenuste kasutamist;
- võimaldada Europolil tulemuslikult toetada liikmesriike ja nende uurimisi suurte ja keerukate andmekogumite analüüsiga ning lahendada õiguskaitseasutuste probleeme seoses suurandmetega;
- tugevdada Europoli rolli teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas ning kõrvaldada õiguskaitse seisukohast olulised lüngad;
- tugevdada konkreetsetes olukordades ja igal üksikjuhul eraldi Europoli koostööd kolmandate riikidega, et ennetada Europoli eesmärkidega seotud kuritegusid ja võidelda nende vastu;
- selgitada, et erijuhtudel, kui Europol leiab, et tuleks algatada kriminaaluurimine, võib ta taotleda liikmesriigi pädevatelt asutustelt liidu poliitikavaldkondades hõlmatud ühist huvi kahjustava kuriteo uurimise algatamist, läbiviimist või koordineerimist, ilma et asjaomasel kuriteol peaks olema piiriülene mõõde[17];
- tugevdada Europoli koostööd Euroopa Prokuratuuriga;
- tugevdada veelgi Europoli suhtes kohaldatavat andmekaitseraamistikku;
- tugevdada veelgi parlamentaarset järelevalvet Europoli üle ja tema aruandekohustust.

Käesolev seadusandlik algatus on seotud seadusandliku ettepanekuga, millega muudetakse määrust (EL) 2018/1862, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalases koostöös, et võimaldada Europolil sisestada andmeid SISi. Tingimusel et konsulteeritakse liikmesriikidega, võimaldaks see Europolil sisestada SISi andmeid, mis käsitlevad kolmanda riigi kodaniku kahtlustatavat osalemist Europoli pädevusalasse kuuluvas kuriteos.

Käesolev seadusandlik algatus on osa meetmete paketist, mille komisjon esitas 9. detsembril 2020 eesmärgiga tugevdada liidu reageerimist terrorismiohule.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesolevas seadusandlikus algatuses võetakse arvesse mitmesuguseid ELi poliitikameetmeid sisejulgeoleku valdkonnas, mis on vastu võetud või mida on hakatud rakendama alates Europoli 2016. aasta määruse jõustumisest.

---

[16] Vt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 88.

[17] Määruse (EL) 2016/794 artikli 3 lõike 1 kohaselt on Europoli üks eesmärk toetada ja tugevdada liikmesriikide pädevate asutuste tegevust ning nende vastastikust koostööd liidu poliitikavaldkondades hõlmatud ühist huvi kahjustavate kuriteoliikide tõkestamisel ja nende vastu võitlemisel. See vastab Europoli missioonile, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 88. Määruse (EL) 2016/794 artikli 6 lõikes 1 on sätestatud, et „erijuhtudel, kui Europol leiab, et tema eesmärkidega seotud kuriteo osas tuleks algatada kriminaaluurimine, taotleb ta riiklike üksuste kaudu, et asjaomaste liikmesriikide pädevad asutused algataksid ja viiksid läbi kriminaaluurimise või koordineeriksid seda“.

Mis puutub eraõiguslike isikutega tehtavasse koostöösse, siis võetakse käesolevas seadusandlikus algatuses arvesse seotud algatusi, mis käsitlevad terroristliku veebisisu eemaldamist[18] ja elektroonilistele tõenditele piiriülese juurdepääsu parandamist[19]. Kui elektrooniliste tõendite pakett on vastu võetud ja põhineb komisjoni ettepanekutel, annab see riiklike õiguskaitse- ja õigusasutuste käsutusse Euroopa andmeesitamismääruse ja Euroopa andmesäilitamismääruse, mis võimaldavad saada teenuseosutajatelt kriminaaluurimiste jaoks digitaalseid tõendeid olenemata sellest, millises liikmesriigis teenuseosutaja asub või kus teavet säilitatakse.

Mis puutub kolmandatelt riikidelt kahtlustatavate ja kurjategijate kohta saadud teabe jagamise piirangutesse, siis sellise teabevahetuse parandamise võimaluste hindamisel võetakse arvesse käimasolevat tööd ELi julgeoleku, piiri- ja rändehalduse valdkonnas kasutatavate infosüsteemide koostalitlusvõime[20] saavutamiseks ning suuremahuliste IT-süsteemide ELi õigusraamistiku väljatöötamiseks. See hõlmab olemasolevaid või kavandatavaid ELi infosüsteeme, nimelt Schengeni infosüsteemi,[21] ELi riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi,[22] ELi reisiinfo ja -lubade süsteemi[23] ning samuti viisainfosüsteemi[24] ja Eurodac-süsteemi[25] kavandatavat ajakohastamist.

Seadusandlikus algatuses võetakse ka arvesse Europoli koostööd teiste liidu asutuste ja ametitega, nimelt Euroopa Prokuratuuri,[26] Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Ameti (Eurojust),[27] Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ameti (ENISA),[28] Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF)[29] ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametiga (Frontex)[30].

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolevas seadusandlikus algatuses võetakse arvesse ka muid asjakohaseid ELi poliitikameetmeid, mis on vastu võetud või mida on hakatud rakendama pärast Europoli määruse jõustumist.

Seadusandlikus algatuses võetakse täielikult arvesse asjakohaseid ELi andmekaitsealaseid õigusakte (vt allpool 3. jagu põhiõiguste kohta).

Innovatsiooni puhul võetakse selles seadusandlikus algatuses arvesse ELi julgeolekuga seotud rahastamist programmi „Horisont 2020“,[31] Sisejulgeolekufondi,[32] kavandatava programmi „Euroopa horisont“[33] ja kavandatava programmi „Digitaalne Euroopa“[34] vahenditest. Samuti võetakse selles arvesse Euroopa andmestrateegiat[35] ja tehisintellekti käsitlevat valget

[18] COM(2018) 640 final, 12. september 2018.
[19] COM(2018) 225 final ja COM(2018) 226 final, 17. aprill 2018 (elektrooniliste tõendite pakett).
[20] 20. mai 2020. aasta määrus (EL) 2019/818.
[21] 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1862.
[22] 30. novembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2226.
[23] 12. septembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1240.
[24] COM(2018) 302 final, 16. mai 2018.
[25] COM(2020) 614 final, 23. september 2020.
[26] Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939.
[27] 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1727.
[28] 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/881.
[29] 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013.
[30] 13. novembri 2019. aasta määrus (EL) 2019/1896.
[31] 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1291/2013.
[32] 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 513/2014. Vt ka komisjoni ettepanek Sisejulgeolekufondi loomise kohta järgmiseks mitmeaastaseks finantsraamistikuks, COM(2018) 472 final, 13. juuni 2018.
[33] COM(2018) 435 final, 7. juuni 2018.
[34] COM(2018) 434 final, 6. juuni 2018.
[35] COM(2020) 66 final, 19. veebruar 2020.

raamatut[36] kui komisjoni uue digitaalarengu strateegia esimest sammast ning käimasolevat tööd ühtsete Euroopa andmeruumide haldamise ettevalmistamisel.

Mis puutub Europoli koostöösse kolmandate riikidega, siis võetakse käesolevas seadusandlikus algatuses arvesse liidu välispoliitikat, eelkõige ELi delegatsioonide ning terrorismivastase võitluse ja julgeolekuekspertide tööd kolmandates riikides ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika missioone ja operatsioone.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Seadusandliku algatuse õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikkel 88. ELi toimimise lepingu artikli 88 lõikes 1 on sätestatud, et Europoli ülesanne on toetada ja tõhustada liikmesriikide politseiasutuste ja teiste õiguskaitseorganite tegevust ning nende vastastikust koostööd kahte või enamat liikmesriiki puudutava raske kuritegevuse, terrorismi ning liidu poliitikavaldkondades hõlmatud ühist huvi kahjustavate kuritegevuse vormide ennetamisel ja nende vastu võitlemisel. Selles nähakse ette, et Europoli tegevust reguleeritakse määrusega, mis võetakse vastu seadusandliku tavamenetluse kohaselt.

• Subsidiaarsus

Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 3 sätestatud subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt tuleks ELi tasandil meetmeid võtta üksnes juhul, kui liikmesriigid üksi ei suuda kavandatud eesmärke piisaval määral saavutada ning seetõttu on neid kavandatava meetme ulatuse või toime tõttu parem saavutada ELi tasandil.

Liikmesriigid vastutavad avaliku korra säilitamise ja sisejulgeoleku kaitsmise eest[37]. Liit austab liikmesriikide põhifunktsioone, sealhulgas avaliku korra säilitamist ja riigi julgeoleku kaitsmist[38]. Kuna rasked kuriteod ja terrorism on sageli piiriülesed, ei saa üksnes riigi tasandil võetavate meetmetega nende vastu tulemuslikult võidelda. Seepärast otsustavad liikmesriigid teha rasketest kuritegudest ja terrorismist tulenevate ohtudega võitlemiseks ELi raamistikus koostööd. Liikmesriigid püüavad koordineerida oma õiguskaitsemeetmeid ja teha ühiste julgeolekuprobleemide lahendamisel koostööd. Nad otsustavad koondada ressursse ELi tasandil ja jagada eriteadmisi. Europol kui ELi õiguskaitsealase koostöö amet väljendab jõuliselt seda liikmesriikide püüdlust tagada koostööd tehes oma kodanike turvalisus. Europol pakub liikmesriikidele raamistikku nende õiguskaitsemeetmete koordineerimiseks. Liikmesriigid kasutavad Europolis töötavaid kontaktametnikke ja ameti pakutavat teabevahetuskanalit, et vahetada teavet ja teha kriminaaluurimistes koostööd. Liikmesriigid koondavad ressursse, tehes Europolile ülesandeks töödelda tema andmebaasides sisalduvat teavet ja teha ühist analüüsi. Nad kasutavad Europoli koonduvaid üha suurenevaid teadmisi politseitöö erinevate aspektide kohta. See on muutnud Europoli liikmesriikide õiguskaitseasutustele antava ELi tasandi toetuse kõige nähtavamaks ja tõhusamaks osaks.

Arenevad julgeolekuohud, mis tulenevad sellest, kuidas kurjategijad kasutavad ära digipöörde ja uute tehnoloogialaheduste eeliseid, nõuavad samuti tõhusat ELi tasandi toetust liikmesriikide õiguskaitseasutuste tööle. Mõistagi on erinevusi selles, kuidas üksikud liikmesriigid, nende piirkonnad ja kohalikud kogukonnad konkreetsete kuriteoliikidega võitlevad. Seepärast võivad nende õiguskaitseasutused valida, millistes valdkondades taotleda

[36] COM(2020) 65 final, 19. veebruar 2020.
[37] ELi toimimise lepingu artikkel 72.
[38] ELi lepingu artikli 4 lõige 2.

Europolilt ELi tasandi toetust ja millistes ühisalgatustes osaleda. Igal juhul seisavad kõigi liikmesriikide, piirkondade ja kohaliku tasandi õiguskaitseasutused silmitsi samade arenevate julgeolekuohtudega. Järelikult on vaja ELi meetmeid liikmesriikide paremaks toetamiseks võitluses raskete kuritegude ja terrorismi vastu, et nende ohtudega sammu pidada.

Liikmesriigid üksi ei suudaks kõiki käesolevas ettepanekus käsitletud probleeme tulemuslikult lahendada.

- **Eraõiguslike isikute ja õiguskaitseasutuste vahel puudub tulemuslik koostöö,** et võidelda piiriüleste teenuste kuritarvitamise vastu kurjategijate poolt, ja seetõttu ei saa riikide ametiasutused mitut jurisdiktsiooni hõlmavaid või konkreetse jurisdiktsiooniga seostamatuid andmekogumeid üksi tulemuslikult analüüsida, kuna suurte andmekogumite läbisõelumine, et teha kindlaks asjaomase jurisdiktsiooni või asjaomaste jurisdiktsioonide jaoks olulised andmed, on väga ressursimahukas, eelkõige juhul, kui asjaomased liikmesriigid ei ole veel kindlaks tehtud. Kui aga riikide õiguskaitseasutused saavad väiksemaid andmekogumeid ainult oma jurisdiktsiooni kohta, ei anna need terviklikku ülevaadet. Peale selle ei saa liikmesriigid neid probleeme tõhusalt lahendada valitsustevahelise koostöö kaudu, mille raames peaks asukohaliikmesriik andmed vastu võtma, neid analüüsima ja seejärel asjaomastele liikmesriikidele edastama. Sellega kaasneksid nii ebaproportsionaalsed tagajärjed asukohaliikmesriikide ressurssidele kui ka õiguslikud raskused olukordades, kus kuritegelikul tegevusel puudub seos asjaomase liikmesriigi jurisdiktsiooniga või see seos on piiratud.
- Mis puudutab **õiguskaitse valdkonnas suurandmetega seoses esinevaid probleeme**, siis ei suuda liikmesriigid suuri andmekogumeid riigi tasandil analüüsides selliseid piiriüleseid seoseid kindlaks teha, sest neil puuduvad asjakohased andmed muude kuritegude ja kurjategijate kohta teistes liikmesriikides. Lisaks ei pruugi mõnel liikmesriigil alati olla suurte ja keerukate andmekogumite analüüsimiseks vajalikke IT-vahendeid, eriteadmisi ega ressursse.
- Seoses **lünkadega teadusuuringutes ja innovatsioonis, mis on olulised õiguskaitse seisukohast,** ei suuda kõik liikmesriigid täielikult ära kasutada uute tehnoloogialahenduste pakutavaid võimalusi kuritegevuse ja terrorismi vastu võitlemiseks ega lahendada probleeme, mida põhjustab nende tehnoloogialahenduste kasutamine kurjategijate ja terroristide poolt, võttes arvesse selleks vajalikke investeeringuid, ressursse ja oskusi.
- Mis puudutab **kolmandate riikidega tehtava õiguskaitsealase koostöö piiranguid**, siis võib Europol täita olulist rolli, laiendades oma koostööd kolmandate riikidega, et võidelda kuritegevuse ja terrorismi vastu, tagades samal ajal sidususe muude ELi välispoliitiliste meetmete ja vahenditega.
- Selliste **kuritegude** tõhusaks uurimiseks**, mis mõjutavad liidu poliitikavaldkondades hõlmatud ühist huvi**, võivad liikmesriigid vajada toetust.
- **Proportsionaalsus**

  Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt peavad konkreetse meetme laad ja tugevus olema vastavuses tuvastatud probleemiga. Kõik käesolevas seadusandlikus algatuses käsitletud probleemid eeldavad ühel või teisel viisil **ELi tasandi toetust** liikmesriikidele, et need probleemid tulemuslikult lahendada.

- Mis puutub **eraõiguslike isikute ja õiguskaitseasutuste tõhusa koostöö puudumisse** selliste probleemide lahendamisel, mis tulenevad asjaolust, et kurjategijad kasutavad piiriüleseid teenuseid, nagu side-, pangandus- või transporditeenused, siis saab neid probleeme lahendada ELi tasandil tulemuslikumalt ja tõhusamalt kui riigi tasandil, analüüsides ELi tasandil mitut jurisdiktsiooni hõlmavaid või konkreetse jurisdiktsiooniga seostamatuid andmekogumeid, et teha kindlaks asjaomaste liikmesriikide jaoks olulised andmed, ning luues ELi tasandil kanali isikuandmeid sisaldavate taotluste esitamiseks eraõiguslikele isikutele.
- Mis puudutab **õiguskaitse valdkonnas suurandmetega seoses esinevaid probleeme**, siis saab neid probleeme ELi tasandil lahendada tulemuslikumalt ja tõhusamalt kui riigi tasandil, aidates liikmesriikidel töödelda suuri ja keerukaid andmekogumeid, et toetada nende kriminaaluurimisi piiriüleste juhtlõngadega. See hõlmaks digitaalse kohtueksperti isi meetodeid, et teha kindlaks vajalik teave ning tuvastada seosed kuritegude ja kurjategijatega teistes liikmesriikides.
- Seoses **lünkadega teadusuuringutes ja innovatsioonis, mis on olulised õiguskaitse seisukohast,** ning võttes arvesse vajalikke suuri tehnilisi ja rahalisi investeeringuid, siis saab neid probleeme ELi tasandil tõhusamalt ja tulemuslikumalt lahendada kui riigi tasandil, luues sünergiad ja saavutades mastaabisäästu. Selleks et anda julgeolekualastele teadusuuringutele ELi-poolse rahastamisega kõige rohkem lisaväärtust, tuleb kõrvaldada puudused õiguskaitsega seotud teadusuuringute ja innovatsiooni vajaduste koordineerimisel. Lisaks sõltuvad innovatsioon ja uute tehnoloogialahenduste arendamine sageli suurte andmehulkade kättesaadavusest, mida on võimalik paremini saavutada ELi tasandil. Edendades ELi vahendite väljatöötamist raske kuritegevuse ja terrorismi vastu võitlemiseks, võetakse ELi lähenemisviisis innovatsioonile arvesse paljude tänapäevaste julgeolekuohtude piiriülest mõõdet ning vajadust õiguskaitseasutuste piiriülese koostöö järele, et nende ohtudega toime tulla.
- Mis puudutab **ebakindlust seoses sellega, kuidas Europol kasutab mehhanisme isikuandmete vahetamiseks kolmandate riikidega**, siis saab määruses (EL) 2016/794 sätestatud piirangud, mis võivad takistada tõhusat koostööd kolmandate riikidega, tulemuslikult kaotada ELi tasandil.
- Selliste **kuritegude** tulemuslikuks uurimiseks**, mis mõjutavad liidu poliitikavaldkondades hõlmatud ühist huvi**, võib olla vaja ELi tasandi toetust.

Europolil kui ELi õiguskaitsealase koostöö ametil oleks sellise ELi tasandi toetuse pakkumiseks head võimalused. Europol on osutunud väga tulemuslikuks riiklike õiguskaitseasutuste toetamisel võitluses raskete kuritegude ja terrorismi vastu. Mõjuhinnangu koostamise käigus sidusrühmadega peetud konsultatsioonid näitasid väga suurt rahulolu Europoliga. Liikmesriikidele tagatakse selge sünergia ja mastaabisääst, mis tulenevad näiteks Europoli-poolsest ühisest teabetöötlusest või erikeskuste[39] koondatavatest eriteadmistest, mida liikmesriikidele pakutakse. Seoses arenevate julgeolekuohtudega ootavad liikmesriigid Europolilt samal tasemel toetust ja vajavad seda operatiivtegevuses.

ELi tasandil Europoli kaudu tehtav õiguskaitsealane koostöö ei asenda liikmesriikide erinevat sisejulgeolekupoliitikat ega riiklike õiguskaitseasutuste tööd. Kõnealune ELi tasandi toetus ei

[39] Küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskus, sisserändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastane Euroopa keskus, Euroopa terrorismivastase võitluse keskus ning finants- ja majanduskuritegude vastase võitluse Euroopa keskus.

mõjuta aluslepingutes[40] tunnustatud erinevusi liikmesriikide õigussüsteemides ja -traditsioonides.

- **Vahendi valik**

Võttes arvesse, et Europoli volitused on sätestatud määruses (EL) 2016/794, peab Europoli volituste laiendamine toimuma määruse vormis.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Tagamaks, et komisjoni lähenemisviisis Europoli volituste laiendamisele võetakse nõuetekohaselt arvesse üldist avalikku huvi, määrasid komisjoni talitused kindlaks asjaomased sidusrühmad ja konsulteerisid nendega käesoleva seadusandliku algatuse ettevalmistamise ajal. Komisjoni talitused küsisid paljudelt valdkonna ekspertidelt, riikide ametiasutustelt, kodanikuühiskonna organisatsioonidelt ja üldsuse esindajatelt arvamust nende ootuste ja murede kohta seoses Europoli suutlikkuse suurendamisega, et toetada liikmesriike kuritegude tulemuslikul ennetamisel ja uurimisel.

Komisjoni talitused kasutasid konsultatsioonide käigus erinevaid konsulteerimismeetodeid ja -vorme. Need hõlmasid järgmist:

- esialgset mõjuhinnangut käsitlev konsultatsioon, mille käigus küsiti arvamust kõigilt huvitatud isikutelt;
- konsulteerimine küsimustikku kasutades konkreetsete sidusrühmadega;
- intervjuud ekspertidega ning
- sihtotstarbelised temaatilised sidusrühmade seminarid, kus põhirõhk oli valdkonna ekspertidel, sealhulgas riigi tasandi praktikutel. Võttes arvesse teema tehnilisi üksikasju ja erijooni, keskendusid komisjoni talitused sihtotstarbelistele konsultatsioonidele, pöördudes paljude erinevate sidusrühmade poole nii riigi kui ka ELi tasandil.

Vaatenurkade mitmekesisus osutus väärtuslikuks, sest see aitab komisjonil tagada, et tema seadusandlik algatus vastab paljude sidusrühmade vajadustele ja võtab arvesse nende muresid. Lisaks võimaldas see komisjonil koguda vajalikke ja asendamatuid andmeid, fakte ning seisukohti kõnealuse seadusandliku algatuse asjakohasuse, tulemuslikkuse, tõhususe, sidususe ja ELi lisaväärtuse kohta.

Võttes arvesse COVID-19 pandeemiat ja sellega seotud piiranguid ning asjaolu, et asjaomaste sidusrühmadega ei saanud suhelda füüsilises keskkonnas, keskenduti konsulteerimisel kohaldatavatele alternatiividele, nagu veebipõhised küsitlused, poolstruktureeritud telefoniintervjuud ja kohtumised videokonverentsi teel.

Üldjuhul pooldavad sidusrühmad Europoli õiguslike volituste laiendamist, et toetada liikmesriike raskete kuritegude ja terrorismi ennetamisel ning nende vastu võitlemisel. Liikmesriigid on eelistatud poliitikavariante sõnaselgelt toetanud mitmel nõukogu foorumil ning ELi siseministrite 2020. aasta oktoobri deklaratsioonis („Ten points on the Future of Europol“). Samal ajal on liikmesriigid teadlikud, kui tähtis on nii operatiivsest kui ka

[40] ELi toimimise lepingu artikli 67 lõige 1.

menetluslikust seisukohast nende riiklik suveräänsus õiguskaitse valdkonnas. Euroopa Parlament on toetanud Europoli jõulist rolli, tuletades samal ajal Euroopa Parlamendi 2020. aasta juuli resolutsioonis meelde, et „suuremad volitused peaksid käima käsikäes piisava parlamentaarse kontrolliga“. Eeldatakse, et Euroopa Parlament nõuab Europoli uue andmetöötlusvõimekuse ja tugevate andmekaitsemeetmete vajalikkuse kohta üksikasjalikku põhjendust. Arutelud kõigi sidusrühmadega näitasid, kui oluline on ette näha asjakohased kaitsemeetmed põhiõiguste ja eelkõige isikuandmete kaitse õiguse tagamiseks.

Konsultatsioonide tulemusi kasutati mõju hindamisel ja seadusandliku algatuse ettevalmistamisel.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Komisjon tellis väliskonsultandilt uuringu isikuandmete otsese vahetamise kohta Europoli ja eraõiguslike isikute vahel. Uuring viidi läbi ajavahemikus 2019. aasta septembrist kuni 2020. aasta augustini ning see sisaldas dokumentide analüüsi ja sidusrühmadega konsulteerimist, milleks kasutati hindavaid intervjuusid, suunatud küsimustikke, küsitlust, poolstruktureeritud intervjuusid ja seminari. Uuringu tulemused on kättesaadavad internetis[41].

- **Mõjuhinnang**

Komisjon viis kooskõlas oma parema õigusloome poliitikaga läbi mõju hindamise[42].

Kaalutud on mitut seadusandlikku ja mitteseadusandlikku poliitikavarianti. Pärast eelvaliku etappi, kus mõned variandid tuli kõrvale jätta, **hinnati üksikasjalikult järgmisi poliitikavariante**:

(1) poliitikavariandid I eesmärgi saavutamiseks: eraõiguslike isikute ja õiguskaitseasutuste tõhus koostöö

- 1. poliitikavariant: võimaldada Europolil töödelda otse eraõiguslikelt isikutelt saadud andmeid;
- 2. poliitikavariant: võimaldada Europolil vahetada eraõiguslike isikutega isikuandmeid, et teha kindlaks jurisdiktsioon;
- 3. poliitikavariant: võimaldada Europolil teha otsepäringuid eraõiguslike isikute hallatavates andmebaasides;

(2) poliitikavariandid II eesmärgi saavutamiseks: suurte ja keerukate andmekogumite analüüsimine piiriüleste seoste tuvastamiseks

- 4. poliitikavariant: võimaldada Europolil analüüsida suuri ja keerukaid andmekogumeid;
- 5. poliitikavariant: võtta kasutusele uus andmesubjektide kategooria (isikud, kes ei ole seotud kuriteoga), kelle andmeid Europol saab töödelda;

(3) poliitikavariandid III eesmärgi saavutamiseks: kasutada õiguskaitses uusi tehnoloogialahendusi;

[41] https://ec.europa.eu/home-affairs/news/commission-publishes-study-practice-direct-exchanges-personal-data-between-europol-and-private_en.

[42] [lisada lingid kokkuvõtte ja õiguskontrollikomitee arvamuse juurde].

- 6. poliitikavariant: reguleerida Europoli toetust ELi julgeolekualaste teadusuuringute programmile, Europoli innovatsioonilaborit ja Europoli toetust ELi innovatsioonikeskusele;
- 7. poliitikavariant: võimaldada Europolil töödelda isikuandmeid innovatsiooni eesmärgil valdkondades, mis on seotud tema toetusega õiguskaitsele.

Mõjuhinnangu eraldi lisades analüüsiti lisaks nende asjakohasust arvesse võttes ja täielikkuse huvides järgmisi poliitikavariante, millega vastatakse kaasseadusandjate üleskutsetele tugevdada Europoli rolli ja luua vähem poliitikavalikuid, eelkõige õiguslike piirangute tõttu:

- 8. poliitikavariant: võimaldada Europolil sisestada Schengeni infosüsteemi nn varjatud kontrolli hoiatusteateid;
- 9. poliitikavariant: lisada Schengeni infosüsteemi uus hoiatusteadete kategooria, mida kasutab üksnes Europol;
- 10. poliitikavariant: kaitsemeetmete piisava taseme enesehindamist käsitlevate sätete sihipärane läbivaatamine;
- 11. poliitikavariant: sihipärane läbivaatamine, millega viiakse teatavates olukordades isikuandmete edastamist käsitlev säte vastavusse andmekaitseõiguse täitmise tagamist käsitleva politseidirektiivi sättega;
- 12. poliitikavariant: otsida Europoli määruse sätete kohaldamise parimaid tavasid ja juhiseid;
- 13. poliitikavariant: tugevdada uurimise algatamise taotlemise mehhanismi;
- 14. poliitikavariant: võimaldada Europolil taotleda kriminaaluurimise algatamist juhtumites, mis puudutavad ainult ühe liikmesriigiga seotud, liidu poliitikavaldkondades hõlmatud ühist huvi kahjustavaid kuriteoliike, ilma asjaomase kuriteo piiriülese mõõtme nõudeta.

Pärast kõigi poliitikavariantide mõju üksikasjalikku hindamist kuuluvad **eelistatud poliitikavariantide paketti** 2., 4., 7., 9., 11., 12. ja 14. poliitikavariant. Neid eelistatud poliitikavariante käsitletakse käesolevas seadusandlikus algatuses.

Eelistatud poliitikavariantide paketiga (2., 4., 7., 9., 11., 12. ja 14. poliitikavariant) reageeritakse kindlakstehtud probleemidele tulemuslikult ning antakse Europolile tugevad vahendid ja suutlikkus, et suurendada tekkivate ohtudega võitlemisel oma toetust liikmesriikidele, järgides täielikult põhiõigusi.

Sotsiaalselt ja majanduslikult on kõigi eelistatud variantide lõplikud kasusaajad kodanikud, kes saavad otsest ja kaudset kasu madalamatest kuritegevuse määradest, väiksemast majanduslikust kahjust ja väiksematest turvalisusega seotud kuludest. Tõhususe seisukohast on peamised kasusaajad riiklikud õiguskaitseasutused. Eelistatud poliitikavariandid peaksid looma ELi tasandil märkimisväärse mastaabisäästu, kuna nendega antakse ülesanded, mida saab tõhusamalt täita ELi tasandil, riigi tasandilt üle Europolile. Eelistatud poliitikavariantidega nähakse ette tõhusad lahendused probleemidele, mida tuleks vastasel juhul lahendada suuremate kuludega 27 individuaalse riikliku lahenduse abil, või probleemidele, mida ei saaks riigi tasandil üldse lahendada, kuna need on piiriülesed.

- **Põhiõigused**

Võttes arvesse isikuandmete töötlemise tähtsust õiguskaitsealases töös üldiselt ja eelkõige Europoli toetustegevuses, pööratakse käesolevas seadusandlikus algatuses erilist tähelepanu

vajadusele tagada täielik kooskõla põhiõiguste hartas sätestatud **põhiõigustega**, eelkõige **õigusega isikuandmete kaitsele**[43] ja eraelu austamisele[44].

Kuna peaaegu kõik lisatud mõjuhinnangus käsitletud probleemid, eesmärgid ja poliitikavariandid hõlmavad isikuandmete töötlemist, peab iga sellest tulenev isikuandmete kaitse põhiõiguse kasutamise piirang piirduma sellega, mis on rangelt vajalik ja proportsionaalne. See võib mõjutada ka muid põhiõigusi, näiteks põhiõigust mittediskrimineerimisele teadusuuringute ja innovatsiooni kontekstis. **Põhiõiguste**, eelkõige isikuandmete kaitse ja eraelu austamise õiguse **igakülgne arvessevõtmine** lisatud mõjuhinnangus põhineb poliitikavariantide üksikasjalikul hindamisel seoses nende piirangutega põhiõiguste kasutamisele, mis on esitatud lisatud mõjuhinnangu 5. lisas.

Lisatud mõjuhinnangu 5. lisas sisalduvas põhiõiguste hinnangus kohaldatakse komisjoni tegevusjuhiseid põhiõiguste arvessevõtmiseks komisjoni mõjuhinnangutes,[45] Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti käsiraamatut põhiõiguste harta kohaldamise kohta[46] ning Euroopa Andmekaitseinspektori juhiseid[47] vajalikkuse ja proportsionaalsuse hindamise kohta. Nende juhiste põhjal tehakse **lisatud mõjuhinnangu põhiõigusi käsitlevas 5. lisas** järgmist:

- kirjeldatakse poliitikavariante, mis jäeti varases etapis kõrvale, kuna need avaldavad põhiõigustele suurt negatiivset mõju;
- esitatakse vajalikkuse ja proportsionaalsuse järkjärguline hinnang;
- kirjeldatakse poliitikavariante, mis lükati tagasi, kui on olemas vähem sekkuv, kuid sama tõhus variant, ning
- esitatakse täielik loetelu üksikasjalikest kaitsemeetmetest nende poliitikavariantide jaoks, mille puhul on põhiõiguste kasutamise piiramine vajalik, seda ka vähem sekkuva, kuid sama tõhusa variandi puudumise tõttu.

Lisaks on lisatud mõjuhinnangu 8. punktis esitatud hinnang eelistatud poliitikavariantide **kogumõju** kohta põhiõigustele.

4. MÕJU EELARVELE

Käesolev seadusandlik algatus mõjutaks Europoli eelarvet ja personalivajadust. Hinnangute kohaselt on kogu mitmeaastase finantsraamistiku perioodil vaja umbes 180 miljoni euro suurust lisaeelarvet ja umbes 160 täiendavat ametikohta, et tagada Europolile vajalikud vahendid läbivaadatud volituste täitmiseks. Käesolevas seadusandlikus algatuses Europolile kavandatud uued ülesanded nõuaksid seega täiendavaid rahalisi vahendeid ja inimressursse võrreldes vahenditega, mis on ette nähtud komisjoni 2020. aasta mais esitatud 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekus, mille kohaselt on kavas, et Europolile antav ELi toetus suureneb igal aastal 2 %. Need prognoosid ning üldeelarve ja ametikohtade arv sõltuvad 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavate läbirääkimiste tulemustest. See panus peaks ühtlasi stabiliseerima Europoli ressursivajadused finantsselgitusega hõlmatud perioodil. Samuti annab käesolev seadusandlik algatus

[43] Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikkel 8.
[44] Harta artikkel 7.
[45] SEK(2011) 567 final, 6. mai 2011.
[46] Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet, „Applying the Charter of Fundamental Rights of the European Union in law and policymaking at national level“, 2018.
[47] Euroopa Andmekaitseinspektor, „Assessing the necessity of measures that limit the fundamental right to the protection of personal data: A toolkit“, 11. aprill 2017; Euroopa Andmekaitseinspektor, „EDPS Guidelines on assessing the proportionality of measures that limit the fundamental rights to privacy and to the protection of personal data“, 19. detsember 2019.

liikmesriikidele võimaluse anda otsene panus Europoli eelarvesse, kui see on olemasolevate või uute ülesannete täitmiseks vajalik ja nõutav.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Europoli laiendatud volituste järelevalve ja hindamine toimuvad eelkõige kehtiva Europoli määruse kohaste kohaldatavate mehhanismide abil. Artikliga 68 nähakse ette hindamine, mille käigus hinnatakse eelkõige Europoli ja tema töökorralduse mõju, tulemuslikkust ja tõhusust ning võidakse hinnata Europoli struktuuri, toimimise, tegevusvaldkonna ja ülesannete muutmise võimalikku vajadust ning sellise muutmise finantsmõju. Lisaks sellele hindamisele kogub komisjon andmeid oma esindatuse kaudu Europoli haldusnõukogu koosolekutel ja tehes koos liikmesriikidega järelevalvet Europoli tegevuse üle (artikkel 11).

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Käesoleva seadusandliku algatusega nähakse Europolile ette järgmised **uued ülesanded**.

- Europolil võimaldatakse teha tulemuslikku koostööd **eraõiguslike isikutega**: seadusandlikus algatuses sätestatakse normid, mille kohaselt Europol vahetab isikuandmeid eraõiguslike isikutega ja analüüsib neid andmeid, et teha kindlaks kõik asjaomased liikmesriigid ja anda neile teavet, mis on vajalik nende jurisdiktsiooni kindlaksmääramiseks, sealhulgas seoses terroristliku veebisisuga. Selleks peaks Europolil olema võimalik saada eraõiguslikelt isikutelt isikuandmeid, teavitada selliseid eraõiguslikke isikuid puuduvast teabest ning taotleda, et liikmesriigid paluksid teistel eraõiguslikel isikutel jagada täiendavat lisateavet. Nende normidega antakse Europolile ka võimalus toimida liikmesriikide ja eraõiguslike isikute vahelise teabevahetuse tehnilise kanalina. Nende uute õiguslike alustega vastatakse probleemidele, millega eraõiguslikud isikud ja õiguskaitseasutused kuritegude tõkestamisel koostööd tehes kokku puutuvad juhul, kui õigusrikkuja, ohvrid ja asjaomane IT-infrastruktuur kuuluvad mitme jurisdiktsiooni alla ELis ja väljaspool, ning võimaldavad ka Europolil toetada õiguskaitseasutusi nende suhtluses eraõiguslike isikutega, mis käsitleb terroristliku veebisisu eemaldamist ja muid asjakohaseid küsimusi. [Artikkel 26]
- Europolil võimaldatakse vahetada eraõiguslike isikutega isikuandmeid **kriisidele reageerimise** korral: seadusandlikus algatuses sätestatakse normid, mille kohaselt Europol toetab liikmesriike, et tõkestada sellise terroristliku sisu laiaulatuslikku levitamist veebiplatvormide kaudu, mis on seotud jätkuvate või hiljutiste tegelike sündmustega, mis kujutavad endast ohtu elule või kehalisele puutumatusele või mille puhul kutsutakse üles tekitama vahetut kahju elule või kehalisele puutumatusele. Selleks võimaldatakse Europolil vahetada isikuandmeid eraõiguslike isikutega, sealhulgas sellise sisuga seotud räsi, IP-aadresse või internetiaadresse. [Artikkel 26a]
- Europolil võimaldatakse **töödelda suuri ja keerukaid andmekogumeid**: seadusandlikus algatuses sätestatakse normid, mille kohaselt Europol kontrollib, kas tema eesmärkidega seotud kuritegude ennetamise ja nende vastu võitlemise raames saadud isikuandmed on kooskõlas nende andmesubjektide kategooriatega, kelle andmeid amet võib töödelda[48]. Selleks kehtestatakse seadusandliku algatusega

[48] Määruse (EL) 2016/794 artikli 18 lõikes 5 on isikuandmete töötlemine Europolis piiratud kõnealuse määruse II lisas loetletud andmesubjektide kategooriatega. Need andmesubjektide kategooriad hõlmavad järgmist: 1) kahtlustatavad; 2) süüdi mõistetud isikud; 3) isikud, kelle puhul on faktilisi tõendeid või piisav

võimalus teha saadud isikuandmete eelanalüüs, mille ainus eesmärk on kindlaks teha, kas sellised andmed vastavad neile andmesubjektide kategooriatele. Komisjon esitab need uued õiguslikud alused pärast seda, kui ta on analüüsinud Euroopa Andmekaitseinspektori otsust Europoli probleemide kohta seoses suurandmetega („Europol's big data challenge")[49]. [Artikli 18 lõige 5a]

- Europolil võimaldatakse suurte ja keerukate andmekogumite analüüsiga **tulemuslikult toetada kriminaaluurimisi liikmesriikides või Euroopa Prokuratuuris**: seadusandlikus algatuses sätestatakse uued normid, mis võimaldavad Europolil põhjendatud juhtudel, kui see on vajalik teatava liikmesriigis või Euroopa Prokuratuuris läbiviidava kriminaaluurimise tulemuslikuks toetamiseks, töödelda andmeid, mille riigi ametiasutused või Euroopa Prokuratuur on kõnealuse kriminaaluurimise raames saanud, kooskõlas riigisiseses kriminaalõiguses kohaldatavate menetlusnõuete ja kaitsemeetmetega. Sel eesmärgil ja juhul, kui liikmesriik või Euroopa Prokuratuur taotleb Europolilt teatava kriminaaluurimise jaoks analüütilist tuge, antakse seadusandliku algatusega Europolile võimalus töödelda kõiki andmeid, mis sisalduvad uurimistoimikus, mille liikmesriik või Euroopa Prokuratuur on kõnealuse uurimise jaoks esitatud, seni kuni Europol toetab seda konkreetset kriminaaluurimist. See võib sisaldada teavet, mille usaldusväärne kolmas riik[50] on esitanud konkreetse kriminaaluurimise raames, tingimusel et see teave on vajalik selleks, et Europol saaks seda kriminaaluurimist liikmesriigis toetada. Lisaks nähakse seadusandliku algatusega liikmesriigile või Euroopa Prokuratuurile ette võimalus taotleda, et Europol säilitaks uurimistoimikut ja oma operatiivanalüüsi tulemusi üksnes selleks, et tagada kriminaaljälituse protsessi õigsus, usaldusväärsus ja jälgitavus, ning ainult seni, kuni kestab selle kriminaaluurimisega seotud kohtumenetlus liikmesriigis. Komisjon esitab need uued õiguslikud alused pärast seda, kui ta on analüüsinud Euroopa Andmekaitseinspektori otsust Europoli probleemide kohta seoses suurandmetega („Europol's big data challenge")[51]. [Artikkel 18a]
- Tugevdatakse Europoli rolli **teadusuuringute ja innovatsiooni** valdkonnas: a) komisjoni abistamine peamiste uurimisteemade kindlaksmääramisel, Europoli eesmärkide seisukohast oluliste teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas liidu raamprogrammide koostamisel ning rakendamisel; [Artikli 4 lõige 4a] b) liikmesriikide toetamine uudsete tehnoloogialahenduste kasutamisel Europoli eesmärkidega seotud kuritegude ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks ning innovatsioonimeetmete rakendamine, sealhulgas vajaduse korral koos isikuandmete töötlemisega; [Artikkel 33a] c) selliste konkreetsete liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute juhtumite taustauuringute toetamine, mis on seotud ettevõtjatega, kes pakuvad tehnoloogialahendusi, mida Europol või liikmesriigid Europoli

---

alus uskuda, et nad panevad toime kuritegusid; 4) isikud, keda võidakse uurimise käigus kutsuda tunnistusi andma seoses uuritavate kuritegude või järgnevate kriminaalmenetlustega; 5) ohvrid; 6) isikud, kes on kurjategijaga ühenduses, või kurjategija kaaslased ning 7) isikud, kes võivad anda kuriteo kohta teavet.

[49] Vt Euroopa Andmekaitseinspektori otsus Europoli suurandmetega seotud probleeme käsitleva omaalgatusliku uurimise kohta: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/20-09-18_edps_decision_on_the_own_initiative_inquiry_on_europols_big_data_challenge_en.pdf.

[50] Kolmas riik, kellega on sõlmitud leping kas otsuse 2009/371/JSK artikli 23 alusel kooskõlas määruse (EL) 2016/794 artikli 25 lõike 1 punktiga c või ELi toimimise lepingu artikli 218 alusel kooskõlas määruse (EL) 2016/794 artikli 25 lõike 1 punktiga b või mille kohta on tehtud määruse (EL) 2016/794 artikli 25 lõike 1 punktis a osutatud piisava kaitse otsus.

[51] Vt Euroopa Andmekaitseinspektori otsus Europoli suurandmetega seotud probleeme käsitleva omaalgatusliku uurimise kohta: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/20-09-18_edps_decision_on_the_own_initiative_inquiry_on_europols_big_data_challenge_en.pdf.

eesmärkidega seotud kuritegude ennetamiseks ja uurimiseks kasutavad või arendavad. [Artikli 4 lõige 4b]

- Europolil võimaldatakse pärast liikmesriikidega konsulteerimist sisestada **Schengeni infosüsteemi** andmeid kolmanda riigi kodaniku kahtlustatava osalemise kohta Europoli pädevusalasse kuuluvas kuriteos. [Artikli 4 lõike 1 punkt r]
- Tugevdatakse Europoli ja **kolmandate riikide vahelist koostööd** Europoli eesmärkidega seotud kuritegude ennetamisel ja nende vastu võitlemisel: seadusandliku algatusega nähakse Europoli tegevdirektorile ette võimalus lubada isikuandmete teatavat liiki edastamist kolmandatesse riikidesse konkreetsetes olukordades ja igal üksikjuhul eraldi, kui selline edastamine on vajalik. [Artikli 25 lõige 5]
- Tugevdatakse Europoli koostööd **Euroopa Prokuratuuriga** kooskõlas Europoli suhtes kohaldatavate eeskirjadega, mis käsitlevad isikuandmete edastamist liidu asutustele. [Artikkel 20a]
- Tugevdatakse Europoli koostööd **Euroopa Pettustevastase Ametiga (OLAF)**, et avastada pettusi, korruptsiooni ja muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust, kooskõlas Europoli suhtes kohaldatavate eeskirjadega, mis käsitlevad isikuandmete edastamist liidu asutustele. [Artikli 21 lõige 8]
- Konkreetsetes uurimistes võimaldatakse Europoli ja liikmesriikide **ühist operatiivanalüüsi**. [Artikli 20 lõige 2a]
- Tugevdatakse veelgi **parlamentaarset järelevalvet** Europoli üle ja tema **aruandekohustust** ning kehtestatakse Europolile uued kohustused anda aru parlamentaarse ühiskontrolli töörühmale. [Artikkel 51]

Europoli suhtes kohaldatava **andmekaitseraamistiku** edasiseks **tugevdamiseks** tehakse käesolevas seadusandlikus algatuses järgmist:

- tehakse ettepanek kohaldada Europoli suhtes määruse (EL) 2018/1725 (mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes) artiklit 3 („Mõisted“) ja IX peatükki, samas kui määruse (EL) 2018/1725 muid peatükke kohaldatakse Europoli suhtes halduslikku laadi isikuandmete puhul; [Artikkel 27a]
- ühtlustatakse isikuandmete eriliikide (tundlikud andmed) töötlemist käsitlevat sõnastust, lisades andmete eriliikide hulka biomeetrilised andmed; [Artikkel 30]
- lisatakse uus säte isikuandmete töötlemise kohta teadusuuringute ja innovatsiooni eesmärgil, et võtta nõuetekohaselt arvesse Europoli suuremat rolli nendes valdkondades ja selle mõju isikuandmete töötlemisele, ning nähakse ette täiendavad kaitsemeetmed; [Artikkel 33a]
- lisatakse uus säte andmetöötlustoimingute kategooriate registreerimise kohta, et kajastada praegust tava; [Artikkel 39a]
- antakse üksikasjalikum ülevaade Europoli andmekaitseametniku ametisse nimetamise, tema ametikoha ja ülesannete kohta, et rõhutada selle ametikoha tähtsust kooskõlas lähenemisviisiga, mis võeti siis, kui ajakohastati ELi andmekaitseõigustikku, millega loodi andmekaitseametniku ametikoht kui ELi andmekaitsestruktuuri oluline osa. [Artiklid 41a kuni 41c]

Käesoleva seadusandliku algatusega nähakse ka ette järgmised **õiguslikud selgitused** ja Europoli **olemasolevate ülesannete kodifitseerimine**:

- liikmesriikide **eriüksuste** toetamine Atlase võrgustiku kui liikmesriikide ja assotsieerunud riikide 38 eriüksuse koostööplatvormi kaudu; [Artikli 4 lõike 1 punkt h]
- liikmesriikide toetamine, koordineerides õiguskaitseasutuste reageerimist küberrünnetele; [Artikli 4 lõike 1 punkt m]
- liikmesriike toetamine **ohtlike kurjategijate** uurimisel; [Artikli 4 lõike 1 punkt q]
- **hindamis- ja järelevalvemehhanismi** toetamine eriteadmiste, analüüsi, aruannete ja muu asjakohase teabega, et kontrollida nõukogu määrusega (EL) nr 1053/2013 kehtestatud Schengeni *acquis*' kohaldamist; [Artikli 4 lõike 1 punkt s]
- raske kuritegevuse ohtudele koordineeritud, sidusa, valdkondadevahelise ja asutustevahelise reageerimise hõlbustamine ja toetamine **kuritegevusega seotud ohte käsitleva valdkondadevahelise Euroopa platvormi** kaudu; [Artikli 4 lõige 2]
- komisjoni ja liikmesriikide toetamine tõhusa riskihindamise tegemisel, pakkudes neile **ohtude hindamise analüüsi**, mis põhineb Europoli valduses oleval teabel kuritegelike nähtuste ja suundumuste kohta; [Artikli 4 lõige 3]
- selgitamine, et Europoli töötajad võivad pakkuda liikmesriikide õiguskaitseasutustele **kohapeal** operatsioonide ja uurimiste käigus **operatiivtuge**; [Artikli 4 lõige 5]
- selgitamine, et erijuhtudel, kui Europol leiab, et tuleks algatada kriminaaluurimine, võib ta taotleda liikmesriigi pädevatelt asutustelt **liidu poliitikavaldkondades hõlmatud ühist huvi kahjustava kuriteo** uurimise algatamist, läbiviimist või koordineerimist, ilma et oleks nõutav asjaomase kuriteo piiriülene mõõde; [Artikli 6 lõige 1]
- liikmesriikide toetamine üldsuse teavitamisel isikutest, kes on riigisisese õiguse alusel tagaotsitavad seoses Europoli pädevusse kuuluva kuriteoga, Europoli veebisaidi kaudu, mis käsitleb **Euroopa kõige tagaotsitumaid kurjategijaid**; [Artikli 18 punkt f]
- selgitamine, et liikmesriigid võivad teha Europoli **operatiivanalüüsi ja kohtueksperti isi tulemused** kättesaadavaks oma asjaomastele asutustele, sealhulgas prokuröridele ja kriminaalkohtutele kogu kriminaalmenetluse jooksul kooskõlas kohaldatavate kasutuspiirangute ja riigisisese kriminaalmenetlusõigusega; [Artikli 20 lõige 3]
- selgitamine, et Europoli töötajad võivad **esitada tõendeid**, mis said neile teatavaks nende kohustuste täitmise või tegevuse käigus liikmesriikides läbiviidavates kriminaalmenetlustes. [Artikli 20 lõige 5]

2020/0349 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EL) 2016/794 selles osas, mis puudutab Europoli ja eraõiguslike isikute koostööd, Europolis isikuandmete töötlemist kriminaaluurimiste toetamiseks ning Europoli rolli teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 88,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet (Europol) asutati Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/794,[52] et toetada ja tugevdada liikmesriikide pädevate asutuste tegevust ja nende vastastikust koostööd kahte või enamat liikmesriiki mõjutavate raskete kuritegude, terrorismi ja liidu poliitikavaldkondades hõlmatud ühist huvi kahjustavate kuriteoliikide ennetamisel ning nende vastu võitlemisel.

(2) Euroopa seisab silmitsi muutuva julgeolekuolukorraga, kus julgeolekuohud teisenevad ja muutuvad üha keerukamaks. Kurjategijad ja terroristid kasutavad ära digipöörde ja uute tehnoloogialahenduste eeliseid, sealhulgas füüsilise ja digitaalse maailma omavahelist seotust ning piiride hägustumist. COVID-19 kriis on seda hoogustanud, sest kurjategijad on kiiresti haaranud võimalusest kriisi ära kasutada ja kohandavad oma toimimisviise või arendavad uusi kuritegeliku tegevuse liike. Terrorism on endiselt märkimisväärne oht liidu ja selle kodanike vabadusele ning eluviisile.

(3) Kõnealused ohud levivad üle piiride, on seotud erinevate kuritegudega, mille toimepanekut need hõlbustavad, ning väljenduvad selliste kuritegelike organisatsioonide tegevuses, kes tegelevad mitut eri liiki kuritegeliku tegevusega. Kuna nende piiriüleste julgeolekuprobleemide lahendamiseks ei piisa üksnes riiklikul tasandil võetavatest meetmetest, on liikmesriikide õiguskaitseasutused üha enam kasutanud Europoli pakutavat toetust ja eriteadmisi, et võidelda raskete kuritegude ja terrorismi vastu. Europoli ülesannete operatiivne tähtsus on alates määruse (EL) 2016/794 kohaldamise algusest oluliselt muutunud. Uus ohukeskkond muudab ka seda, millist toetust liikmesriigid Europolilt kodanike turvalisuse tagamiseks vajavad ja ootavad.

(4) Kuna Euroopa seisab silmitsi üha suurenevate ohtudega, mis tulenevad kuritegelikest organisatsioonidest ja terrorirünnakutest, peab tõhusa õiguskaitsetegevuse hulka

[52] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta määrus (EL) 2016/794, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol) ning millega asendatakse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2009/371/JSK, 2009/934/JSK, 2009/935/JSK, 2009/936/JSK ja 2009/968/JSK (ELT L 135, 24.5.2016, lk 53).

kuuluma kriisiolukordade ohjamisele spetsialiseerunud hästi koolitatud koostalitusvõimeliste eriüksuste kättesaadavus. Liikmesriikide õiguskaitseüksused teevad liidus koostööd nõukogu otsuse 2008/617[53] alusel. Europol peaks suutma neid eriüksusi toetada, sealhulgas pakkudes operatiiv-, tehnilist ja rahalist toetust.

(5) Viimastel aastatel on korraldatud laiaulatuslikke küberründeid avaliku ja erasektori üksuste vastu nii paljudes liidu jurisdiktsioonides kui ka mujal ning need avaldavad mõju eri sektoritele, sealhulgas transpordile, tervishoiule ja finantsteenustele. Ühendatud keskkonnas ei saa küberkuritegevust ja küberturvalisust teineteisest lahutada. Sellise tegevuse ennetamist, uurimist ja selle eest süüdistuse esitamist toetab asjaomaste osaliste vaheline koordineerimine ja koostöö, milles osalevad muu hulgas Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet (ENISA), võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse eest vastutavad pädevad asutused (edaspidi „võrgu- ja infoturbeasutused“), nagu on määratletud direktiivis (EL) 2016/1148,[54] õiguskaitseasutused ja eraõiguslikud isikud. Selleks et tagada küberrünnete ja julgeolekuohtude valdkonnas tõhus koostöö kõigi asjaomaste osalejate vahel liidu ja riigi tasandil, peaks Europol tegema ENISAga teabevahetuse ja analüütilise toe pakkumise kaudu koostööd.

(6) Ohtlikel kurjategijatel on kuritegelikes võrgustikes juhtiv roll ja nad kujutavad endast suurt raske kuritegevuse ohtu liidu sisejulgeolekule. Selleks et võidelda ohtlike kuritegelike organisatsioonide ja nende juhtivate liikmete vastu, peaks Europol suutma toetada liikmesriike, et nad keskenduksid oma uurimistegevuses asjaomaste isikute, nende kuritegeliku tegevuse ja nende kuritegelike võrgustike liikmete tuvastamisele.

(7) Rasketest kuritegudest tulenevad ohud nõuavad koordineeritud, sidusat, valdkondadevahelist ja mitme asutuse osalusega reageerimist. Europolil peaks olema võimalik hõlbustada ja toetada selliseid luureandmetel põhinevaid liikmesriikide juhitud julgeolekualgatusi, näiteks kuritegevusega seotud ohte käsitlevat valdkondadevahelist Euroopa platvormi, et rasketest kuritegudest tulenevad ohud kindlaks teha, tähtsuse järjekorda seada ja neid ohjata. Europolil peaks olema võimalik pakkuda sellisele tegevusele haldus-, logistilist, rahalist ja operatiivtuge ning toetada valdkondadevaheliste prioriteetide kindlaksmääramist ja horisontaalsete strateegiliste eesmärkide täitmist võitluses raskete kuritegude vastu.

(8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1862[5556] politseikoostöö ja kriminaalasjade tehtava õigusalase koostöö valdkonnas loodud Schengeni infosüsteem (SIS) on oluline vahend turvalisuse kõrge taseme säilitamiseks vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal. Europol kui liidus toimuva teabevahetuse keskus saab kolmandatelt riikidelt ja rahvusvahelistelt organisatsioonidelt väärtuslikku teavet

---

53 Nõukogu 23. juuni 2008. aasta otsus 2008/617/JSK Euroopa Liidu liikmesriikide eriüksuste koostöö parandamise kohta kriisiolukordades (ELT L 210, 6.8.2008).

54 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/1148 meetmete kohta, millega tagada võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus (ELT L 194, 19.7.2016, lk 1–30).

55 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1862, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalases koostöös ning millega muudetakse nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1986/2006 ning komisjoni otsus 2010/261/EL (ELT L 312, 7.12.2018, lk 56–106).

56 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1862, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalases koostöös ning millega muudetakse nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1986/2006 ning komisjoni otsus 2010/261/EL (ELT L 312, 7.12.2018, lk 56–106).

isikute kohta, keda kahtlustatakse osalemises Europoli pädevusse kuuluvates kuritegudes, ning säilitab seda teavet. Pärast liikmesriikidega konsulteerimist peaks Europolil olema võimalik sisestada SISi nende isikute kohta andmeid, et teha need SISi lõppkasutajatele otse ja reaalajas kättesaadavaks.

(9) Europolil on oluline roll hindamis- ja järelevalvemehhanismi toetamisel, et kontrollida nõukogu määrusega (EL) nr 1053/2013 kehtestatud Schengeni *acquis*' kohaldamist. Võttes arvesse vajadust tugevdada liidu sisejulgeolekut, peaks Europol panustama oma eriteadmiste, analüüside, aruannete ja muu asjakohase teabega kogu hindamis- ja järelevalveprotsessi alates programmitööst kuni kohapealsete kontrollkäikude ja järelmeetmeteni. Samuti peaks Europol aitama hindamis- ja järelevalvevahendeid välja töötada ja ajakohastada.

(10) Riskihindamine on prognoosimise oluline osa, et näha ette uusi suundumusi ning tegeleda raskete kuritegude ja terrorismiga seotud uute ohtudega. Selleks et toetada komisjoni ja liikmesriike tõhusa riskihindamise tegemisel, peaks Europol pakkuma kuritegelike nähtuste ja suundumuste kohta tema valduses oleval teabel põhinevat ohtude hindamise analüüsi, ilma et see piiraks tollivaldkonna riskijuhtimist käsitlevate ELi õigusnormide kohaldamist.

(11) Et aidata julgeolekualaste teadusuuringute ELi-poolsel rahastamisel saavutada oma täielik potentsiaal ja vastata õiguskaitse vajadustele, peaks Europol aitama komisjonil kindlaks määrata peamised uurimisteemad, koostada liidu raamprogrammid Europoli eesmärkide seisukohast oluliste teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas ning neid rakendada. Kui Europol aitab komisjonil kindlaks määrata peamised uurimisteemad ning koostada ja rakendada liidu raamprogrammi, ei tohiks ta huvide konflikti põhimõtte kohaselt saada sellest programmist rahalisi vahendeid.

(12) Liit ja liikmesriigid võivad julgeoleku või avaliku korra kaalutlustel võtta välismaiste otseinvesteeringute suhtes piiravaid meetmeid. Sel eesmärgil on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/452[57] kehtestatud liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik, mis annab liikmesriikidele ja komisjonile vahendid julgeolekule või avalikule korrale tekkivate riskide terviklikuks käsitlemiseks. Europol peaks julgeolekule või avalikule korrale avalduva eeldatava mõju hindamise raames toetama selliste konkreetsete liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute juhtumite taustauuringuid, mis on seotud ettevõtjatega, kes pakuvad tehnoloogialahendusi, mida Europol või liikmesriigid kuritegude ennetamiseks ja uurimiseks kasutavad või arendavad.

(13) Europol pakub eriteadmisi raskete kuritegude ja terrorismi vastu võitlemiseks. Liikmesriigi taotluse korral peaks Europoli töötajatel olema võimalik pakkuda selle liikmesriigi õiguskaitseasutustele kohapeal operatsioonide ja uurimiste läbiviimisel operatiivtuge, eelkõige hõlbustades piiriülest teabevahetust ning pakkudes kohtuekspertiisi ja tehnilist tuge operatsioonides ja uurimistes, sealhulgas ühiste uurimisrühmade raames. Liikmesriigi taotluse korral peaks Europoli töötajatel olema õigus viibida selles liikmesriigis uurimistoimingute tegemise juures ja abistada nende tegemisel. Europoli töötajatel ei tohiks olla uurimistoimingute tegemise volitusi.

(14) Üks Europoli eesmärk on toetada ja tugevdada liikmesriikide pädevate asutuste tegevust ning nende vastastikust koostööd liidu poliitikavaldkondades hõlmatud ühist huvi kahjustavate kuriteoliikide tõkestamisel ja nende vastu võitlemisel. Selle toetuse

[57] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/452, millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik (ELT L 79 I, 21.3.2019, lk 1–14).

tugevdamiseks peaks Europolil olema võimalik taotleda liikmesriigi pädevatelt asutustelt sellise kuriteo suhtes kriminaaluurimise algatamist, läbiviimist või koordineerimist, mis kahjustab liidu poliitikavaldkondades hõlmatud ühist huvi, isegi kui asjaomane kuritegu ei ole piiriülene. Europol peaks sellistest taotlustest teavitama Eurojusti.

(15) Liikmesriigi kohtuotsuse alusel taga otsitavate kahtlustatavate või süüdimõistetud isikute identiteedi ja teatavate isikuandmete avaldamine suurendab võimalusi sellised isikud üles leida ja vahistada. Selleks et toetada liikmesriike selle ülesande täitmisel, peaks Europolil olema võimalik avaldada oma veebisaidil teavet Euroopa kõige tagaotsitumate kurjategijate kohta, kes on seotud Europoli pädevusse kuuluvate kuritegudega, ning lihtsustada üldsuse jaoks nende isikute kohta teabe andmist.

(16) Tagamaks, et Europol töötleb isikuandmeid ainult nende andmesubjektide kategooriate piires, kelle andmeid võib käesoleva määruse kohaselt töödelda, peaks Europolil olema võimalik kontrollida, kas tema eesmärkidega seotud kuritegude ennetamise ja nende vastu võitlemise raames saadud isikuandmed vastavad ühele neist andmesubjektide kategooriatest. Selleks peaks Europolil olema võimalik teha saadud isikuandmete eelanalüüs, mille ainus eesmärk on kindlaks teha, kas sellised andmed vastavad neile andmesubjektide kategooriatele. Selle tegemiseks peaks Europolil olema võimalik andmeid filtreerida, võrreldes neid Europoli valduses juba olevate andmetega. Europol peaks tegema sellise eelanalüüsi enne, kui ta töötleb andmeid ristkontrolli, strateegilise analüüsi, operatiivanalüüsi või teabevahetuse eesmärgil. Kui eelanalüüsist selgub, et asjaomased isikuandmed ei vasta nende andmesubjektide kategooriatele, kelle andmeid võib käesoleva määruse kohaselt töödelda, peaks Europol need andmed kustutama.

(17) Kriminaaluurimiste käigus kogutud andmete maht on üha suurenenud ja andmed on muutunud järjest keerukamaks. Liikmesriigid esitavad Europolile suured ja keerukad andmekogumid ning taotlevad Europolilt operatiivanalüüsi, et teha kindlaks seosed teiste kuritegude ja kurjategijatega teistes liikmesriikides ja väljaspool liitu. Liikmesriigid ei saa ise andmeid analüüsides selliseid piiriüleseid seoseid tuvastada. Europolil peaks olema võimalik liikmesriikide kriminaaluurimisi toetada ning töödelda suuri ja keerukaid andmekogumeid selliste piiriüleste seoste väljaselgitamiseks, kui käesolevas määruses sätestatud ranged nõuded on täidetud. Kui see on vajalik teatava liikmesriigis läbiviidava kriminaaluurimise tõhusaks toetamiseks, peaks Europolil olema võimalik töödelda andmekogumeid, mille riigi ametiasutused on saanud kõnealuse kriminaaluurimise käigus kooskõlas nende riigisisese kriminaalõiguse alusel kohaldatavate menetlusnõuete ja kaitsemeetmetega ning seejärel Europolile esitanud. Kui liikmesriik esitab Europolile uurimistoimiku ja palub Europolil teatavat kriminaaluurimist toetada, peaks Europolil olema võimalik töödelda kõiki selles toimikus sisalduvaid andmeid seni, kuni ta toetab seda kriminaaluurimist. Europolil peaks olema võimalik töödelda ka isikuandmeid, mis on vajalikud teatava liikmesriigis läbiviidava kriminaaluurimise toetamiseks, kui need andmed pärinevad kolmandast riigist, tingimusel et kolmanda riigi suhtes kohaldatakse komisjoni otsust, milles leitakse, et riik tagab isikuandmete kaitse piisava taseme („piisava kaitse otsus“), või piisava kaitse otsuse puudumise korral rahvusvahelist lepingut, mille liit on sõlminud vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 218, või isikuandmete vahetamist võimaldavat koostöölepingut, mille Europol ja kolmas riik on sõlminud enne määruse (EL) 2016/794 jõustumist, ning tingimusel, et kolmas riik omandas andmed kriminaaluurimise raames kooskõlas oma riigisisese kriminaalõiguse alusel kohaldatavate menetlusnõuete ja kaitsemeetmetega.

(18) Tagamaks, et andmete töötlemine on vajalik ja proportsionaalne, peaksid liikmesriigid tagama uurimistoimikut Europolile esitades vastavuse riigisisesele ja liidu õigusele. Europol peaks kontrollima, kas teatava kriminaaluurimise toetamiseks on vajalik ja proportsionaalne töödelda isikuandmeid, mis ei pruugi vastata nende andmesubjektide kategooriatele, kelle andmeid võib üldiselt määruse (EL) 2016/794 II lisa kohaselt töödelda. Europol peaks selle hindamise dokumenteerima. Europol peaks säilitama selliseid andmeid muudest andmetest funktsionaalselt eraldi ja töötlema neid üksnes juhul, kui see on vajalik teatava kriminaaluurimise toetamiseks, näiteks kui leitakse uus juhtlõng.

(19) Tagamaks, et liikmesriik saab kasutada Europoli analüütilisi aruandeid kriminaaluurimisele järgneva kohtumenetluse raames, peaks Europolil olema võimalik asjaomase liikmesriigi taotluse korral seotud uurimistoimiku säilitada, et tagada kriminaaljälituse protsessi õigsus, usaldusväärsus ja jälgitavus. Europol peaks säilitama selliseid andmeid eraldi ja ainult seni, kuni liikmesriigis kestab selle kriminaaluurimisega seotud kohtumenetlus. On vaja tagada nii pädevate õigusasutuste juurdepääs kui ka kaitseõigus, eelkõige kahtlustatavate või süüdistatavate või nende advokaatide õigus tutvuda kohtuasja materjalidega.

(20) Raske kuritegevuse või terrorismi piiriülesed juhtumid nõuavad asjaomaste liikmesriikide õiguskaitseasutuste tihedat koostööd. Europol pakub vahendeid, mis toetavad sellist koostööd uurimistes, eelkõige teabevahetuse kaudu. Selleks et sellist koostööd konkreetsete uurimiste puhul ühise operatiivanalüüsi abil veelgi tõhustada, peaks liikmesriikidel olema võimalik anda teistele liikmesriikidele otsene juurdepääs Europolile esitatud teabele, ilma et see piiraks nende piirangute kohaldamist, mille nad on kõnealusele teabele juurdepääsule kehtestanud. Liikmesriikidepoolne isikuandmete töötlemine ühise operatiivanalüüsi raames peaks toimuma kooskõlas käesolevas määruses sätestatud eeskirjade ja kaitsemeetmetega.

(21) Europol pakub liikmesriikide pädevatele asutustele kriminaaluurimistes operatiivtuge, eelkõige operatiivanalüüsi ja kohtueksperti isi. Liikmesriikidel peaks olema võimalik teha nende tegevuste tulemused kogu kriminaalmenetluse jooksul kättesaadavaks oma asjaomastele asutustele, sealhulgas prokuröridele ja kriminaalkohtutele. Selleks peaks Europoli töötajatel olema võimalik esitada kriminaalmenetluses tõendeid, mis said neile teatavaks nende kohustuste täitmise või tegevuse käigus, ilma et see piiraks kohaldatavate kasutuspiirangute ja riigisisese kriminaalmenetlusõiguse kohaldamist.

(22) Europol ja nõukogu määrusega (EL) 2017/1939[58] asutatud Euroopa Prokuratuur peaksid kehtestama vajaliku korra oma operatiivkoostöö optimeerimiseks, võttes nõuetekohaselt arvesse oma ülesandeid ja volitusi. Europol peaks tegema Euroopa Prokuratuuriga tihedat koostööd ning toetama Euroopa Prokuratuuri taotluse korral aktiivselt tema läbiviidavaid uurimisi ja süüdistuste esitamist, sealhulgas pakkudes analüütilist tuge ja vahetades asjakohast teavet, ning tegema temaga koostööd alates hetkest, millal kahtlustatavast kuriteost Euroopa Prokuratuurile teatatakse, kuni hetkeni, millal Euroopa Prokuratuur otsustab, kas esitada süüdistus või lõpetada kriminaalasi muul viisil. Europol peaks teatama Euroopa Prokuratuurile põhjendamatu viivituseta igast kuritegelikust tegevusest, mille suhtes saaks Euroopa Prokuratuur oma pädevust teostada. Europoli ja Euroopa Prokuratuuri operatiivkoostöö tõhustamiseks peaks Europol võimaldama Euroopa Prokuratuurile päringutabamustel või nende puudumisel põhineva juurdepääsu Europolis kättesaadavatele andmetele kooskõlas

[58] Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1–71).

käesolevas määruses sätestatud kaitsemeetmete ja andmekaitsetagatistega. Europoli koostöös Euroopa Prokuratuuriga tuleks kohaldada käesolevas määruses sätestatud eeskirju, mis käsitlevad andmete edastamist liidu asutustele. Samuti peaks Europolil olema võimalik toetada Euroopa Prokuratuuri kriminaaluurimisi suurte ja keerukate andmekogumite analüüsiga.

(23) Europol peaks tegema tihedat koostööd Euroopa Pettustevastase Ametiga (OLAF), et avastada pettusi, korruptsiooni ja muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Selleks peaks Europol edastama OLAFile viivitamata kogu teabe, millega seoses saaks OLAF oma pädevust teostada. Europoli koostöös OLAFiga tuleks kohaldada käesolevas määruses sätestatud eeskirju, mis käsitlevad andmete edastamist liidu asutustele.

(24) Raskel kuritegevusel ja terrorismil on tihti seoseid liiduväliste piirkondadega. Europol võib vahetada isikuandmeid kolmandate riikidega, kaitstes samal ajal andmesubjektide eraelu puutumatust ning põhiõigusi ja -vabadusi. Selleks et tugevdada Europoli eesmärkidega seotud kuritegude ennetamisel ja nende vastu võitlemisel koostööd kolmandate riikidega, peaks Europoli tegevdirektoril olema võimalik teatavates olukordades ja igal üksikjuhul eraldi lubada isikuandmete teatavat liiki edastamist kolmandatele riikidele, kui selline andmete edastamine seoses teatava konkreetse olukorraga on vajalik ja vastab kõigile käesoleva määruse nõuetele.

(25) Selleks et toetada liikmesriike koostöö tegemisel piiriüleseid teenuseid osutavate eraõiguslike isikutega, kui nende eraõiguslike isikute valduses on kuritegevuse tõkestamise ja selle vastu võitlemise seisukohast olulist teavet, peaks Europolil olema võimalik saada eraõiguslikelt isikutelt isikuandmeid ja teatavatel asjaoludel vahetada nendega isikuandmeid.

(26) Kurjategijad kasutavad suhtlemiseks ja ebaseaduslike tegude toimepanekuks üha enam eraõiguslike isikute osutatavaid piiriüleseid teenuseid. Seksuaalkurjategijad kuritarvitavad lapsi ning jagavad internetiplatvorme kasutades kogu maailmas pilte ja videoid. Terroristid kuritarvitavad internetipõhiste teenuste osutajate piiriüleseid teenuseid, et värvata vabatahtlikke, kavandada ja koordineerida rünnakuid ning levitada propagandat. Küberkurjategijad saavad kasu ühiskonna digitaliseerimisest, kasutades andmepüüki ja sotsiaalset manipulatsiooni, et panna toime muud liiki küberkuritegusid, nagu internetipettused, lunavararünded või maksepettused. Kuna kurjategijad kasutavad üha enam internetipõhiseid teenuseid, on eraõiguslikel isikutel aina rohkem isikuandmeid, mis võivad olla kriminaaluurimise seisukohast olulised.

(27) Võttes arvesse interneti piirideta olemust, saab neid teenuseid sageli osutada igast maailmanurgast. Seega võivad ohvrid, kuriteo toimepanijad ja digiinfrastruktuur, kus isikuandmeid säilitatakse, ning teenuseosutaja kuuluda eri riikide jurisdiktsiooni alla nii liidus kui ka väljaspool. Seetõttu võib eraõiguslike isikute valduses olla õiguskaitse seisukohast olulisi andmekogumeid, mis sisaldavad mitme jurisdiktsiooniga seotud isikuandmeid ning isikuandmeid, mida ei saa hõlpsasti seostada ühegi konkreetse jurisdiktsiooniga. Riikide ametiasutustel on keeruline tõhusalt analüüsida selliseid mitut jurisdiktsiooni hõlmavaid või konkreetse jurisdiktsiooniga seostamatuid andmekogumeid riigisiseste lahenduste abil. Kui eraõiguslikud isikud otsustavad jagada andmeid seaduslikult ja vabatahtlikult õiguskaitseasutustega, ei ole neil praegu ühtset kontaktpunkti, kellega nad saaksid selliseid andmekogumeid liidu tasandil jagada. Lisaks tekib eraõiguslikel isikutel raskusi, kui nad saavad arvukalt taotlusi eri riikide õiguskaitseasutustelt.

(28) Selleks et eraõiguslikel isikutel oleks liidu tasandil kontaktpunkt, millega saab seaduslikult jagada mitut jurisdiktsiooni hõlmavaid andmekogumeid või andmekogumeid, mida ei ole seni olnud lihtne seostada ühe või mitme konkreetse jurisdiktsiooniga, peaks Europolil olema võimalik saada isikuandmeid otse eraõiguslikelt isikutelt.

(29) Tagamaks, et liikmesriigid saavad kiiresti kätte asjakohase teabe, mis on vajalik uurimiste algatamiseks, et ennetada raskeid kuritegusid ja terrorismi ning nende vastu võidelda, peaks Europolil olema võimalik selliseid andmekogumeid töödelda ja analüüsida, et teha kindlaks asjaomased liikmesriigid, ning edastada asjaomastele riiklikele õiguskaitseasutustele teave ja analüüs, mis on vajalik kõnealuste kuritegude uurimiseks nende jurisdiktsioonis.

(30) Selleks et Europol saaks kindlaks teha kõik asjaomased riiklikud õiguskaitseasutused, peaks tal olema võimalik teavitada eraõiguslikke isikuid, kui neilt saadud teave ei ole piisav, et Europol saaks asjaomased õiguskaitseasutused kindlaks teha. See võimaldaks Europoliga teavet jaganud eraõiguslikel isikutel otsustada, kas Europoliga lisateabe jagamine on nende huvides ja kas nad saavad seda seaduslikult teha. Selleks võib Europol teavitada eraõiguslikke isikuid puuduvast teabest, niivõrd kui see on asjaomaste õiguskaitseasutuste kindlakstegemiseks rangelt vajalik. Sellise andmete edastamise suhtes tuleks kohaldada eritagatisi, eelkõige juhul, kui asjaomase eraõigusliku isiku asukoht ei ole liidus või kolmandas riigis, millega Europolil on isikuandmete vahetamist võimaldav koostööleping või kellega liit on sõlminud ELi toimimise lepingu artikli 218 kohase rahvusvahelise lepingu, milles on sätestatud asjakohased kaitsemeetmed, või mille kohta on komisjon teinud piisava kaitse otsuse ja leidnud, et kõnealune kolmas riik tagab andmekaitse piisava taseme.

(31) Liikmesriigid, kolmandad riigid, rahvusvahelised organisatsioonid, sealhulgas Rahvusvaheline Kriminaalpolitsei Organisatsioon (Interpol), ja eraõiguslikud isikud võivad Europoliga jagada mitut jurisdiktsiooni hõlmavaid andmekogumeid või andmekogumeid, mida ei saa seostada ühe või mitme konkreetse jurisdiktsiooniga, kui need andmekogumid sisaldavad seoseid eraõiguslike isikute valduses olevate isikuandmetega. Kui sellistelt eraõiguslikelt isikutelt on vaja saada lisateavet, et teha kindlaks kõik asjaomased liikmesriigid, peaks Europolil olema võimalik taotleda liikmesriikidelt nende riiklike üksuste kaudu, et nad paluksid nende territooriumil asutatud või seal esindajat omavatel eraõiguslikel isikutel jagada Europoliga isikuandmeid kooskõlas nende liikmesriikide kohaldatava õigusega. Paljudel juhtudel ei pruugi need liikmesriigid olla suutelised tegema kindlaks oma jurisdiktsiooniga muud seost kui asjaolu, et asjaomaseid andmeid omava eraõigusliku isiku asukoht on nende jurisdiktsioonis. Sõltumata oma jurisdiktsioonist seoses konkreetse kuriteoga, mille kohta on esitatud taotlus, peaksid liikmesriigid seetõttu tagama, et nende riiklikud pädevad asutused saavad hankida eraõiguslikelt isikutelt isikuandmeid, et anda Europolile tema eesmärkide täitmiseks vajalikku teavet, järgides täielikult riigisiseses õiguses sätestatud menetluslikke tagatisi.

(32) Tagamaks, et Europol ei säilita andmeid kauem, kui on vajalik asjaomaste liikmesriikide kindlakstegemiseks, tuleks Europolis kohaldada isikuandmete säilitamise tähtaegu. Kui Europol on ammendanud kõik tema käsutuses olevad vahendid kõigi asjaomaste liikmesriikide kindlakstegemiseks ja kui ta ei saa mõistlikult eeldada, et ta teeb kindlaks rohkem asjaomaseid liikmesriike, ei ole nende isikuandmete säilitamine enam asjaomaste liikmesriikide kindlakstegemiseks vajalik ega proportsionaalne. Europol peaks kustutama isikuandmed nelja kuu jooksul pärast viimast edastamist, välja arvatud juhul, kui asjaomane riiklik üksus, kontaktpunkt või

asutus esitab Europolile need isikuandmed uuesti oma andmetena nimetatud ajavahemiku jooksul. Kui uuesti esitatud isikuandmed on kuulunud suuremasse isikuandmete kogumisse, peaks Europol säilitama isikuandmeid ainult siis ja sellisel määral, kui asjaomane riiklik üksus, kontaktpunkt või asutus on need uuesti esitanud.

(33) Europoli koostöö eraõiguslike isikutega ei tohiks dubleerida rahapesu andmebüroode tegevust ega sellesse sekkuda ning peaks puudutama üksnes teavet, mille esitamist rahapesu andmebüroodele ei ole Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2015/849[59] juba ette nähtud. Europol peaks jätkama rahapesu andmebüroodega koostööd, eelkõige riiklike üksuste kaudu.

(34) Europolil peaks olema võimalik pakkuda riiklikele õiguskaitseasutustele eraõiguslike isikutega suhtlemiseks vajalikku tuge, eelkõige pakkudes selliseks suhtlemiseks vajalikku infrastruktuuri, näiteks siis, kui riigi ametiasutused teavitavad terroristlikust veebisisust internetipõhiste teenuste osutajat või vahetavad küberrünnete kontekstis teavet eraõiguslike isikutega. Kui liikmesriigid kasutavad Europoli infrastruktuuri isikuandmete vahetamiseks kuritegude kohta, mis ei ole seotud Europoli eesmärkidega, ei tohiks Europol nendele andmetele juurde pääseda.

(35) Terrorirünnakud käivitavad sellise terroristliku sisu laiaulatusliku levitamise veebiplatvormide kaudu, mis kujutab endast ohtu elule või kehalisele puutumatusele või milles kutsutakse üles tekitama vahetut kahju elule või kehalisele puutumatusele. Tagamaks, et liikmesriigid saavad tulemuslikult takistada sellise sisu levitamist kestvatest või varasematest tegelikest sündmustest tulenevates kriisiolukordades, peaks Europolil olema võimalik vahetada eraõiguslike isikutega isikuandmeid, sealhulgas sellise sisuga seotud räsi, IP-aadresse või URL-aadresse, mis on vajalikud liikmesriikide toetamiseks sellise sisu levitamise tõkestamisel, eelkõige juhul, kui selle sisu eesmärk on tõsiselt hirmutada elanikkonda või sellel on niisugune mõju ning kui eeldatakse, et seda võidakse arvukate internetipõhiste teenuste osutajate kaudu eksponentsiaalselt paljundada ja levitada.

(36) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/1725[60] [61] on sätestatud eeskirjad füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes, kuid seda ei kohaldatud Europoli suhtes. Selleks et tagada füüsiliste isikute ühetaoline ja järjepidev kaitse isikuandmete töötlemisel, tuleks määrus (EL) 2018/1725 muuta kõnealuse määruse artikli 2 lõike 2 kohaselt Europoli suhtes kohaldatavaks ning seda tuleks täiendada erisätetega konkreetsete töötlustoimingute kohta, mida Europol peaks oma ülesannete täitmiseks tegema.

(37) Õiguskaitseasutused peavad tugevdama oma tehnoloogilist suutlikkust, võttes arvesse probleeme, mida liidu julgeolekule põhjustab asjaolu, et kurjategijad kasutavad uusi tehnoloogialahendusi. Selleks peaks Europol toetama liikmesriike uudsete

---

[59] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

[60] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

[61] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

tehnoloogialahenduste kasutamisel Europoli eesmärkidega seotud kuritegude ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks. Selleks et uurida uusi lähenemisviise ja töötada liikmesriikide jaoks välja ühised tehnoloogialahendused Europoli eesmärkidega seotud kuritegude ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks, peaks Europolil olema võimalik tegeleda teadusuuringute ja innovatsiooniga käesoleva määrusega hõlmatud küsimustes, sealhulgas vajaduse korral isikuandmeid töödeldes, tagades samal ajal põhiõiguste täieliku järgimise. Sätted, mis käsitlevad uute vahendite väljatöötamist Europoli poolt, ei tohiks olla õiguslik alus nende kasutamiseks liidu või liikmesriigi tasandil.

(38) Europolil peaks olema keskne roll liikmesriikide abistamisel tehisintellektil põhinevate uute tehnoloogialahenduste väljatöötamisel, millest saaksid kasu liikmesriikide õiguskaitseasutused kogu liidus. Europolil peaks olema keskne roll eetilise, usaldusväärse ja inimkeskse tehisintellekti edendamisel, mille suhtes kohaldatakse seoses julgeoleku, turvalisuse ja põhiõigustega tugevaid kaitsemeetmeid.

(39) Europol peaks enne isikuandmete töötlemist sisaldavate teadus- ja innovatsiooniprojektide käivitamist teavitama Euroopa Andmekaitseinspektorit. Europol peaks iga projekti puhul hindama enne andmete töötlemist kavandatavate töötlustoimingute mõju isikuandmete kaitsele ja kõigile teistele põhiõigustele, sealhulgas tulemuse võimalikku kallutatust. See peaks hõlmama projekti erieesmärgil töödeldavate isikuandmete asjakohasuse hindamist. Selline hindamine hõlbustaks Euroopa Andmekaitseinspektori järelevalverolli täitmist, sealhulgas käesoleva määruse kohaste parandusvolituste kasutamist, mis võib ka kaasa tuua isikuandmete töötlemise keelamise. Uute vahendite väljatöötamine Europoli poolt ei tohiks piirata õigusliku aluse kohaldamist, sealhulgas selliste asjaomaste isikuandmete töötlemise aluseid, mida hiljem nõutaks nende vahendite kasutamiseks liidu või liikmesriigi tasandil.

(40) Europolile täiendavate vahendite ja suutlikkuse andmine eeldab Europoli demokraatliku järelevalve ja aruandekohustuse tugevdamist. Parlamentaarne ühiskontroll on Europoli tegevuse poliitilise järelevalve oluline element. Võimaldamaks tõhusat poliitilist järelevalvet selle üle, kuidas Europol lisavahendeid ja -suutlikkust kasutab, peaks Europol andma parlamentaarse ühiskontrolli töörühmale igal aastal teavet nende vahendite ja suutlikkuse kasutamise ning tulemuste kohta.

(41) Europoli teenused pakuvad liikmesriikidele ja kolmandatele riikidele lisaväärtust. See kehtib ka nende liikmesriikide kohta, kes ei osale Euroopa Liidu toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise kohastes meetmetes. Liikmesriigid ja kolmandad riigid võivad anda Europoli eelarvesse rahalise panuse eraldi kokkulepete alusel. Seetõttu peaks Europolil olema võimalik saada oma eesmärkide ja ülesannete raames liikmesriikidelt ja kolmandatelt riikidelt rahastamiskokkulepete alusel rahalist toetust.

(42) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt toetada ja tugevdada liikmesriikide õiguskaitseasutuste tegevust ja nende vastastikust koostööd kahte või enamat liikmesriiki mõjutavate raskete kuritegude, terrorismi ja liidu poliitikavaldkondades hõlmatud ühist huvi kahjustavate kuriteoliikide ennetamisel ja nende vastu võitlemisel, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda raske kuritegevuse ja terrorismi piiriülese olemuse ning seotud julgeolekuohtudele koordineeritud reageerimise vajaduse tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(43) [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli (nr 21) (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on Iirimaa teatanud oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.] VÕI [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt ning ilma et see piiraks kõnealuse protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.]

(44) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

(45) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725 artikli 41 lõikega 2 konsulteeriti Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse [...].

(46) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnistatud põhimõtteid, eriti õigust isikuandmete kaitsele ja eraelu puutumatusele, mida kaitstakse harta artiklitega 8 ja 7 ning ELi toimimise lepingu artikliga 16. Võttes arvesse isikuandmete töötlemise tähtsust õiguskaitsealases töös üldiselt ja eelkõige Europoli toetustegevuses, sisaldab käesolev määrus tõhusaid kaitsemeetmeid, mis tagavad põhiõiguste hartas sätestatud põhiõiguste täieliku järgimise. Käesoleva määruse kohane isikuandmete töötlemine piirdub sellega, mis on rangelt vajalik ja proportsionaalne, ning selle suhtes kohaldatakse selgeid tingimusi, rangeid nõudeid ja Euroopa Andmekaitseinspektori tõhusat järelevalvet.

(47) Seepärast tuleks määrust (EL) 2016/794 vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EL) 2016/794 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

a) punktid h–k ning punktid m, n ja o jäetakse välja;

b) punkt p asendatakse järgmisega:

„p) „halduslikku laadi isikuandmed“ – isikuandmed, mida Europol töötleb lisaks operatiivsetele isikuandmetele;“;

c) lisatakse punkt q:

„q) „uurimistoimik“ – andmekogum või mitu andmekogumit, mille liikmesriik, Euroopa Prokuratuur või kolmas riik on saanud käimasoleva kriminaaluurimise käigus kooskõlas kohaldatava riigisisese kriminaalõiguse kohaste menetlusnõuete ja kaitsemeetmetega ning mis on esitatud selle kriminaaluurimise toetamiseks Europolile.“

2) Artiklit 4 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

i) punkt h asendatakse järgmisega:

„h) toetada liikmesriikide piiriülest teabevahetust, operatsioone ja uurimisi ning ühiseid uurimisrühmi ja eriüksusi, sealhulgas operatiivse, tehnilise ja finantsabi andmise kaudu;“;

ii) punkt j asendatakse järgmisega:

„j) teha koostööd ELi toimimise lepingu V jaotise alusel loodud liidu asutuste ja OLAFi ning ENISAga, kasutades selleks eelkõige teabevahetust ja pakkudes neile analüütilist tuge nende pädevusse kuuluvates valdkondades;“;

iii) punkt m asendatakse järgmisega:

„m) toetada liikmesriike meetmete võtmisel I lisas loetletud selliste kuritegude tõkestamiseks ja nendega võitlemiseks, millele aidatakse kaasa, mida propageeritakse või pannakse toime interneti teel, sealhulgas koordineerida koostöös liikmesriikidega õiguskaitseasutuste reageerimist küberrünnetele, terroristliku veebisisu eemaldamist ja asjaomaste internetipõhiste teenuste osutajate teavitamist internetisisust, millega sellistele kuritegudele kaasa aidatakse, neid propageeritakse või toime pannakse, et nad saaksid vabatahtlikkuse alusel kontrollida, kas viidatud veebisisu vastab nende enda kasutustingimustele;“;

iv) lisatakse punktid q–r:

„q) toetada liikmesriike selliste I lisas loetletud isikute tuvastamisel, kelle osalemine Europoli pädevusse kuuluvates kuritegudes kujutab endast suurt ohtu julgeolekule, ning hõlbustada ühiseid, koordineeritud ja prioriteetseid uurimisi;

r) sisestada vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2018/1862* pärast liikmesriikidega konsulteerimist kooskõlas käesoleva määruse artikliga 7 ja Europoli tegevdirektori loal Schengeni infosüsteemi andmeid kolmanda riigi kodaniku oletatava osalemise kohta Europoli pädevusse kuuluvas kuriteos, millest ta on teadlik teabe põhjal, mille ta on saanud kolmandatelt riikidelt või rahvusvahelistelt organisatsioonidelt artikli 17 lõike 1 punkti b tähenduses;

s) toetada määruse (EL) nr 1053/2013 kohase hindamis- ja järelevalvemehhanismi rakendamist artiklis 3 sätestatud Europoli eesmärkide piires;

t) jälgida ja toetada ennetavalt teadus- ja innovatsioonitegevust, mis on asjakohane artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamiseks, toetada liikmesriikide asjaomast tegevust ning teostada oma teadus- ja innovatsioonitegevust käesoleva määrusega hõlmatud küsimustes, sealhulgas töötada välja, treenida, testida ja valideerida algoritme vahendite väljatöötamiseks;

u) toetada liikmesriikide tegevust kriisiolukordades sellise terrorismi või vägivaldse äärmuslusega seotud veebisisu levitamise tõkestamisel, mis tuleneb kestvast või varasemast tegelikust sündmusest, kujutab endast ohtu elule või kehalisele puutumatusele või kutsub üles tekitama vahetut kahju elule või kehalisele puutumatusele ning mille eesmärk on elanikkonda tõsiselt hirmutada või mis avaldab sellist mõju ning kui eeldatakse, et seda võidakse arvukate internetipõhiste teenuste osutajate kaudu eksponentsiaalselt paljundada ja levitada.

---

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1862, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalases koostöös ning millega muudetakse nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1986/2006 ning komisjoni otsus 2010/261/EL (ELT L 312, 7.12.2018, lk 56).“;

b) lõike 2 teine lause asendatakse järgmisega:

„Europol osaleb ka nende prioriteetide operatiivsel rakendamisel, eelkõige kuritegevusega seotud ohte käsitleva valdkondadevahelise Euroopa platvormi raames, sealhulgas hõlbustades liikmesriikide juhitavat operatiiv- ja strateegilist tegevust ning pakkudes selleks haldus-, logistilist, rahalist ja operatiivtuge.“;

c) lõikesse 3 lisatakse järgmine lause:

„Europol esitab ka ohtude hindamise analüüsi, mis toetab komisjoni ja liikmesriike riskihindamiste tegemisel.“;

d) lisatakse lõiked 4a ja 4b:

„4a. Europol aitab komisjonil kindlaks määrata peamised uurimisteemad ning koostada ja rakendada artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamiseks oluliste teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas liidu raamprogramme. Kui Europol aitab komisjonil kindlaks määrata peamised uurimisteemad ning koostada ja rakendada liidu raamprogrammi, ei saa Europol sellest programmist rahalisi vahendeid.

4b. Europol toetab selliste konkreetsete Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/452* alusel liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute juhtumite taustauuringuid, mis on seotud ettevõtjatega, kes pakuvad tehnoloogialahendusi, mida Europol või liikmesriigid artiklis 3 käsitletud kuritegude ennetamiseks ja uurimiseks kasutavad või arendavad, ja mille eesmärk on hinnata nende eeldatavat mõju julgeolekule.

_____

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/452, millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik (ELT L 79I, 21.3.2019, lk 1).“

e) lõikesse 5 lisatakse järgmine lause:

„Europoli töötajad võivad liikmesriikide taotluse korral ja kooskõlas nende riigisisese õigusega abistada liikmesriikide pädevaid asutusi uurimistoimingute tegemisel.“

3) Artikli 6 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Erijuhtudel, kui Europol leiab, et tuleks algatada tema eesmärkidega seotud kuriteo kriminaaluurimine, taotleb ta riiklike üksuste kaudu, et asjaomase liikmesriigi või asjaomaste liikmesriikide pädevad asutused algataksid ja viiksid läbi kriminaaluurimise või koordineeriksid seda.“

4) Artikli 7 lõige 8 asendatakse järgmisega:

„8. Liikmesriigid tagavad, et nende rahapesu andmebüroodel, mis on loodud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile (EL) 2015/849,* on lubatud teha eelkõige liikmesriikide riiklike üksuste kaudu Europoliga oma volituste ja pädevuse piires finantsteabe ja -analüüsi alast koostööd kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1153** artikliga 12.

_____

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1153, millega kehtestatakse normid finants- ja muu teabe kasutamise hõlbustamiseks teatavate kuritegude tõkestamisel, avastamisel, uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2000/642/JSK (ELT L 186, 11.7.2019, lk 122).“

5) Artiklit 18 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) punkt d asendatakse järgmisega:

„d) hõlbustada teabevahetust liikmesriikide, Europoli, teiste liidu asutuste, kolmandate riikide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja eraõiguslike isikute vahel;“;

ii) lisatakse punktid e ja f:

„e) tegeleda käesoleva määrusega hõlmatud küsimustes teadusuuringute ja innovatsiooniga, mille eesmärk on vahendite väljaarendamiseks vajalike algoritmide väljatöötamine, treenimine, testimine ja valideerimine;

f) toetada liikmesriike üldsuse teavitamisel kahtlustatavatest või süüdimõistetud isikutest, keda otsitakse liikmesriigi kohtuotsuse alusel taga seoses Europoli pädevusse kuuluva kuriteoga, ning lihtsustada üldsuse jaoks nende isikute kohta teabe andmist.“;

b) lisatakse lõige 3a:

„3a. Isikuandmete töötlemine lõike 2 punktis e osutatud teadusuuringute ja innovatsiooni eesmärgil toimub Europoli teadus- ja innovatsiooniprojektide kaudu, millel on selgelt kindlaks määratud eesmärgid, kestus ja isikuandmete töötlemise ulatus ning mille suhtes kohaldatakse artiklis 33a sätestatud täiendavaid erikaitsemeetmeid.“;

c) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Ilma et see piiraks artikli 8 lõike 4 ja artikli 18a kohaldamist, on isikuandmete kategooriad ja nende andmesubjektide kategooriad, kelle andmeid võib igal lõikes 2 loetletud eesmärgil koguda ja töödelda, loetletud II lisas.“;

d) lisatakse lõige 5a:

„5a. Europol võib enne andmete töötlemist käesoleva artikli lõike 2 alusel ajutiselt töödelda artikli 17 lõigete 1 ja 2 kohaselt saadud isikuandmeid, et teha kindlaks, kas need andmed vastavad käesoleva artikli lõike 5 nõuetele, sealhulgas võrreldes neid andmeid kõigi andmetega, mida Europol juba töötleb kooskõlas lõikega 5.

Haldusnõukogu täpsustab tegevdirektori ettepanekul ja pärast Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteerimist selliste andmete töötlemise tingimused.

Europol võib töödelda isikuandmeid käesoleva lõike kohaselt ainult kuni ühe aasta jooksul või põhjendatud juhtudel, kui see on vajalik käesoleva artikli kohaldamiseks, pikema aja jooksul Euroopa Andmekaitseinspektori eelneval loal. Kui töötlemise tulemusel selgub, et isikuandmed ei vasta käesoleva artikli lõike 5 nõuetele, kustutab Europol need andmed ja teavitab sellest andmete esitajat.“

6) Lisatakse artikkel 18a:

„Artikkel 18a

Kriminaaluurimist toetava teabe töötlemine

1. Juhul kui see on vajalik teatava kriminaaluurimise toetamiseks, võib Europol töödelda isikuandmeid, mis ei vasta II lisas loetletud andmesubjektide kategooriatele, kui:

a) liikmesriik või Euroopa Prokuratuur esitab Europolile artikli 17 lõike 1 punkti a kohaselt uurimistoimiku, et Europol teeks seda konkreetset kriminaaluurimist toetava operatiivanalüüsi oma volituste piires kooskõlas artikli 18 lõike 2 punktiga c, ning

b) Europoli hinnangul ei ole võimalik uurimistoimiku operatiivanalüüsi teha, töötlemata isikuandmeid, mis ei vasta artikli 18 lõike 5 nõuetele. See hinnang dokumenteeritakse.

2. Europol võib töödelda uurimisjuhtumiga seotud isikuandmeid seni, kuni ta toetab käimasolevat konkreetset kriminaaluurimist, mille kohta on liikmesriik või Euroopa Prokuratuur esitanud kooskõlas lõikega 1 uurimistoimiku, ning üksnes kõnealuse uurimise toetamise eesmärgil.

Haldusnõukogu täpsustab tegevdirektori ettepanekul ja pärast Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteerimist selliste andmete töötlemise tingimused.

Ilma et see piiraks isikuandmete töötlemist artikli 18 lõike 5a alusel, eraldatakse II lisas loetletud andmesubjektide kategooriate isikuandmete hulgast välja jäävad isikuandmed funktsionaalselt muudest andmetest ning nendele võib olla juurdepääs üksnes juhul, kui see on vajalik selle konkreetse kriminaaluurimise toetamiseks, milleks need andmed esitati.

3. Europolile lõike 1 kohaselt uurimistoimiku esitanud liikmesriigi või Euroopa Prokuratuuri taotlusel võib Europol säilitada kõnealust uurimistoimikut ja oma operatiivanalüüsi tulemusi pärast lõikes 2 sätestatud säilitamistähtaega üksnes selleks, et tagada kriminaaljälituse protsessi õigsus, usaldusväärsus ja jälgitavus, ning ainult seni, kuni kõnealuses liikmesriigis kestab selle kriminaaluurimisega seotud kohtumenetlus.

Samuti võib kõnealune liikmesriik taotleda, et Europol säilitaks uurimistoimikut ja oma operatiivanalüüsi tulemusi pärast lõikes 2 sätestatud säilitamistähtaega selleks, et tagada kriminaaljälituse protsessi õigsus, usaldusväärsus ja jälgitavus, ning ainult seni, kuni teises liikmesriigis kestab sellega seotud kriminaaluurimisele järgnenud kohtumenetlus.

Haldusnõukogu täpsustab tegevdirektori ettepanekul ning pärast Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteerimist selliste andmete töötlemise tingimused. Sellised isikuandmed eraldatakse funktsionaalselt muudest andmetest ja nendele võib olla juurdepääs üksnes juhul, kui see on vajalik kriminaaljälituse protsessi õigsuse, usaldusväärsuse ja jälgitavuse tagamiseks.

4. Lõikeid 1–3 kohaldatakse ka juhul, kui Europol saab isikuandmeid kolmandalt riigilt, kellega on sõlmitud leping kas otsuse 2009/371/JSK artikli 23 alusel kooskõlas käesoleva määruse artikli 25 lõike 1 punktiga c või ELi toimimise lepingu artikli 218 alusel kooskõlas käesoleva määruse artikli 25 lõike 1 punktiga b või mille kohta on tehtud käesoleva määruse artikli 25 lõike 1 punktis a osutatud piisava kaitse otsus, ning kui selline kolmas riik esitab Europolile uurimistoimiku operatiivanalüüsi tegemiseks, millega toetatakse teatavat kriminaaluurimist liikmesriigis või liikmesriikides, mida Europol toetab. Kui kolmas riik esitab Europolile uurimistoimiku, teavitatakse sellest Euroopa Andmekaitseinspektorit. Europol kontrollib, kas isikuandmete hulk ei ole Europoli toetatavas liikmesriigis läbiviidava konkreetse uurimise suhtes ilmselgelt ebaproportsionaalne ning kas puuduvad objektiivsed tõendid selle kohta, et kolmas riik on saanud juhtumi toimiku põhiõigusi ilmselgelt rikkudes. Kui Europol või Euroopa Andmekaitseinspektor jõuab järeldusele, et on esialgseid märke

selle kohta, et andmed on ebaproportsionaalsed või need on kogutud põhiõigusi rikkudes, ei töötle Europol asjaomaseid andmeid. Europolil võib olla käesoleva lõike kohaselt töödeldud andmetele juurdepääs üksnes juhul, kui see on vajalik konkreetse kriminaaluurimise toetamiseks liikmesriigis või liikmesriikides. Neid andmeid jagatakse ainult liidu piires.“

7) Artiklit 20 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse lõige 2a:

„2a. Ilma et see piiraks artikli 19 lõikes 2 sätestatud piirangute kohaldamist, võivad liikmesriigid artikli 18 lõikes 3 osutatud spetsiaalse operatiivanalüüsi projekte läbiviies kindlaks määrata teabe, mille Europol teeb konkreetsetes uurimistes tõhusama koostöö tegemise eesmärgil otse kättesaadavaks teistele valitud liikmesriikidele.“;

b) lõike 3 sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„3. Kooskõlas riigisisese õigusega on liikmesriikidel juurdepääs lõigetes 1, 2 ja 2a osutatud teabele ja nad saavad seda töödelda üksnes järgmist liiki kuritegude tõkestamiseks ja nendega võitlemiseks ning nendega seotud kohtumenetluste jaoks:“;

c) lisatakse lõige 5:

„5. Kui riigisisese õiguse kohaselt on Europoli töötajatel lubatud esitada tõendeid, mis on neile teatavaks saanud nende kohustuste täitmise või tegevuse käigus, võivad selliseid tõendeid liikmesriikide kohtumenetlustes esitada üksnes need Europoli töötajad, keda tegevdirektor on selleks volitanud.“

8) Lisatakse artikkel 20a:

„Artikkel 20a

Suhted Euroopa Prokuratuuriga

1. Europol loob ja säilitab Euroopa Prokuratuuriga tihedad suhted. Europol ja Euroopa Prokuratuur tegutsevad nende suhete raames oma vastavate volituste ja pädevuste piires. Selleks kehtestavad nad koostöökorra, milles sätestatakse koostöö üksikasjad.

2. Europol toetab aktiivselt Euroopa Prokuratuuri uurimisi ja süüdistuste esitamist ning teeb temaga koostööd, kasutades selleks eelkõige teabevahetust ja pakkudes analüütilist tuge.

3. Europol võtab kõik asjakohased meetmed, et võimaldada Euroopa Prokuratuurile päringutabamusel või selle puudumisel põhinev kaudne juurdepääs artikli 18 lõike 2 punktides a, b ja c sätestatud eesmärgil esitatud teabele. Artiklit 21 kohaldatakse *mutatis mutandis*, välja arvatud selle lõiget 2.

4. Europol teatab Euroopa Prokuratuurile põhjendamatu viivituseta igast kuriteost, mille suhtes saaks Euroopa Prokuratuur oma pädevust teostada.“

9) Artiklisse 21 lisatakse lõige 8:

„8. Kui Europol teeb konkreetse uurimise või projektiga seotud teabetöötlustoimingute käigus kindlaks liidu finantshuve kahjustava võimaliku ebaseadusliku tegevusega seotud teabe, edastab Europol selle teabe omal algatusel ja põhjendamatu viivituseta OLAFile.“

10) Artikkel 24 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 24

Operatiivsete isikuandmete edastamine liidu institutsioonidele, organitele ja asutustele

1. Võttes arvesse käesolevast määrusest, eelkõige artikli 19 lõikest 2 ja 3 tulenevaid täiendavaid piiranguid ning ilma et see piiraks artikli 67 kohaldamist, edastab Europol operatiivsed isikuandmed teisele liidu institutsioonile, organile või asutusele ainult siis, kui need andmed on vajalikud teise liidu institutsiooni, organi või asutuse ülesannete õiguspäraseks täitmiseks.

2. Kui operatiivsed isikuandmed edastatakse teise liidu institutsiooni, organi või asutuse taotlusel, vastutavad edastamise seaduslikkuse eest nii andmete vastutav töötleja kui ka vastuvõtja.

Europol kontrollib teise liidu institutsiooni, organi või asutuse pädevust. Kui isikuandmete edastamise vajalikkuses tekib kahtlusi, küsib Europol vastuvõtjalt lisateavet.

Vastuvõttev liidu institutsioon, organ või asutus tagab, et operatiivsete isikuandmete edastamise vajalikkust saab hiljem kontrollida.

3. Vastuvõttev liidu institutsioon, organ või asutus töötleb operatiivseid isikuandmeid üksnes sel eesmärgil, milleks need edastati.“

11) Artiklit 25 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 5 sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„Erandina lõikest 1 võib tegevdirektor anda igal üksikjuhul eraldi loa isikuandmete edastamiseks või teatavat liiki edastamiseks kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile, kui edastamine või sellega seotud liiki edastamine on“;

b) lõige 8 asendatakse järgmisega:

„Kui edastamine põhineb lõikel 5, siis selline edastamine dokumenteeritakse ning dokumendid tehakse taotluse alusel kättesaadavaks Euroopa Andmekaitseinspektorile. Dokumentatsioon peab sisaldama edastamise kuupäeva ja kellaaega ning vastuvõtva pädeva asutuse andmeid, edastamise põhjendust ja edastatud operatiivseid isikuandmeid.“

12) Artiklit 26 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Europol võib saada isikuandmeid otse eraõiguslikelt isikutelt ja töödelda neid isikuandmeid kooskõlas artikliga 18, et teha kindlaks kõik asjaomased riiklikud üksused, nagu on osutatud lõike 1 punktis a. Europol edastab jurisdiktsiooni kindlakstegemiseks vajalikud isikuandmed ja nende töötlemise kõik asjakohased tulemused viivitamata asjaomastele riiklikele üksustele. Europol võib edastada jurisdiktsiooni kindlakstegemiseks vajalikud isikuandmed ja nende töötlemise kõik asjakohased tulemused kooskõlas artikliga 25 asjaomastele kontaktpunktidele ja asutustele, nagu on osutatud lõike 1 punktides b ja c. Kui Europol on asjaomased isikuandmed kindlaks teinud ja need kõikidele asjaomastele riiklikele üksustele edastanud või kui täiendavaid asjaomaseid riiklikke üksusi ei ole võimalik kindlaks teha, kustutab ta need andmed, välja arvatud juhul, kui asjaomane riiklik üksus, kontaktpunkt või asutus esitab kooskõlas artikli 19 lõikega 1 isikuandmed Europolile uuesti nelja kuu jooksul pärast andmete edastamist.“;

b) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Kui Europol saab isikuandmeid kolmanda riigi eraõiguslikult isikult, võib Europol edastada need andmed üksnes liikmesriigile või asjaomasele kolmandale riigile, kellega on sõlmitud leping otsuse 2009/371/JSK artikli 23 või ELi toimimise lepingu artikli 218 alusel või mille kohta on tehtud käesoleva määruse artikli 25 lõike 1 punktis a osutatud piisava kaitse otsus. Europol võib edastada oma analüüsi ja selliste andmete kontrollimise tulemused asjaomasele kolmandale riigile, kui on täidetud artikli 25 lõigetes 5 ja 6 sätestatud tingimused.“;

c) lõiked 5 ja 6 asendatakse järgmisega:

„5. Europol võib isikuandmeid edastada või anda üle eraõiguslikele isikutele igal üksikjuhul eraldi, kui see on rangelt vajalik, võttes arvesse artikli 19 lõikest 2 või 3 tulenevaid võimalikke piiranguid ja ilma et see piiraks artikli 67 kohaldamist, järgmistel juhtudel:

a) edastamine on kahtlemata andmesubjekti huvides ja andmesubjekt on andnud oma nõusoleku või

b) edastamine või üleandmine on tingimata vajalik Europoli pädevusse kuuluva kuriteo, sealhulgas terrorismiakti kohese toimepaneku tõkestamiseks või

c) üldsusele kättesaadavate isikuandmete edastamine või üleandmine on rangelt vajalik artikli 4 lõike 1 punktis m sätestatud ülesande täitmiseks ja kui on täidetud järgmised tingimused:

i) edastamine või üleandmine puudutab konkreetset üksikjuhtumit;

ii) ükski asjaomase andmesubjekti põhiõigus ega -vabadus ei kaalu üles avalikku huvi, mis teeb edastamise või üleandmise konkreetse juhtumi puhul vajalikuks, või

d) isikuandmete edastamine või üleandmine on rangelt vajalik selleks, et Europol saaks kõnealusele eraõiguslikule isikule teatada, et saadud teabest ei piisa, et Europolil oleks võimalik asjaomased riiklikud üksused kindlaks teha, ja kui on täidetud järgmised tingimused:

i) edastamine või üleandmine järgneb isikuandmete saamisele otse eraõiguslikult isikult kooskõlas käesoleva artikli lõikega 2;

ii) puuduv teave, millele Europol võib nendes teadetes viidata, on selgelt seotud kõnealuse eraõigusliku isiku poolt varem jagatud teabega;

iii) puuduv teave, millele Europol võib kõnealustes teadetes viidata, piirdub rangelt sellega, mis on Europolile vajalik asjaomaste riiklike üksuste kindlakstegemiseks.

6. Käesoleva artikli lõike 5 punktide a, b ja d puhul, kui asjaomase eraõigusliku isiku asukoht ei ole liidus või riigis, kellega Europolil on isikuandmete vahetamist võimaldav koostööleping, kellega liit on sõlminud rahvusvahelise lepingu ELi toimimise lepingu artikli 218 kohaselt või mille kohta on tehtud käesoleva määruse artikli 25 lõike 1 punktis a osutatud piisava kaitse otsus, annab tegevdirektor edastamiseks loa ainult juhul, kui edastamine on

a) vajalik andmesubjekti või muu isiku eluliste huvide kaitsmiseks või

b) vajalik andmesubjekti õigustatud huvi kaitsmiseks või

c) hädavajalik liikmesriigi või kolmanda riigi avalikku julgeolekut ähvardava vahetu ja tõsise ohu ennetamiseks või

d) erijuhtudel vajalik konkreetsete Europoli pädevusse kuuluvate kuritegude tõkestamiseks, uurimiseks, avastamiseks või nende eest süüdistuse esitamiseks või

e) erijuhtudel vajalik konkreetsete Europoli pädevusse kuuluvate kuritegude tõkestamise, uurimise, avastamise või nende eest süüdistuse esitamisega seotud õigusnõuete koostamiseks, esitamiseks või kaitsmiseks.

Isikuandmeid ei edastata, kui tegevdirektor otsustab, et asjaomase andmesubjekti põhiõigused ja -vabadused kaaluvad üles punktides d ja e osutatud avaliku huvi andmete edastamiseks.

Edastamine ei tohi olla süstemaatiline, suuremahuline ega struktuurne.“;

d) lisatakse lõiked 6a ja 6b:

„6a. Europol võib taotleda liikmesriikidelt nende riiklike üksuste kaudu, et nad hangiksid nende territooriumil asuvatelt või seal esindajat omavatelt eraõiguslikelt isikutelt vastavalt nende kohaldatavatele õigusaktidele isikuandmeid, eesmärgiga jagada neid andmeid Europoliga, tingimusel et taotletud isikuandmed piirduvad rangelt sellega, mis on Europolile vajalik asjaomaste riiklike üksuste kindlakstegemiseks.

Olenemata sellest, milline on liikmesriikide jurisdiktsioon konkreetse kuriteo suhtes, millega seoses püüab Europol asjaomaseid riiklikke üksusi kindlaks teha, tagavad liikmesriigid, et nende pädevad riiklikud asutused saavad selliseid taotlusi kooskõlas oma riigisisese õigusega seaduslikult menetleda, et anda Europolile tema eesmärkide täitmiseks vajalikku teavet.

6b. Europoli infrastruktuuri võib kasutada liikmesriikide pädevate asutuste ja eraõiguslike isikute vaheliseks teabevahetuseks kooskõlas asjaomaste liikmesriikide riigisiseste õigusaktidega. Kui liikmesriigid kasutavad seda infrastruktuuri isikuandmete vahetamiseks kuritegude puhul, mis ei ole hõlmatud Europoli eesmärkidega, ei tohi Europolil nendele andmetele juurde pääseda.“;

e) lõiked 9 ja 10 jäetakse välja.

13) Lisatakse artikkel 26a:

„Artikkel 26a

Isikuandmete vahetamine eraõiguslike isikutega kriisiolukordades

1. Europol võib saada isikuandmeid otse eraõiguslikelt isikutelt ja töödelda neid isikuandmeid kooskõlas artikliga 18, et tõkestada terrorismi või vägivaldse äärmuslusega seotud veebisisu levitamist kriisiolukordades, nagu on sätestatud artikli 4 lõike 1 punktis u.

2. Kui Europol saab isikuandmeid kolmanda riigi eraõiguslikult isikult, võib Europol edastada need andmed üksnes liikmesriigile või asjaomasele kolmandale riigile, kellega on sõlmitud leping otsuse 2009/371/JSK artikli 23 või ELi toimimise lepingu artikli 218 alusel või mille kohta on tehtud käesoleva määruse artikli 25 lõike 1 punktis a osutatud piisava kaitse otsus. Europol võib edastada oma analüüsi ja selliste andmete kontrollimise tulemused asjaomasele kolmandale riigile, kui on täidetud artikli 25 lõigetes 5 ja 6 sätestatud tingimused.

3. Europol võib isikuandmeid edastada või üle anda eraõiguslikele isikutele igal üksikjuhul eraldi, võttes arvesse artikli 19 lõikest 2 või 3 tulenevaid võimalikke piiranguid ja ilma et see piiraks artikli 67 kohaldamist, kui selliste andmete edastamine või üleandmine on rangelt vajalik terrorismi või vägivaldse äärmuslusega seotud veebisisu levitamise tõkestamiseks, nagu on sätestatud artikli 4 lõike 1 punktis u, ning kui ükski asjaomase andmesubjekti põhiõigus ega -vabadus ei kaalu konkreetse juhtumi puhul üles avalikku huvi, mis teeks edastamise või üleandmise vajalikuks.

4. Kui asjaomase eraõigusliku isiku asukoht ei ole liidus või riigis, kellega Europolil on isikuandmete vahetamist võimaldav koostööleping, kellega liit on sõlminud rahvusvahelise lepingu ELi toimimise lepingu artikli 218 kohaselt või mille kohta on tehtud käesoleva määruse artikli 25 lõike 1 punktis a osutatud piisava kaitse otsus, peab edastamiseks andma loa tegevdirektor.

5. Europol võib taotleda liikmesriikidelt nende riiklike üksuste kaudu, et nad hangiksid nende territooriumil asuvatelt või seal esindajat omavatelt eraõiguslikelt isikutelt vastavalt nende kohaldatavatele õigusaktidele isikuandmeid, eesmärgiga jagada neid andmeid Europoliga, tingimusel et taotletud isikuandmed piirduvad rangelt sellega, mis on Europolile vajalik terrorismi või vägivaldse äärmuslusega seotud veebisisu levitamise tõkestamiseks, nagu on sätestatud artikli 4 lõike 1 punktis u. Olenemata sellest, milline on liikmesriikide jurisdiktsioon seoses sellise sisu levitamisega, millega seoses Europol taotleb isikuandmeid, tagavad liikmesriigid, et pädevad riiklikud asutused saavad selliseid taotlusi kooskõlas oma riigisisese õigusega seaduslikult menetleda, et anda Europolile tema eesmärkide täitmiseks vajalikku teavet.

6. Europol tagab kõikidel juhtudel isikuandmete edastamise ja edastamise põhjuste üksikasjaliku dokumenteerimise kooskõlas käesoleva määrusega ning teavitab sellest taotluse korral Euroopa Andmekaitseinspektorit vastavalt artiklile 40.

7. Kui saadud või edastatavad isikuandmed mõjutavad liikmesriigi huve, teavitab Europol viivitamata asjaomase liikmesriigi riiklikku üksust.“

14) Lisatakse järgmine artikkel 27a:

„Artikkel 27a

Isikuandmete töötlemine Europolis

1. Operatiivsete isikuandmete töötlemise suhtes Europolis kohaldatakse käesolevat määrust ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725* artiklit 3 ja IX peatükki.

Halduslikku laadi isikuandmete töötlemise suhtes Europolis kohaldatakse määrust (EL) 2018/1725, välja arvatud selle IX peatükk.

2. Käesolevas määruses tähendavad „kohaldatavad andmekaitsenormid“ käesolevas määruses ja määruses (EL) 2018/1725 sätestatud andmekaitsesätteid.

3. käesolevas määruses tähendavad „isikuandmed“ operatiivseid isikuandmeid, kui ei ole märgitud teisiti.

4. Europol määrab oma töökorras kindlaks halduslikku laadi isikuandmete säilitamise tähtajad.

---

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja

asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).“

15) Artikkel 28 jäetakse välja.

16) Artiklit 30 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 2 esimene lause asendatakse järgmisega:

„2. Isikuandmete, mis paljastavad rassilise või etnilise päritolu, poliitilisi vaateid, usulisi või filosoofilisi veendumusi või ametiühingusse kuulumise, ning geneetiliste ja biomeetriliste andmete töötlemine füüsilise isiku kordumatu tuvastamise eesmärgil või isiku tervist, seksuaalelu või seksuaalset sättumust käsitlevate andmete automaatne või muul viisil töötlemine on lubatud üksnes juhul, kui see on rangelt vajalik ja proportsionaalne Europoli eesmärkidega seotud kuritegude ennetamiseks või nende vastu võitlemiseks ning kui need andmed täiendavad muid Europoli töödeldavaid isikuandmeid.“;

b) lõike 3 esimene lause asendatakse järgmisega:

„Ainult Europolil on otsene juurdepääs lõigetes 1 ja 2 osutatud isikuandmetele, välja arvatud artikli 20 lõikes 2a osutatud juhtudel.“;

c) lõige 4 jäetakse välja;

d) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Lõigetes 1 ja 2 osutatud isikuandmeid ei edastata liikmesriikidele ega liidu asutustele ega anta üle kolmandatele riikidele ega rahvusvahelistele organisatsioonidele, välja arvatud üksikjuhtudel, kui selline edastamine või üleandmine on rangelt vajalik ja proportsionaalne Europoli eesmärkidega seotud kuritegude puhul ning vastavalt V peatükile.“

17) Artikkel 32 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 32

Töötlemise turvalisus

Europol ja liikmesriigid määravad kindlaks mehhanismid määruse (EL) 2018/1725 artiklis 91 osutatud turvameetme võtmiseks kogu infosüsteemi piires.“

18) Artikkel 33 jäetakse välja.

19) Lisatakse järgmine artikkel 33a:

„Artikkel 33a

Isikuandmete töötlemine teadusuuringute ja innovatsiooni eesmärgil

1. Isikuandmete töötlemiseks Europoli teadus- ja innovatsiooniprojektide raames, millele on osutatud artikli 18 lõike 2 punktis e, kohaldatakse järgmisi täiendavaid kaitsemeetmeid:

(a) iga projekti jaoks on vaja tegevdirektori eelnevat luba, mille andmisel lähtutakse kavandatava töötlemistoimingu kirjeldusest, milles on täpsustatud isikuandmete töötlemise vajadus, näiteks uurida ja testida innovaatilisi lahendusi ning tagada projekti tulemuste täpsus, töödeldavate isikuandmete kirjeldusest, säilitamistähtaja ja isikuandmetele juurdepääsu tingimuste kirjeldusest ning andmekaitsealase mõju hinnangust andmesubjektide kõiki õigusi ja vabadusi ohustavatele riskidele, sealhulgas tulemuste kallutatusele, ning nende riskide vähendamiseks kavandatud meetmetele;

(b) b) enne projekti käivitamist teavitatakse haldusnõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektorit; c) kõik projekti raames töödeldavad isikuandmed kopeeritakse ajutiselt Europoli eraldiseisvasse, eraldatud ja kaitstud andmetöötluskeskkonda üksnes kõnealuse projekti läbiviimiseks ning nendele andmetele pääsevad juurde ainult Europoli volitatud töötajad;

(c) d) projekti raames töödeldavaid isikuandmeid ei tohi edastada ega üle anda teised isikud ning neil ei tohi olla kõnealustele andmetele muul viisil juurdepääsu;

(d) e) projekti raames toimuv isikuandmete töötlemine ei tohi kaasa tuua andmesubjekte mõjutavaid meetmeid või otsuseid;

(e) f) kui projekt on lõpule viidud või isikuandmete säilitamise tähtaeg on vastavalt artiklile 31 möödunud, kustutatakse kõik projekti raames töödeldud isikuandmed;

(f) g) projekti raames isikuandmete töötlemise logisid säilitatakse projekti kestel ja üks aasta pärast projekti lõpetamist üksnes andmete töötlemise tulemuse täpsuse kontrollimiseks ja ainult seni, kuni see on selle kontrolli tegemiseks vajalik.

3. Europol säilitab algoritmide treenimise, testimise ja valideerimise protsessi ning põhjenduste täieliku ja üksikasjaliku kirjelduse, et tagada läbipaistvus ja kontrollida tulemuste täpsust.“

20) Artiklit 34 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Isikuandmetega seotud rikkumise korral teavitab Europol põhjendamatu viivituseta kõnealusest rikkumisest asjaomase liikmesriigi pädevaid asutusi vastavalt artikli 7 lõikes 5 sätestatud tingimustele ning asjaomast andmete esitajat, välja arvatud juhul, kui on ebatõenäoline, et isikuandmetega seotud rikkumine ohustab füüsiliste isikute õigusi ja vabadusi.“;

b) lõige 3 jäetakse välja.

21) Artiklit 35 muudetakse järgmiselt:

a) lõiked 1 ja 2 jäetakse välja;

b) lõike 3 esimene lause asendatakse järgmisega:

„Ilma et see piiraks määruse 2018/1725 artikli 93 kohaldamist, kui Europolil ei ole asjaomase andmesubjekti kontaktandmeid, palub ta, et andmete esitaja teavitaks andmesubjekti isikuandmetega seotud rikkumisest ja teavitaks Europoli tehtud otsusest.“;

(b) lõiked 4 ja 5 jäetakse välja.

22) Artiklit 36 muudetakse järgmiselt:

a) lõiked 1 ja 2 jäetakse välja;

b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Andmesubjekt, kes soovib kasutada määruse (EL) 2018/1725 artiklis 80 osutatud õigust tutvuda oma isikuandmetega, võib ilma ülemääraseid kulusid kandmata esitada asjakohase taotluse enda valitud liikmesriigis selleks määratud ametiasutusele või Europolile. Kui taotlus esitatakse liikmesriigi ametiasutusele, edastab kõnealune asutus taotluse viivitamata ja igal juhul ühe kuu jooksul pärast selle kättesaamist Europolile.“;

c) lõiked 6 ja 7 jäetakse välja.

23) Artiklit 37 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Andmesubjekt, kes soovib kasutada määruse (EL) 2018/1725 artiklis 82 osutatud õigust parandada oma isikuandmeid, need kustutada või nende töötlemist piirata, võib esitada asjakohase taotluse enda valitud liikmesriigis selleks määratud asutuse kaudu või Europolile. Kui taotlus esitatakse liikmesriigi ametiasutusele, edastab kõnealune asutus taotluse viivitamata ja igal juhul ühe kuu jooksul pärast selle kättesaamist Europolile.“;

b) lõige 2 jäetakse välja;

c) lõike 3 esimene lause asendatakse järgmisega:

„Ilma et see piiraks määruse 2018/1725 artikli 82 lõike 3 kohaldamist, Europol pigem piirab isikuandmete töötlemist, mitte ei kustuta neid, nagu on osutatud lõikes 2, kui on põhjendatult alust arvata, et andmete kustutamine võib mõjutada andmesubjekti õigustatud huve.“;

d) lõiked 8 ja 9 jäetakse välja.

24) Lisatakse artikkel 37a:

„*Artikkel 37a*

Õigus piirata isikuandmete töötlemist

Kui isikuandmete töötlemist on määruse (EL) 2018/1725 artikli 82 lõike 3 kohaselt piiratud, töödeldakse selliseid isikuandmeid üksnes andmesubjekti või muu füüsilise või juriidilise isiku õiguste kaitseks või nimetatud määruse artikli 82 lõikes 3 sätestatud eesmärkidel.“

25) Artiklit 38 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Europol vastutab määruse (EL) 2018/1725 järgimise eest seoses halduslikku laadi isikuandmetega ning käesoleva määruse ning määruse (EL) 2018/1725 artikli 3 ja IX peatüki järgimise eest seoses operatiivsete isikuandmetega.“;

b) lõike 7 kolmas lause asendatakse järgmisega:

„Sellise teabevahetuse turvalisus tagatakse kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikliga 91.“

26) Artiklit 39 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kui töödeldakse käesoleva määruse artikli 30 lõikes 2 osutatud erikategooriatesse kuuluvaid andmeid, tuleb enne iga uut liiki töötlemistoimingut konsulteerida Euroopa Andmekaitseinspektoriga, ilma et see piiraks määruse (EL) 2018/1725 artikli 90 kohaldamist.“;

b) lõiked 2 ja 3 jäetakse välja.

27) Lisatakse artikkel 39a:

„*Artikkel 39a*

Töötlemistoimingute kategooriate dokumenteerimine

1. Europol dokumenteerib kõik tema vastutusel toimuvate töötlemistoimingute kategooriad. See dokumentatsioon sisaldab järgmist teavet:

a) Europoli kontaktandmed ning andmekaitseametniku nimi ja kontaktandmed;

b) töötlemise eesmärgid;

c) andmesubjektide kategooriate ja operatiivsete isikuandmete liikide kirjeldus;

d) nende vastuvõtjate kategooriad, kellele operatiivseid isikuandmeid on avalikustatud või avalikustatakse, sealhulgas kolmandates riikides olevad vastuvõtjad või rahvusvahelised organisatsioonid;

e) asjakohasel juhul teave operatiivsete isikuandmete edastamise kohta kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile või eraõiguslikule isikule, sealhulgas andmed kõnealuse kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooni või eraõigusliku isiku tuvastamiseks;

f) võimaluse korral eri andmeliikide kustutamiseks ette nähtud tähtajad;

g) võimaluse korral määruse (EL) 2018/1725 artiklis 91 osutatud tehniliste ja korralduslike turvameetmete üldine kirjeldus.

2. Lõikes 1 osutatud dokumentatsioon peab olema kirjalik, sealhulgas elektroonilisel kujul.

3. Europol teeb lõikes 1 osutatud dokumentatsiooni taotluse alusel kättesaadavaks Euroopa Andmekaitseinspektorile.“

28) Artiklit 40 muudetakse järgmiselt:

a) pealkiri asendatakse järgmisega:

„Logimine“;

b) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikliga 88 peab Europol oma töötlemistoimingute logisid. Logide muutmine ei tohi olla võimalik.“;

c) lõike 2 esimene lause asendatakse järgmisega:

„Ilma et see piiraks määruse (EL) 2018/1725 artikli 88 kohaldamist, edastatakse lõike 1 kohaselt koostatud logid asjaomasele riiklikule üksusele, kui see on vajalik konkreetse uurimise jaoks, mis on seotud andmekaitsenormide järgimisega.“

29) Artikkel 41 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 41

Andmekaitseametniku ametisse nimetamine

1. Haldusnõukogu nimetab ametisse andmekaitseametniku, kes on spetsiaalselt sel eesmärgil ametisse nimetatud töötaja. Andmekaitseametnik on oma ametikohustuste täitmisel sõltumatu ja ei tohi vastu võtta juhiseid.

2. Andmekaitseametniku valimisel lähtutakse tema isikuomadustest ja ametialasest pädevusest ning eelkõige tema eriteadmistest andmekaitse ja asjaomaste tavade kohta ning suutlikkusest täita käesolevas määruses sätestatud ülesandeid.

3. Andmekaitseametnikuks valimine ei tohi kaasa tuua huvide konflikti isiku andmekaitseametnikuna tegutsemise ning tema teiste võimalike ametikohustuste vahel, eelkõige seoses käesoleva määruse kohaldamisega.

4. Andmekaitseametniku ametiaeg kestab neli aastat ja ta võidakse uuesti ametisse nimetada. Andmekaitseametniku võib ametist vabastada üksnes haldusnõukogu Euroopa Andmekaitseinspektori nõusolekul, kui andmekaitseametnik ei vasta enam oma ametikohustuste täitmiseks vajalikele tingimustele.

5. Pärast ametisse nimetamist registreerib haldusnõukogu andmekaitseametniku Euroopa Andmekaitseinspektori juures.

6. Europol avaldab andmekaitseametniku kontaktandmed ja edastab need Euroopa Andmekaitseinspektorile.“

30) Lisatakse artiklid 41a ja 41b:

„Artikkel 41a

Andmekaitseametniku ametiseisund

1. Europol tagab andmekaitseametniku nõuetekohase ja õigeaegse kaasamise kõikidesse isikuandmete kaitsega seotud küsimustesse.

2. Europol toetab andmekaitseametnikku artiklis 41c osutatud ülesannete täitmisel ning annab talle kõnealuste ülesannete täitmiseks ja oma eriteadmiste säilitamiseks vajalikud vahendid ja töötajad ning juurdepääsu isikuandmetele ja isikuandmete töötlemise toimingutele. Isikuandmete operatiivse ja halduslíku töötlemise valdkonnas võib lisaks asjaomastele töötajatele võtta tööle abiandmekaitseametniku.

3. Europol tagab, et andmekaitseametnik ei saa kõnealuste ülesannete täitmiseks juhiseid. Andmekaitseametnik annab aru otse haldusnõukogule. Haldusnõukogu ei vabasta andmekaitseametnikku ametist ega karista teda tema ülesannete täitmise eest.

4. Andmesubjektid võivad pöörduda andmekaitseametniku poole kõigis küsimustes, mis on seotud nende isikuandmete töötlemisega ning nende käesolevast määrusest ja määrusest (EL) 2018/1725 tulenevate õiguste kasutamisega. Keegi ei tohi kannatada seepärast, et ta juhtis andmekaitseametniku tähelepanu käesoleva määruse või määruse (EL) 2018/1725 sätete väidetavale rikkumisele.

5. Haldusnõukogu võtab vastu täiendavad andmekaitseametnikku käsitlevad rakenduseeskirjad. Kõnealused rakenduseeskirjad käsitlevad eelkõige andmekaitseametniku ametisse valimist ja ametist vabastamist, tema ülesandeid, kohustusi ja volitusi ning tema sõltumatuse tagatisi.

6. Andmekaitseametnik ja tema töötajad on kohustatud hoidma teavet konfidentsiaalsena vastavalt artikli 67 lõikele 1.

Artikkel 41b

Andmekaitseametniku ülesanded

1. Andmekaitseametnikul on isikuandmete töötlemisel eelkõige järgmised ülesanded:

a) tagada sõltumatul viisil, et Europol järgiks käesoleva määruse ja määruse (EL) 2018/1725 andmekaitsesätteid ning Europoli töökorra asjakohaseid andmekaitsesätteid; see sisaldab järelevalvet käesoleva määruse, määruse (EL) 2018/1725, muude liidu või liikmesriikide andmekaitsesätete ja Europoli isikuandmete kaitse põhimõtete järgimise, sealhulgas vastutusvaldkondade jaotamise, isikuandmete töötlemise toimingutes osalevate töötajate teadlikkuse suurendamise ja koolitamise üle ning seonduvate auditite tegemist;

b) teavitada ja nõustada Europoli ning isikuandmeid töötlevaid töötajaid nende kohustustest, mis tulenevad käesolevast määrusest, määrusest (EL) 2018/1725 ja muudest liidu või liikmesriikide andmekaitsesätetest;

c) anda taotluse korral nõu andmekaitsealase mõju hindamise kohta ning jälgida selle läbiviimist vastavalt määruse (EL) 2018/1725 artiklile 89;

d) pidada isikuandmetega seotud rikkumiste registrit ja anda taotluse korral nõu isikuandmetega seotud rikkumisest teatamise või selle kohta teabe edastamise vajaduse küsimuses vastavalt määruse (EL) 2018/1725 artiklitele 92 ja 93;

e) tagada isikuandmete edastamise ja vastuvõtmise dokumenteerimine kooskõlas käesoleva määrusega;

f) tagada, et andmesubjekte teavitatakse taotluse korral nende õigustest, mis tulenevad käesolevast määrusest ja määrusest (EL) 2018/1725;

g) teha koostööd Europoli töötajatega, kes vastutavad andmetöötlusmenetluste ja -koolituse ning andmetöötlusalase nõustamise eest;

h) teha koostööd Euroopa Andmekaitseinspektoriga;

i) teha õiguskaitse valdkonna andmekaitseküsimustes koostööd riiklike pädevate asutustega, eelkõige liikmesriikide pädevate asutuste määratud andmekaitseametnike ja riiklike järelevalveasutustega;

j) tegutseda töötlemisküsimustes Euroopa Andmekaitseinspektori kontaktpunktina, sealhulgas määruse (EL) 2018/1725 artiklites 39 ja 90 osutatud eelneva konsulteerimise puhul, ning kui see on kohane, anda nõu ka muudes küsimustes;

k) koostada aastaaruanne ning edastada see haldusnõukogule ja Euroopa Andmekaitseinspektorile.

2. Seoses halduslikku laadi isikuandmetega täidab andmekaitseametnik määrusega (EL) 2018/1725 ette nähtud ülesandeid.

3. Andmekaitseametnikul ja andmekaitseametnikku tema ülesannete täitmisel abistavatel Europoli töötajatel on oma ülesannete täitmisel juurdepääs kõikidele Europolis töödeldavatele andmetele ja kõigile Europoli ruumidele.

4. Kui andmekaitseametnik leiab, et käesoleva määruse või määruse (EL) 2018/1725 sätteid, mis käsitlevad halduslikku laadi isikuandmete töötlemist, või käesoleva määruse sätteid või määruse (EL) 2018/1725 artikli 3 ja IX peatüki sätteid, mis käsitlevad operatiivsete isikuandmete töötlemist, ei ole järgitud, teavitab ta sellest tegevdirektorit ja palub tal mittevastavuse kindlaksmääratud aja jooksul kõrvaldada.

Kui tegevdirektor ei kõrvalda töötlemise mittevastavust kindlaksmääratud aja jooksul, teavitab andmekaitseametnik sellest haldusnõukogu. Haldusnõukogu vastab sellele andmekaitseametnikuga kokku lepitud tähtaja jooksul. Kui haldusnõukogu ei kõrvalda mittevastavust ettenähtud aja jooksul, esitab andmekaitseametnik juhtumi Euroopa Andmekaitseinspektorile.“

31) Artikli 42 lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmisega:

„1. Riiklikul järelevalveasutusel on oma järelevalveülesannete täitmiseks riiklikus üksuses või kontaktametniku ruumides juurdepääs andmetele, mille tema liikmesriik on asjakohase siseriikliku korra kohaselt Europolile esitanud, ning samuti artiklis 40 osutatud logidele.

2. Riiklikel järelevalveasutustel on juurdepääs oma Europoli kontaktametnike töökohtadele ja dokumentidele.“

32) Artiklit 43 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 esimene lause asendatakse järgmisega:

„Euroopa Andmekaitseinspektori ülesanne on jälgida ja tagada, et kohaldataks käesoleva määruse ja määruse (EL) 2018/1725 sätteid, mis käsitlevad füüsiliste isikute põhiõiguste ja -vabaduste kaitsmist isikuandmete töötlemisel Europolis, samuti nõustada Europoli ja andmesubjekte kõikides isikuandmete töötlemisega seotud küsimustes.“;

b) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Euroopa Andmekaitseinspektor koostab Europoli üle teostatud järelevalvetegevuse kohta aastaaruande. Kõnealune aruanne moodustab osa Euroopa Andmekaitseinspektori aastaaruandest, millele on osutatud määruse (EL) 2018/1725 artiklis 60. Liikmesriikide järelevalveasutustel palutakse esitada oma tähelepanekud aruande kohta enne, kui see lisatakse aastaaruandele. Euroopa Andmekaitseinspektor võtab riiklike järelevalveasutuste tehtud tähelepanekuid hoolikalt arvesse ning osutab neile igal juhul oma aastaaruandes.

Kõnealune aruanne sisaldab statistilisi andmeid, mis käsitlevad kaebusi, uurimisi ja juurdlusi, aga ka isikuandmete edastamist kolmandatele riikidele ja rahvusvahelistele organisatsioonidele, juhtumeid, mille puhul on läbi viidud eelnev konsulteerimine, ning lõikes 3 osutatud volituste kasutamist.“

33) Artikli 44 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Lõikes 1 osutatud juhtudel tagatakse koordineeritud järelevalve kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikliga 62. Euroopa Andmekaitseinspektor kasutab oma artikli 43 lõikes 2 sätestatud kohustusi täites riiklike järelevalveasutuste eriteadmisi ja kogemusi. Euroopa Andmekaitseinspektoriga ühiste kontrollide läbiviimisel on riiklike järelevalveasutuste liikmetel ja töötajatel subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet nõuetekohaselt arvesse võttes samasugused õigused, nagu on sätestatud artikli 43 lõikes 4, ja neile kehtivad samasugused kohustused, nagu on sätestatud artikli 43 lõikes 6.“

34) Artiklid 45 ja 46 jäetakse välja.

35) Artiklit 47 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Igal andmesubjektil on õigus esitada kaebus Euroopa Andmekaitseinspektorile, kui ta leiab, et tema isikuandmete töötlemine Europoli poolt ei ole kooskõlas käesoleva määrusega või määrusega (EL) 2018/1725.“;

b) lõike 2 esimene lause asendatakse järgmisega:

„Kui kaebus on seotud käesoleva määruse artiklis 36, 37 või 37a või määruse (EL) 2018/1725 artiklis 80, 81 või 82 osutatud otsusega, konsulteerib Euroopa Andmekaitseinspektor selle liikmesriigi järelevalveasutustega, kes andmed edastasid, või küsimusega otseselt seotud liikmesriigiga.“;

c) lisatakse lõige 5:

„5. Euroopa Andmekaitseinspektor teavitab andmesubjekti kaebuse menetlemise käigust ja tulemusest, sealhulgas võimalusest kasutada artikli 48 kohaselt õiguskaitsevahendeid.“

36) Artiklit 50 muudetakse järgmiselt:

a) pealkiri asendatakse järgmisega:

„Õigus hüvitisele“;

b) lõige 1 jäetakse välja;

c) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Europoli ja liikmesriigi vaidlused, mis käsitlevad lõplikku vastutust materiaalset või mittemateriaalset kahju kandnud isikule määruse (EL) 2018/1725 artikli 65 ja direktiivi (EL) 2016/680 artiklit 56 ülevõtvate riigisiseste õigusaktide kohaselt maksud hüvitise eest, suunatakse lahendamiseks haldusnõukogule, kes teeb otsuse oma liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega, ilma et see piiraks õigust seda otsust vaidlustada kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 263.“

37) Artiklit 51 muudetakse järgmiselt:

a) lõikesse 3 lisatakse punktid f–i:

„f) iga-aastane teave nende juhtumite arvu kohta, milles Europol esitas eraõiguslikele isikutele lisateabe taotlusi või asukohaliikmesriikidele omaalgatuslikke taotlusi isikuandmete saamiseks vastavalt artiklile 26, sealhulgas konkreetsed juhtumite näited, mis selgitavad, miks need taotlused olid Europoli eesmärkide ja ülesannete täitmiseks vajalikud;

g) iga-aastane teave nende juhtumite arvu kohta, milles Europolil oli vaja töödelda II lisas loetletud andmesubjektide kategooriatele mitte vastavaid isikuandmeid, et toetada liikmesriike konkreetses kriminaaluurimises kooskõlas artikliga 18a, sealhulgas selliste juhtumite näited, mis selgitavad, miks selline töötlemine oli vajalik;

h) iga-aastane teave nende juhtumite arvu kohta, milles Europol sisestas Schengeni infosüsteemi hoiatusteate vastavalt artikli 4 lõike 1 punktile r, ja nendele hoiatusteadete tulemusel saadud päringutabamuste arv, sealhulgas konkreetsed juhtumite näited, mis selgitavad, miks need hoiatusteated olid Europoli eesmärkide ja ülesannete täitmiseks vajalikud;

i) iga-aastane teave nende katseprojektide arvu kohta, milles Europol töötles isikuandmeid, et treenida, katsetada ja valideerida algoritme õiguskaitsevahendite, sealhulgas tehisintellektil põhinevate vahendite väljatöötamiseks kooskõlas artikliga 33a, ning teave kõnealuste projektide eesmärkide ja selle kohta, milliseid õiguskaitsealaseid vajadusi püütakse nende projektidega rahuldada.“

38) Artikli 57 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Europol võib saada liidu rahalisi vahendeid rahalist toetust käsitlevate lepingute või toetuslepingute alusel kooskõlas artiklis 61 osutatud Europoli finantsreeglitega ning liidu poliitikat toetavate asjakohaste õigusaktide sätetega. Rahalist toetust võidakse saada riikidelt, kellega Europol või liit on sõlminud lepingu, millega nähakse ette Europolile rahalise toetuse andmine Europoli eesmärkide ja ülesannete raames. Toetuse suurus määratakse kindlaks vastavas lepingus.“

39) Artiklit 61 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Haldusnõukogu võtab pärast komisjoniga konsulteerimist vastu Europoli suhtes kohaldatavad finantsreeglid. Need ei tohi lahkneda komisjoni delegeeritud määrusest (EL) 2019/715, välja arvatud juhul, kui see on konkreetselt vajalik Europoli toimimiseks ja komisjon on selleks eelnevalt nõusoleku andnud.“;

b) lõiked 2 ja 3 asendatakse järgmisega:

„2. Europol võib anda toetusi nende Europoli eesmärkide ja ülesannete täitmiseks, millele on osutatud artiklites 3 ja 4.

3. Europol võib anda liikmesriikidele Europoli eesmärkide ja ülesannetega seotud tegevuste jaoks toetusi ilma taotlusvooru korraldamata.“;

c) lisatakse järgmine lõige 3a:

„3a. Kui see on tegevusega seotud vajadustest lähtuvalt nõuetekohaselt põhjendatud, võib rahaline toetus katta kõik seadmetesse, infrastruktuuri või muusse varasse investeerimise kulud.“

40) Artikkel 67 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 67*

Salastatud teabe ja salastamata tundliku teabe kaitset käsitlevad turvaeeskirjad

1. Europol võtab vastu oma turvaeeskirjad, mis lähtuvad põhimõtetest ja eeskirjadest, mis on sätestatud komisjoni turvaeeskirjades Euroopa Liidu salastatud teabe ja salastamata tundliku teabe kaitse kohta, sealhulgas sätted kõnealuse teabe kolmandate riikidega vahetamise, töötlemise ja säilitamise kohta, nagu on sätestatud komisjoni otsustes (EL, Euratom) 2015/443 ja (EL, Euratom) 2015/444. Halduskokkulepete sõlmimine salastatud teabe vahetamiseks

kolmanda riigi asjaomaste asutustega või sellise kokkuleppe puudumise korral ELi salastatud teabe erakorraline ühekordne avaldamine nimetatud asutustele toimub üksnes komisjoni eelneval loal.

2. Haldusnõukogu võtab Europoli turvaeeskirjad vastu pärast seda, kui komisjon on need heaks kiitnud. Kavandatud turvaeeskirjade hindamisel tagab komisjon, et need on kooskõlas otsustega (EL, Euratom) 2015/443 ja (EL, Euratom) 2015/444.“

41) Artiklisse 68 lisatakse lõige 3:

„3. Komisjon esitab [kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse artikli 18 lõike 2 punktis e ja lõikes 5a ning artiklites 18a, 26 ja 26a sätestatud pädevuste rakendamisest tulenevat operatiivset kasu Europoli eesmärkide täitmisel. Aruandes käsitletakse nende pädevuste mõju põhiõiguste hartas sätestatud põhiõigustele ja -vabadustele.“.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*

FINANTSSELGITUS

1. ARTIKKEL SEADUSANDLIKU ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Seadusandliku algatuse nimetus

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol) ja millega muudetakse määrust (EL) 2016/794

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Poliitikavaldkond: siseasjad

Tegevusala: julgeolek

12 10 01: Europol

1.3. Ettepanek käsitleb:

☐ **uut meedet**

☐ **uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest**[62]

☒ **olemasoleva meetme pikendamist**

☐ **ühe või mitme meetme ühendamist teise või uue meetmega**

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

Vastuseks pakilistele operatiivvajadustele ja kaasseadusandjate üleskutsetele, et Europol pakuks tugevamat toetust, teatati komisjoni 2020. aasta tööprogrammis seadusandlikust algatusest, mille eesmärk on suurendada Europoli volitusi politsei operatiivkoostöö tugevdamiseks. See on ELi 2020. aasta juuli julgeolekuliidu strateegia põhimeede. Kooskõlas poliitilistes suunistes esitatud üleskutsega, mille kohaselt „peame tegema kõik endast oleneva oma kodanike kaitsmiseks“, peaks seadusandlik algatus tugevdama Europoli, et aidata liikmesriikidel tagada kodanike turvalisust. Käesolev komisjoni ettepaneku eelnõu on terrorismivastase võitluse paketi osa.

Selle seadusandliku algatuse üldeesmärgid tulenevad aluslepingul põhinevatest eesmärkidest:

1. Europoli puhul toetada ja tugevdada liikmesriikide õiguskaitseasutuste tegevust ja nende vastastikust koostööd kahte või enamat liikmesriiki mõjutavate raskete kuritegude, terrorismi ja liidu poliitikaga hõlmatud ühist huvi kahjustavate kuriteoliikide ennetamisel ja nende vastu võitlemisel[63];

2. püüda tagada turvalisuse kõrge tase kuritegevuse ennetamise ja selle vastu võitlemise meetmetega[64].

1.4.2. Erieesmärgid

Erieesmärgid tulenevad eespool kirjeldatud üldeesmärkidest.

– Erieesmärk nr 1: võimaldada Europolil teha tulemuslikku koostööd eraõiguslike isikutega.

---

62 Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

63 ELi toimimise lepingu artikkel 88.

64 ELi toimimise lepingu artikkel 67.

– Erieesmärk nr 2: võimaldada õiguskaitseasutustel põhiõigusi täielikult järgides analüüsida suuri ja keerukaid andmekogumeid piiriüleste seoste tuvastamiseks.

– Erieesmärk nr 3: võimaldada liikmesriikidel kasutada õiguskaitses uusi tehnoloogialahendusi.

– Erieesmärk nr 4: anda politsei- ja piirivalveametnikele kolmandatelt riikidelt saadud andmete kohta Europoli tehtud analüüsi tulemusi.

– Erieesmärk nr 5: hõlbustada Europoli ja kolmandate riikide koostööd.

– Erieesmärk nr 6: suurendada Europoli suutlikkust taotleda kriminaaluurimiste algatamist.

Erieesmärk nr 1: võimaldada Europolil teha tulemuslikku koostööd eraõiguslike isikutega

Eesmärk on võimaldada Europolil töödelda andmeid, mis on saadud otse eraõiguslikelt isikutelt, vahetada isikuandmeid eraõiguslike isikutega jurisdiktsiooni kindlakstegemiseks ning toimida kanalina, mille kaudu edastatakse eraõiguslikele isikutele liikmesriikide taotlusi, mis sisaldavad isikuandmeid.

Erieesmärk nr 2: võimaldada õiguskaitseasutustel põhiõigusi täielikult järgides analüüsida suuri ja keerukaid andmekogumeid piiriüleste seoste tuvastamiseks

Eesmärk on täpsustada Europoli volitusi viisil, mis võimaldab Europolil oma volitusi täita ja liikmesriike tulemuslikult toetada. See puudutab Europoli rolli teenuseosutajana, kes käitleb kuritegevusega seotud andmeid liikmesriikide nimel. Samuti puudutab see Europoli põhiülesannet analüüsida liikmesriikidelt saadud isikuandmeid Europoli pädevusalasse kuuluvate kuritegude ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks. Selleks peab amet kooskõlas Europoli määruse II lisas loetletud andmesubjektide kategooriatega seotud nõudega kõigepealt kontrollima, kas liikmesriikidelt saadud andmed kuuluvad nendesse kategooriatesse. Kui see on nii, on Europolil lubatud töödelda isikuandmeid oma õiguslike volituste alusel, sealhulgas ennetavate meetmete ja kriminaalteabe eesmärgil, tagades põhiõiguste täieliku järgimise.

Erieesmärk nr 3: võimaldada liikmesriikidel kasutada õiguskaitses uusi tehnoloogialahendusi

Võttes arvesse riigi tasandil tuvastatud lünki innovatsioonis ja teadusuuringutes, mis on õiguskaitse seisukohast olulised, on eesmärk võimaldada Europolil pakkuda liikmesriikidele tõhusat tuge õiguskaitse jaoks uute tehnoloogialahenduste väljatöötamisel ja kasutamisel. See toetab jõupingutusi ELi tehnoloogilise suveräänsuse ja strateegilise sõltumatuse tugevdamiseks julgeoleku valdkonnas.

Erieesmärk nr 4: anda politsei- ja piirivalveametnikele kolmandatelt riikidelt saadud andmete kohta Europoli tehtud analüüsi tulemusi

Eesmärk on anda politsei- ja piirivalveametnikele kolmandatelt riikidelt kahtlustatavate ja kurjategijate kohta saadud andmeid hõlmava Europoli analüüsi tulemusi, kui see on vajalik. Aluseesmärk on võimaldada politsei- ja piirivalveametnikel teha teadlikke otsuseid, kui nad kontrollivad isikuid välispiiril või sisepiirikontrollita alal.

Erieesmärk nr 5: hõlbustada Europoli ja kolmandate riikide koostööd

Eesmärk on hõlbustada Europoli ja kolmandate riikide operatiivkoostööd, sealhulgas isikuandmete edastamist, kui see on õiguskaitse ja ELi sisejulgeoleku seisukohast vajalik, kasutades täielikult ära andmete edastamise erinevate õiguslike aluste kogu potentsiaali ja järgides samal ajal täielikult ELi andmekaitsenõudeid. Sel viisil saab Europol paremini toetada riiklikke õiguskaitseasutusi oma koostöö kaudu kolmandate riikidega.

Erieesmärk nr 6: suurendada Europoli suutlikkust taotleda kriminaaluurimiste algatamist

Eesmärk on tugevdada Europoli suutlikkust taotleda kriminaaluurimiste algatamist nii riigi tasandil kui ka Euroopa Prokuratuuri poolt, austades täielikult liikmesriikide eesõigusi avaliku korra säilitamisel ja sisejulgeoleku kaitsmisel ning Euroopa Prokuratuuri sõltumatust. Selle kaudu tugevdab see eesmärk ka Euroopa Prokuratuuri suutlikkust kriminaaluurimisi algatada ja tulemuslikult läbi viia ning esitada süüdistusi tema jurisdiktsiooni alla kuuluvates kuritegudes.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema seadusandliku algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Ettepanekust saavad eelkõige kasu **üksikisikud ja ühiskond laiemalt**, sest see parandab Europoli suutlikkust toetada liikmesriike kuritegevuse vastu võitlemisel ja ELi kodanike kaitsmisel. Kodanikud saavad otsest ja kaudset kasu kuritegevuse madalamatest määradest, väiksemast majanduslikust kahjust ja väiksematest turvalisusega seotud kuludest. Ettepanek ei sisalda õiguslikke kohustusi kodanike/tarbijate jaoks ega tekita sellega seoses lisakulusid.

Ettepanekuga luuakse **haldusasutustele** mastaabisääst, kuna sellega nihutatakse sihipärase tegevuse ressursimõju riigi tasandilt ELi tasandile. Liikmesriikide ametiasutused saavad ettepanekust otsest kasu tänu mastaabisäästule, mis toob kaasa halduskulude kokkuhoiu.

Ettepanekul on positiivne mõju ka keskkonna valdkonnas, kuna ELi õiguskaitseasutused saavad tõhusamalt keskkonnakuritegude vastu võidelda.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Erieesmärkide täitmise ja tulemuslikkuse järelevalvet võimaldavad järgmised põhinäitajad.

Erieesmärk nr 1: võimaldada Europolil teha tõhusat koostööd eraõiguslike isikutega

- Eraõiguslikelt isikutelt teabe saamiste arv
- Eraõiguslikelt isikutelt saadud teabe asjaomaste liikmesriikidega jagamiste arv
- Eraõiguslikelt isikutelt isikuandmete saamiseks liikmesriikidele esitatud taotluste arv
- Liikmesriikide taotluste eraõiguslikele isikutele suunamise taotluste arv

Erieesmärk nr 2: võimaldada õiguskaitseasutustel põhiõigusi täielikult järgides analüüsida suuri ja keerukaid andmekogumeid piiriüleste seoste tuvastamiseks

- Nende üksuste arv, mida kontrolliti saadud andmete kontrolli eesmärgil; see on seotud Europoli määruse II lisas sätestatud andmesubjektide erikategooriatega
- Selliste juhtumite arv, mille puhul saadi suurel hulgal isikuandmeid
- Europoli esitatud teabehoiatuste arv
- Teabehoiatuste tulemusel päringutabamuste arv

Erieesmärk nr 3: võimaldada liikmesriikidel kasutada õiguskaitses uusi tehnoloogialahendusi

- Innovatsiooni eesmärgil töödeldud isikuandmete hulk
- Õiguskaitseasutuste jaoks loodud digitaalsete vahendite arv

Erieesmärk nr 4: anda politsei- ja piirivalveametnikele kolmandatelt riikidelt saadud andmete kohta Europoli tehtud analüüsi tulemusi

- Toetatud Schengeni hindamiste arv
- Europoli esitatud teabehoiatuste arv
- Teabehoiatuste tulemusel päringutabamuste arv

Erieesmärk nr 5: hõlbustada Europoli ja kolmandate riikide koostööd

– Selliste juhtumite arv, mille puhul on edastatud isikuandmeid, mille suhtes kohaldatakse asjakohaseid kaitsemeetmeid või mis edastati konkreetsetes olukordades

Erieesmärk nr 6: suurendada Europoli suutlikkust taotleda kriminaaluurimiste algatamist ja toetada Euroopa Prokuratuuri

– Europolilt liikmesriikidele esitatud taotluste arv

– Liikmesriikide positiivsete vastuste arv

– Europolilt Euroopa Prokuratuurile esitatud taotluste arv

– Europoli poolt Euroopa Prokuratuurile teabe esitamiste arv

– Toetatud Euroopa Prokuratuuri juhtumite ja uurimiste arv

– Euroopa Prokuratuuri teabe põhjal Europoli andmebaasis saadud päringutabamuste arv

Muude muudatustega, sealhulgas andmekaitse ühtlustamisega, seotud näitajad: – Toetatud rahvusvaheliste uurimiste/operatsioonide arv (sh ühiste uurimisrühmade,[65] rakkerühmade[66] ja kolmandate riikide kaasamise raames)

– Suurte toetuste ja väikeste toetuste arv ja summa

– Teatatud andmekaitseintsidentide ja Euroopa Andmekaitseinspektori otsuste arv

– Eraisikute poolt Europoli andmekaitseametnikule esitatud taotluste arv

Kooskõlas raamfinantsmääruse artikliga 28 ja usaldusväärse finantsjuhtimise tagamiseks jälgib Europol juba tulemusnäitajate abil oma eesmärkide saavutamist. Ametil on praegu 35 tulemuslikkuse põhinäitajat, mida täiendavad 60 ameti tulemuslikkuse näitajat. Need näitajad on esitatud Europoli iga-aastases konsolideeritud tegevusaruandes, mis sisaldab eesmärgi täitmise selget seiret aasta lõpuks ning võrdlust eelmise aastaga. Pärast ettepaneku vastuvõtmist kohandatakse neid näitajaid vajaduse korral.

Mis puudutab eelkõige erieesmärki nr 4, millega nähakse ette SISi uue hoiatusteadete kategooria kasutuselevõtt koostöös eu-LISAga, määratakse eu-LISA jaoks kindlaks järgmised näitajad:

– käivitamisele eelneva igakülgse testimise edukas lõpuleviimine kesktasandil;

– testide edukas lõpuleviimine kõigi liikmesriikide riiklike süsteemide ja asutuste puhul;

– uue kategooriaga tehtavate SIRENE testide edukas lõpuleviimine.

[65] Ühine uurimisrühm on rahvusvaheline koostöövahend, mis põhineb kahe või enama riigi pädevate asutuste, nii õigusasutuste (kohtunikud, prokurörid, eeluurimiskohtunikud) kui ka õiguskaitseasutuste vahelisel kokkuleppel, ning mis on loodud piiratud ajaks ja konkreetsel eesmärgil, et viia ühes või mitmes asjaomases riigis läbi kriminaaluurimisi. Ühised uurimisrühmad on tõhus ja tulemuslik koostöövahend, mis hõlbustab uurimiste ja süüdistuste esitamise kooskõlastamist samal ajal mitmes riigis või piiriülese mõõtmega juhtumite puhul.

[66] Rakkerühm on liikmesriikide, kolmandate isikute ja Europoli esindajatest koosnev ajutine töörühm ning konkreetne rahvusvaheline/valdkondadevaheline projekt, mis seisneb luure- ja uurimistegevuses valitud oluliste sihtmärkide vastu. Oluline sihtmärk on isik, kelle kuritegelik tegevus vastab kindlaksmääratud riskikriteeriumidele ja kujutab endast seetõttu suurt raskete kuritegude ja organiseeritud kuritegevuse ohtu kahele või enamale liikmesriigile.

1.5. Seadusandliku algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas seadusandliku algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Seadusandliku algatuse rakendamiseks on vaja ELi ja riigi tasandi tehnilisi ja menetluslikke meetmeid, mille võtmist tuleks alustada läbivaadatud õigusakt jõustudes. Asjaomaseid ressursse, eelkõige inimressursse, tuleks aja jooksul suurendada kooskõlas suureneva nõudlusega Europoli teenuste järele.

Peamised vajadused pärast ettepaneku jõustumist on järgmised.

Selleks et võimaldada Europolil teha tõhusat koostööd eraõiguslike isikutega

– Ettevõtjad kohandavad oma sisemenetlusi.

– Europol ja liikmesriigid lepivad kokku korras, millega tagatakse, et Europoli taotlused on kooskõlas liikmesriikide nõuetega.

– Liikmesriigid kohandavad oma riiklikku korda, et tagada sellise riikliku taotluse täitmine, mis põhineb vajadusel saada Europoli jaoks sellist teavet.

– Europol loob IT-struktuuri liikmesriikide taotluste edastamiseks eraõiguslikele isikutele.

Selleks et võimaldada õiguskaitseasutustel põhiõigusi täielikult järgides analüüsida suuri ja keerukaid andmekogumeid piiriüleste seoste tuvastamiseks

– Europol tagab vajaliku infrastruktuuri ja eriteadmiste kättesaadavuse, et töödelda liikmesriikide konkreetsete kriminaaluurimiste toetamiseks suuri ja keerukaid andmekogumeid, ning säilitab selliseid andmekogumeid, kui see on vajalik liikmesriikides toimuvate kohtumenetluste jaoks.

Selleks et võimaldada liikmesriikidel kasutada õiguskaitses uusi tehnoloogialahendusi

– Europol tagab vajaliku infrastruktuuri, sealhulgas dekrüpteerimisplatvormi kättesaadavuse ning suutlikkuse toetada innovatsiooniprojektide läbiviimist ning sisemenetluste kohandamist.

Selleks et anda politsei- ja piirivalveametnikele kolmandatelt riikidelt saadud andmete kohta Europoli tehtud analüüsi tulemusi

– Liikmesriigid ajakohastavad oma riiklikke süsteeme ja SIRENE töövooge („Täiendava teabe taotlemine riiklikest kannetest“), et oleks võimalik kasutusele võtta uus SISi hoiatusteadete kategooria.

– Europol ja eu-LISA kohandavad IT-süsteeme, et oleks võimalik kasutusele võtta uus SISi hoiatusteadete kategooria.

Selleks et hõlbustada Europoli koostööd prioriteetsete kolmandate riikidega

– Liikmesriigid ja Euroopa Andmekaitseinspektor annavad juhiseid ja näevad ette parimad tavad.

– Europol kasutab tulemuslikult võimalusi isikuandmete vahetamiseks kolmandate riikidega.

Selleks et tugevdada Europoli suutlikkust taotleda kriminaaluurimiste algatamist

– Europol ühtlustab Europoli muudetud määruse sätete kohaselt oma töökorda (läbi räägitud või sõlmitud) Euroopa Prokuratuuriga.

– Europol teavitab taotluse korral Euroopa Prokuratuuri võimalikest finantshuvide kaitse juhtumitest, pakub asjakohast teavet, kohapealset tuge, operatiivanalüüsi, kohtueksperti isi ja tehnilist ekspertiisi ning erikoolitust.

– Europol kohandab Euroopa Prokuratuurile eespool nimetatud toe pakkumiseks oma asutusesisest andmetöötlust ning operatiivseid töövooge ja menetlusi.

– Europol võtab vajalikud IT-meetmed, et võimaldada Euroopa Prokuratuurile päringutabamusel või selle puudumisel põhinevat juurdepääsu Europoli andmebaasile. Täistööajale taandatud töötajate arvu tuleb rakendamise esimestel aastatel suurendada, sest Euroopa Prokuratuuri uurimiste ja süüdistuse esitamiste arv suureneb.

Pärast kohaldamise algust rakendatakse meetmeid järk-järgult, et pidada sammu andmevoogude eeldatava järkjärgulise suurenemisega, Europoli teenustele ja tegevusele esitatavate nõudmistega ning ajaga, mis on vajalik uute ressursside kasutuselevõtuks.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda erinevatest teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

Rasked kuriteod ja terrorism on oma olemuselt rahvusvahelised. Seetõttu ei saa üksnes riigi tasandil võetavate meetmetega neid tulemuslikult tõkestada. Seepärast otsustavad liikmesriigid teha rasketest kuritegudest ja terrorismist tulenevate ohtudega võitlemiseks ELi raamistikus koostööd.

Lisaks nõuavad arenevad julgeolekuohud, mis tulenevad sellest, kuidas kurjategijad kasutavad ära digipöörde, üleilmastumise ja liikuvuse eeliseid, samuti tõhusat ELi tasandi toetust liikmesriikide õiguskaitseasutuste tööle. ELi meetmetega nähakse ette tõhus ja tulemuslik viis liikmesriikide suuremaks toetamiseks võitluses raskete kuritegude ja terrorismi vastu, et nende ohtudega sammu pidada.

Ettepanekuga luuakse ELi tasandil märkimisväärne mastaabisääst, kuna sellega antakse ülesanded ja teenused, mida saab tõhusamalt täita ELi tasandil, riigi tasandilt üle Europolile. Seetõttu nähakse ettepanekuga ette tõhusad lahendused probleemidele, mida tuleks vastasel juhul lahendada suuremate kuludega 27 individuaalse riikliku lahenduse abil, või probleemidele, mida ei saa riigi tasandil üldse lahendada, kuna need on piiriülesed.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Ettepanek lähtub vajadusest lahendada Europoli pidevalt muutuvaid piiriüleseid julgeolekuprobleeme väljaspool riigi tasandit.

Euroopa seisab silmitsi muutuva julgeolekuolukorraga, kus julgeolekuohud teisenevad ja muutuvad üha keerukamaks. Kurjategijad kasutavad ära digipöörde, uute tehnoloogialahenduste, üleilmastumise ja liikuvuse eeliseid, sealhulgas füüsilise ja digitaalse maailma omavahelist seotust ning piiride hägustumist. COVID-19 kriis üksnes hoogustas

seda, sest kurjategijad haarasid kiiresti võimalusest kriisi ära kasutada ja on kohandanud oma toimimisviise või arendanud uusi kuritegeliku tegevuse liike.

Nende arenevate julgeolekuohtude tõttu on vaja tõhusat ELi tasandi toetust liikmesriikide õiguskaitseasutuste tööle. Liikmesriikide õiguskaitseasutused on üha enam kasutanud Europoli pakutavat toetust ja eriteadmisi raskete kuritegude ja terrorismi vastu võitlemiseks.

Käesolev ettepanek tugineb ka alates 2016. aasta Europoli määruse kohaldamise algusest saadud kogemustele ja tehtud edusammudele, kuid selles tunnistatakse samal ajal, et ameti ülesannete operatiivne tähtsus on juba oluliselt muutunud. Uus ohukeskkond on muutnud seda, millist toetust liikmesriigid vajavad ja ootavad Europolilt kodanike turvalisuse tagamiseks, ning seda viisil, mida kaasseadusandjatel ei olnud võimalik Europoli praeguste volituste üle läbirääkimisi pidades ette näha.

Europoli volituste varasemad läbivaatamised ja liikmesriikide kasvav nõudlus teenuste järele on näidanud ka seda, et Europoli ülesannete täitmiseks on vaja piisavaid rahalisi ja inimressursse.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

Ettepanekuga vastatakse muutuvale julgeolekuolukorrale, kuna sellega antakse Europolile vajalik võimekus ja vajalikud vahendid, millega tõhusalt toetada liikmesriike raskete kuritegude ja terrorismi vastu võitlemisel. Teatises „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“[67] toonitati vajadust ehitada üles vastupidavam liit, kuna COVID-19 kriis „on paljastanud ka mitmed nõrgad kohad ja teatavate kuritegude, näiteks küberkuritegude arv on märgatavalt kasvanud. See näitab vajadust tugevdada ELi julgeolekuliitu“.

Ettepanek on täielikult kooskõlas komisjoni 2020. aasta tööprogrammiga, milles teatati seadusandlikust algatusest, mille eesmärk on suurendada Europoli volitusi politsei operatiivkoostöö tugevdamiseks[68].

Europoli volituste tugevdamine on üks peamisi meetmeid, mis on kindlaks määratud 2020. aasta juulis vastu võetud ELi julgeolekuliidu strateegias[69]. Tõhusam Europol tagab, et amet saab täielikult täita oma ülesandeid ja aidata kaasa julgeolekuliidu strateegiliste prioriteetide saavutamisele.

Kooskõlas poliitilistes suunistes[70] esitatud üleskutsega, mille kohaselt „peame tegema kõik endast oleneva oma kodanike kaitsmiseks“, käsitletakse käesolevas ettepanekus neid valdkondi, kus sidusrühmad paluvad Europolilt suuremat toetust, et aidata liikmesriikidel tagada kodanike turvalisust.

Lisaks võetakse ettepanekus arvesse mitut komisjoni algatust, sealhulgas seadusandlikku algatust terroristliku veebisisu eemaldamise kohta[71]. Kavandatud eesmärgis tugevdada

[67] COM(2020) 456, 27. mai 2020.
[68] COM(2020) 440 final, I ja II lisa, 27. mai 2020.
[69] COM(2020) 605 final, 24. juuli 2020.
[70] https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_et.pdf.
[71] COM(2018) 640 final, 12. september 2018.

Europoli toetust innovatsioonile võetakse arvesse Euroopa andmestrateegiat[72] ja tehisintellekti käsitlevat valget raamatut[73].

Samuti luuakse ettepanekuga koostoime asjaomaste ELi tasandi asutuste, eelkõige Eurojusti, Euroopa Prokuratuuri ja OLAFi tegevusega, ning tugevdatakse üldist koostööd Europoliga kooskõlas asutuste vastavate volituste ja pädevusvaldkondadega.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekus tunnistatakse vajadust tugevdada Europoli, et suurendada 2021. aastal toetust liikmesriikide õiguskaitseasutustele.

Alates 2016. aastast ja Europoli volituste viimasest läbivaatamisest on valitsenud ameti andmevoogude ja tema teenuste nõudluse hüppelise kasvu suundumus,[74] mille tulemusena on iga-aastane eelarve ja töötajate arv ületanud algselt kavandatud taseme.

Kuna ettepanekuga lisatakse Europoli määrusesse olulised uued ülesanded ning selgitatakse, kodifitseeritakse ja täpsustatakse muid ülesandeid ning suurendatakse seega Europoli suutlikkust aluslepingute raames, ei saa seda katta muutumatul tasemel ressurssidest. Ettepanekut tuleb toetada finants- ja inimressursside suurendamisega.

[72] COM(2020) 66 final, 19. veebruar 2020.

[73] COM(2020) 65 final, 19. veebruar 2020.

[74] Europoli 2019. aasta tegevusnäitajatest ilmneb, et alates 2014. aastast on operatsioonide arv kolmekordistunud, mobiilsete kontorite kohapealne kasutamine on enam kui kahekordistunud, SIENA võrgu kaudu vahetatud teadete arv on suurenenud 300 %, Europoli infosüsteemi kantud objektide arv on suurenenud rohkem kui 500 %.

1.6. Seadusandliku algatuse kestus ja finantsmõju

☐ **Piiratud kestusega**

☐ Ettepanek/algatus hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA

☐ Finantsmõju avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA

☒ **Piiramatu kestusega**

Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku 2022–2027,

millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid[75]

☐ **Eelarve otsene täitmine** komisjoni poolt

☐ rakendusametite kaudu

☐ **Eelarve jagatud täitmine** koostöös liikmesriikidega

☒ **Eelarve kaudne täitmine**, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);

☐ Euroopa Investeerimispangale ja Euroopa Investeerimisfondile;

☒ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;

☐ avalik-õiguslikele asutustele;

☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuivõrd nad esitavad piisavad finantstagatised;

☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kes esitavad piisavad finantstagatised;

☐ isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ÜVJP erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.

Märkused

ELi rahaline baasosalus Europoli eelarves on kindlaks määratud mitmeaastase finantsraamistiku dokumendi nr 68[76] ja 2021. aasta eelarveprojektile lisatud III töödokumendi põhjal. Käesolevas finantsselgituses esitatud teave ei piira 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ja 2021. aasta eelarve vastuvõtmist.

Kuna 2021.–2027. aasta mitmeaastast finantsraamistikku ja 2021. aasta eelarvet ei ole vastu võetud, hõlmab seadusandliku algatuse hinnanguline finantsmõju üksnes vahendeid, mida on vaja lisaks Europoli ELi rahalisele baastoetusele (lisakulud võrreldes lähtetasemega – dokument nr 68).

[75] Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud veebisaidil https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx.

[76] Komisjoni talituste töödokument „Detsentraliseeritud asutused ja Euroopa Prokuratuur“.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Märkige sagedus ja tingimused.

Ettepanekut käsitlev järelevalve ja aruandlus toimub Europoli määruses[77] ja finantsmääruses[78] sätestatud põhimõtete kohaselt ning kooskõlas detsentraliseeritud asutusi käsitleva ühise lähenemisviisiga[79].

Europol peab igal aastal saatma komisjonile, Euroopa Parlamendile ja nõukogule ühtse programmdokumendi, mis sisaldab mitmeaastaseid ja iga-aastaseid tööprogramme ning vahendite kavandamist. Dokumendis esitatakse eesmärgid, oodatavad tulemused ja tulemusnäitajad, et jälgida eesmärkide ja tulemuste saavutamist. Europol peab haldusnõukogule esitama ka iga-aastase konsolideeritud tegevusaruande. See aruanne sisaldab eelkõige teavet ühtses programmdokumendis sätestatud eesmärkide ja tulemuste saavutamise kohta. Aruanne tuleb saata ka komisjonile, Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Lisaks sellele, nagu on märgitud Europoli määruse artiklis 68, peab komisjon tellima Europoli hindamise 1. maiks 2022 ja seejärel iga viie aasta järel. Hindamisel keskendutakse eelkõige Europoli ja tema töötavade mõjule, tulemuslikkusele ja tõhususele. Hindamisaruanded tuleb esitada parlamentaarse ühiskontrolli töörühmale, kes teostab poliitilist järelevalvet Europoli tegevuse üle tema ülesannete täitmisel, sealhulgas Europoli tegevusest füüsiliste isikute põhiõigustele ja -vabadustele tulenevate tagajärgede üle. Aruanded esitatakse ka nõukogule, liikmesriikide parlamentidele ja Europoli haldusnõukogule. Asjakohasel juhul avalikustatakse hindamisaruannete peamised järeldused.

Selleks et korrapäraselt jälgida teabe esitamist liikmesriikide poolt, esitab Europol igal aastal komisjonile, Euroopa Parlamendile, nõukogule ja liikmesriikide parlamentidele iga liikmesriigi esitatud teabe kohta aruande, mis sisaldab teavet, mida Europol vajab oma eesmärkide täitmiseks, sealhulgas teave nende kuritegevuse vormide kohta, mille ennetamist või mille vastu võitlemist peab liit prioriteetseks. Aruanded koostatakse Europoli haldusnõukogu kindlaks määratud kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete hindamiskriteeriumide alusel.

Ettepanek sisaldab ka sätet, millega nähakse ette hinnata mõju põhiõigustele kaks aastat pärast kohaldamise algust.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus.

Võttes arvesse, et ettepanek mõjutab ELi iga-aastast toetust Europolile, täidetakse ELi eelarvet kaudse eelarve täitmise kaudu.

---

77 Määrus (EL) 2016/794.

78 https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/decision_of_the_europol_management_board_on_the_adoption_of_the_financial_regulation_applicable_to_europol_.pdf.

79 https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/joint_statement_and_common_approach_2012_en.pdf.

Usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohaselt täidetakse Europoli eelarvet kooskõlas tulemusliku ja tõhusa sisekontrolliga[80]. Seetõttu on Europol kohustatud rakendama asjakohast kontrollistrateegiat, mis on kontrolliahelasse kuuluvate asjaomaste osalejate vahel kooskõlastatud.

Järelkontrollide puhul kohaldatakse Europoli kui detsentraliseeritud asutuse suhtes eelkõige järgmist:

– komisjoni siseauditi talituse siseaudit;

– Euroopa Kontrollikoja aastaaruanded, milles esitatakse kinnitav avaldus raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse ning selle aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta;

– iga-aastane eelarve täitmisele heakskiidu andmine Euroopa Parlamendi poolt;

– võimalikud OLAFi juurdlused, mille eesmärk on eelkõige tagada, et ametitele eraldatud vahendeid kasutatakse nõuetekohaselt.

Europoli partnerasutusena rakendab rände ja siseasjade peadirektoraat oma detsentraliseeritud asutuste kontrollistrateegiat, et tagada usaldusväärne aruandlus oma iga-aastase tegevusaruande raames. Kuigi detsentraliseeritud asutused vastutavad täielikult oma eelarve täitmise eest, vastutab rände ja siseasjade peadirektoraat eelarvepädevate institutsioonide kehtestatud iga-aastaste osamaksete korrapärase tasumise eest.

Euroopa Ombudsman pakub Europolile täiendava kontrolli- ja aruandlustasandi.

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

Kindlaks on tehtud järgmised riskid:

– üha suurenevate andmevoogude ja pidevalt areneva kuritegeliku tegevuse tõttu surve all olevad tegevusressursid;

– Europoli põhitegevuse killustatus ülesannete ja taotluste paljususe tõttu;

– operatiivvajaduste rahuldamiseks piisavate rahaliste vahendite ja inimressursside puudumine;

– IKT-vahendite puudumine, mis põhjustab viivitusi vajalike põhisüsteemide arendamisel ja ajakohastamisel;

– riskid, mis on seotud isikuandmete töötlemisega Europoli poolt ning vajadusega korrapäraselt hinnata ja kohandada menetluslikke ja tehnilisi kaitsemeetmeid, et tagada isikuandmete kaitse ja põhiõigused;

– sõltuvus ettevalmistuste vahel, mida eu-LISA teeb seoses keskse SISiga ja Europol teeb tehnilise liidese loomisel andmete edastamiseks SISi.

Europol rakendab spetsiaalset sisekontrolliraamistikku, mis põhineb Euroopa Komisjoni sisekontrolliraamistikul ja Treadway komisjoni toetavate organisatsioonide komitee algsel integreeritud sisekontrolliraamistikul. Ühtne programmdokument peab sisaldama teavet

[80] Europoli finantsmääruse artikkel 30.

sisekontrollisüsteemide kohta ning iga-aastane konsolideeritud tegevusaruanne peab sisaldama teavet sisekontrollisüsteemide tõhususe ja tulemuslikkuse, sealhulgas riskihindamise kohta. 2019. aasta konsolideeritud tegevusaruande kohaselt hinnatakse nende sisekontrolli komponentide ja põhimõtete analüüsi põhjal, mille üle teostati nii kvantitatiivseid kui ka kvalitatiivseid elemente kasutades järelevalvet 2019. aastal, et Europoli sisekontrollisüsteem on paigas ja toimib kogu ametis ühtselt.

Veel ühe sisekontrolli tasandi tagab Europoli siseauditi üksus, kes tugineb iga-aastasele auditikavale, milles võetakse eelkõige arvesse Europoli riskide hindamist. Siseauditi üksus aitab Europolil saavutada tema eesmärke, kasutades süsteemset ja distsiplineeritud lähenemisviisi riskijuhtimis-, kontrolli- ja juhtimisprotsesside tulemuslikkuse hindamisele ning andes soovitusi nende täiustamiseks.

Lisaks teevad Europoli-poolse isikuandmete töötlemise üle järelevalvet Euroopa Andmekaitseinspektor ja Europoli andmekaitseametnik (sõltumatu funktsioon, mis on otseselt seotud haldusnõukogu sekretariaadiga).

Samuti viib rände ja siseasjade peadirektoraat Europoli partnerpeadirektoraadina läbi iga-aastase riskijuhtimise, et teha kindlaks ja hinnata ametite, sealhulgas Europoli tegevusega seotud võimalikke suuri riske. Oluliseks peetavatest riskidest teatatakse igal aastal rände ja siseasjade peadirektoraadi juhtimiskavas, millele lisatakse leevendusmeetmeid sisaldav tegevuskava.

2.2.3. Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).

Komisjon esitab aruande, mis käsitleb kontrollikulude suhet hallatavate vahendite väärtusse. Rände ja siseasjade peadirektoraadi 2019. aasta tegevusaruande kohaselt on see suhe kaudse eelarve täitmise raames volitatud üksuste ja detsentraliseeritud asutuste, sealhulgas Europoli puhul 0,28 %.

Euroopa Kontrollikoda kinnitas Europoli 2019. aasta raamatupidamise aastaaruande seaduslikkust ja korrektsust, mis tähendab, et veamäär on alla 2 %. Puuduvad märgid selle kohta, et veamäär lähiaastatel halveneks.

Lisaks on Europoli finantsmääruse artiklis 80 sätestatud, et kui liidu asutuse siseauditi üksuse tegevus ei ole kulutõhus, võib liidu asutus võtta vastu otsuse kasutada ühist siseauditi üksust koos teiste samas poliitikavaldkonnas tegutsevate liidu asutustega.

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Pettuse-, korruptsiooni- ja muu ebaseadusliku tegevuse vastase võitlusega seotud meetmed on esitatud muu hulgas Europoli määruse artiklis 66 ja Europoli finantsmääruse X jaotises.

Europol osaleb eelkõige Euroopa Pettustevastase Ameti pettuste ennetamise meetmetes ning teavitab komisjoni viivitamata oletatavatest pettusejuhtumitest ja muudest finantsrikkumistest kooskõlas oma pettusevastase võitluse sisestrateegiaga.

Europoli pettusevastase võitluse strateegia ajakohastamise ettepanek on kavas esitada haldusnõukogule vastuvõtmiseks 2020. aastal.

Lisaks on rände ja siseasjade peadirektoraat kui partnerpeadirektoraat töötanud OLAFi esitatud metoodika alusel välja oma pettustevastase strateegia ja selle rakendanud. Detsentraliseeritud asutused, sealhulgas Europol, kuuluvad strateegia kohaldamisalasse. Rände ja siseasjade peadirektoraadi 2019. aasta tegevusaruandes jõuti järeldusele, et pettuste ennetamise ja avastamise protsessid toimisid rahuldavalt ning suurendasid seega kindlust seoses sisekontrolli eesmärkide saavutamisega.

3. SEADUSANDLIKU ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Assigneeringute liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata[81]	EFTA riigid[82]	kandidaatriigid[83]	kolmandad riigid	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
5	12 10 01	Liigendatud/liigendamata	EI	EI	EI	JAH/EI

Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Assigneeringute liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatu	EFTA	kandidaatrii	kolmanda	finantsmääruse artikli 21 lõike 2

[81] Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

[82] EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

[83] Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

		d/liigendamata	riigid	gid	d riigid	punkti b tähenduses
	[XX.YY.YY.YY]		JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

3.2. Hinnanguline mõju kuludele

3.2.1. Üldine hinnanguline mõju kuludele

Kuna 2021.–2027. aasta mitmeaastast finantsraamistikku ja 2021. aasta eelarvet ei ole vastu võetud, hõlmab seadusandliku algatuse hinnanguline finantsmõju üksnes vahendeid, mida on vaja lisaks Europoli ELi rahalisele baastoetusele (lisakulud võrreldes lähtetasemega – dokument nr 68).

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Nr	Rubriik 5 – Julgeolek ja kaitse

[Asutus]: Europol			Aasta **2022**	Aasta **2023**	Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	**KOKKU**
Jaotis 1:	Kulukohustused	(1)							
	Maksed	(2)							
Jaotis 2:	Kulukohustused	(1a)							
	Maksed	(2a)							
Jaotis 3:	Kulukohustused	(3a)							
	Maksed	(3b)							
Europoli assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	=1+1a +3a	**15,987**	**23,946**	**29,427**	**30,965**	**40,019**	**37,524**	**177,867**
	Maksed	=2+2a +3b	**15,987**	**23,946**	**29,427**	**30,965**	**40,019**	**37,524**	**177,867**

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	**5**	„Halduskulud“

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta **2021**	Aasta **2022**	Aasta **2023**	Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	**KOKKU**
Rände ja siseasjade peadirektoraat									
• Personalikulud		0,835	0,835	0,835	0,835	0,835	0,835	0,835	5,845
• Muud halduskulud		0,268	0,518	0,268	0,518	0,268	0,518	0,268	**2,626**
RÄNDE JA SISEASJADE **PEADIREKTORAADI**	assigneeringud **KOKKU**								

Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU**	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	1,103	1,353	1,103	1,353	1,103	1,353	1,103	**8,471**

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta **2021**	Aasta **2022**	Aasta **2023**	Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	**KOKKU**
Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIKIDE 1–5 assigneeringud KOKKU**	Kulukohustused								
	Maksed								

3.2.2. Hinnanguline mõju Europoli assigneeringutele

☐ Ettepanek/algatus ei hõlma tegevusassigneeringute kasutamist

☒ Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Kuna 2021.–2027. aasta mitmeaastast finantsraamistikku ja 2021. aasta eelarvet ei ole vastu võetud, hõlmab seadusandliku algatuse hinnanguline finantsmõju <u>üksnes</u> vahendeid, mida on vaja lisaks Europoli ELi rahalisele baastoetusele (lisakulud võrreldes lähtetasemega – dokument nr 68).

Kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid			Aasta		Aasta		Aasta		Aasta		Aasta		Aasta		KOKKU	
			2022		**2023**		**2024**		**2025**		**2026**		**2027**			
⇩	Väljundi liik	Keskmine kulu[84]	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu
ERIEESMÄRK NR 1																
Võimaldada Europolil teha tõhusat koostööd eraõiguslike isikutega																
- Väljund	Asjaomastele liikmesriikidele edastatud isikuandmed – 75 %			3,453		5,669		7,192		8,172		9,636		9,306		43,428

[84] Tegevuse eripära tõttu ei ole võimalik kindlaks teha täpset ühikuhinda väljundi kohta ega väljundite täpset eeldatavat mahtu, eelkõige seetõttu, et mõned väljundid on seotud õiguskaitsealase tegevusega, millega reageeritakse ettearvamatule kuritegelikule tegevusele.

- Väljund	Europoli kasutamine liikmesriikide taotluste edastamise kanalina – 25 %			1,151		1,890		2,397		2,724		3,212		3,102		14,476
Erieesmärk nr 1 kokku				**4,604**		**7,559**		**9,589**		**10,896**		**12,848**		**12 409**		**57,905**
ERIEESMÄRK NR 2																
Võimaldada õiguskaitseasutustel põhiõigusi täielikult järgides analüüsida suuri ja keerukaid andmekogumeid piiriüleste seoste tuvastamiseks																
- Väljund	Pooleliolevates uurimistes toetatud uurimistoimikud – 90 %			0,534		0,977		1,272		1,443		1,641		1,774		7,639
- Väljund	Kohtumenetluse jaoks säilitatud uurimistoimikud – 10 %			0,059		0,109		0,141		0,160		0,182		0,197		0,849
Erieesmärk nr 2 kokku				**0,593**		**1,085**		**1,413**		**1,603**		**1,823**		**1,971**		**8,488**
ERIEESMÄRK NR 3																
Võimaldada liikmesriikidel kasutada õiguskaitses uusi tehnoloogialahendusi																
- Väljund	Ellu viidud innovatsiooniprojektid – 75 %			3,290		3,470		6,365		5,668		8,206		7,272		34,269
- Väljund	Europoli IT-keskkonnas testitud IT-lahendused – 25 %			1,097		1,157		2,122		1,889		2,735		2,424		11,423
- Väljund																–

Erieesmärk nr 3 kokku				**4,387**		**4,626**		**8,486**		**7,557**		**10,941**		**9,696**		**45,693**
ERIEESMÄRK NR 4																	
Anda politsei- ja piirivalveametnikele kolmandatelt riikidelt saadud andmete kohta Europoli tehtud analüüsi tulemusi																	
- Väljund	Schengeni infosüsteemis koostatud hoiatusteated – 50 %			1,526		2,737		2,386		2,592		3,289		2,855		15,385
- Väljund	Ööpäevaringne uute andmete esitamine liikmesriikidele – 50 %			1,526		2,737		2,386		2,592		3,289		2,855		15,385
- Väljund																–
Erieesmärk nr 4 kokku				**3,052**		**5,474**		**4,772**		**5,183**		**6,579**		**5,710**		**30,770**
ERIEESMÄRK NR 5																	
Hõlbustada Europoli ja kolmandate riikide koostööd																	
- Väljund	Toetatud operatsioonid kolmandate riikidega – 75 %			1,147		1,648		1,251		1,307		1,916		1,863		9,132
- Väljund	Kolmandate riikidega vahetatud teave – 25 %			0,382		0,549		0,417		0,436		0,639		0,621		3,044
- Väljund																–
Erieesmärk nr 5 kokku				**1,529**		**2,197**		**1,668**		**1,743**		**2,554**		**2,484**		**12,175**
ERIEESMÄRK NR 6																	

Suurendada Europoli suutlikkust taotleda kriminaaluurimiste algatamist															
- Väljund	Taotletud kriminaaluurimiste algatamine – 25 %			0,456		0,751		0,875		0,996		1,318		1,314		5,709
- Väljund	Toetatud Euroopa Prokuratuuri uurimised – 75 %			1,367		2,252		2,624		2,987		3,955		3,941		17,127
Erieesmärk nr 6 kokku				**1,823**		**3,003**		**3,498**		**3,983**		**5,274**		**5,255**		**22,836**
KULUD KOKKU				**15,987**		**23,946**		**29,427**		**30,965**		**40,019**		**37,524**		**177,867**

3.2.3. Hinnanguline mõju Europoli personalikuludele

3.2.3.1. Ülevaade

☐ Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist

☒ Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta **2022**	Aasta **2023**	Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**	**KOKKU**
Ajutised töötajad – lähtetase (2021. aasta eelarvetaotluse projekt)[85]	102,859	102,859	102 859	102,859	102,859	102,859	**617,153**
Ajutised töötajad – suurenemine võrdluses lähtetasemega (kumulatiivne)	5,937	14,384	19,067	22,830	25,171	26,342	**113,730**
Ajutised töötajad[86] – KOKKU	108,796	117,242	121,925	125,688	128,030	129,201	**730,883**
Lepingulised töötajad – lähtetase[87]	20,962	20,962	20,962	20,962	20,962	20,962	**125,772**
Lähetatud riiklikud eksperdid – lähtetase (2021. aasta eelarvetaotluse projekt)[88]	6,729	6,729	6,729	6,729	6,729	6,729	**40,374**
Ainult lisakulud KOKKU	5,937	14,384	19,067	22,830	25,171	26,342	**113,730**
KOKKU – sh lähtetase ja lisakulud	136,487	144,933	149,616	153,379	155,721	156,892	**897,029**

Personalivajadus (täistööajale taandatud töötajad):

[85] 2021. aasta eelarveprojektis esitatud töötajate arv, mis on arvutatud finantsselgituses kasutatavate keskmiste tööjõu ühikukulude alusel, mis on indekseeritud Madalmaade jaoks kehtestatud paranduskoefitsiendiga (111,5 %).

[86] Praeguses etapis ei ole võimalik esitada üksikasjalikku jaotust tegevusüksuste AD ja AST ajutiste töötajate vahel. Personalikulude prognoosid on koostatud ajutiste töötajate keskmiste kulude alusel, mis on indekseeritud Madalmaade jaoks kehtestatud paranduskoefitsiendiga (111,5 %).

[87] Lepinguliste töötajate lubatud arvu suurendatakse ELi 2021. aasta panusega Europoli ja see jääb kogu 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus samale tasemele. Finantsselgituses ei ole lepinguliste töötajate arvu suurenemist ette nähtud.

[88] 2021. aasta eelarveprojektis esitatud töötajate arv, mis on arvutatud finantsselgituses kasutatavate keskmiste tööjõu ühikukulude alusel, mis on indekseeritud Madalmaade jaoks kehtestatud paranduskoefitsiendiga (111,5 %).

	Aasta **2022**	Aasta **2023**	Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**
Ajutised töötajad – lähtetase (2021. aasta eelarvetaotluse projekt)	**615**	**615**	**615**	**615**	**615**	**615**
Ajutised töötajad – suurenemine võrdluses lähtetasemega (kumulatiivne)	**71**	**101**	**127**	**146**	**155**	**160**
Ajutised töötajad – KOKKU	**686**	**716**	**742**	**761**	**770**	**775**
Lepingulised töötajad	**235**	**235**	**235**	**235**	**235**	**235**
Riikide lähetatud eksperdid	**71**	**71**	**71**	**71**	**71**	**71**
KOKKU	**992**	**1022**	**1048**	**1067**	**1076**	**1081**

Värbamiskuupäevad on kavandatud aasta keskpaika. Summasid on kohandatud vastavalt järgmisele: uute töötajatega kaasnevad kulud on hinnanguliselt 50 % nende värbamisaasta keskmistest kuludest.

Uute volituste eesmärkide täitmiseks vajalikke inimressursse on hinnatud koostöös Europoliga. Prognoosides võetakse arvesse töökoormuse eeldatavat suurenemist, kuna sidusrühmad kasutavad aja jooksul rohkem Europoli teenuseid, samuti aega, mis Europolil kulub ressursside ärakasutamiseks, et vältida olukorda, kus amet ei suudaks oma ELilt saadud rahalist toetust täielikult rakendada ega assigneeringuid õigeaegselt kulukohustustega siduda.

Finantsselgituses ei ole lepinguliste töötajate arvu suurenemist ette nähtud. Komisjon kavatseb teha ettepaneku suurendada enda soovitatud lepinguliste töötajate arv 191-lt 235-le, et pakkuda operatiivtegevuse jaoks IT- ja haldustuge. Lepinguliste töötajate maksimaalne arv on 2021. aastal 235 ja see peaks jääma kogu 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus samale tasemele.

Üksikasjalik teave töötajate arvu suurenemise kohta

Erieesmärk	Täiendavad töötajad	Jaotus Europolis
Erieesmärk nr 1	Täiendavaid töötajaid on vaja selleks, et analüüsida eraõiguslikelt isikutelt saadud lisaandmeid. Hinnanguline vajadus täistööajale taandatud töötajate järele – täiendav täistööajale taandatud töötajate arv aastas (mittekumulatiivne): 2022: +27; 2023: +13; 2024: +10; 2025: +9; 2026: +1; 2027: +2	Operatsioonide osakond: * Europoli küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskus (EC3) * Euroopa terrorismivastase võitluse keskus – operatsioonid (CT) ja ELi veebisisust teavitamise üksus (IRU)

		Organisatsiooni jõudluse osakond – IKT
Erieesmärk nr 2	Täiendavad töötajad, kes on vajalikud suurte ja keerukate andmekogumite haldamiseks, töötlemiseks ja analüüsimiseks ning IT-süsteemide hooldamiseks, sealhulgas organiseeritud ja rasket rahvusvahelist kuritegevust ning olulistele sihtmärkidele suunatud uurimisi käsitleva ELi poliitikatsükli kontekstis. Lisatöötajaid on vaja ka andmekaitsefunktsiooni jaoks, et tagada suurte ja keerukate andmete töötlemine täielikus kooskõlas põhiõigustega. Hinnanguline vajadus täistööajale taandatud töötajate järele – täiendav täistööajale taandatud töötajate arv aastas (mittekumulatiivne): 2022: +4; 2023: +2; 2024: +2; 2025: +1; 2026: +1; 2027: +1	Operatsioonide osakond – * Europoli küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskus (EC3) * Euroopa terrorismivastase võitluse keskus – operatsioonid (CT) ja ELi veebisisust teavitamise üksus (IRU)
Erieesmärk nr 3	Europoli innovatsioonilabori juhtimiseks ning ELi sisejulgeoleku innovatsioonikeskuse ja julgeolekualaste teadusuuringute haldamise toetamiseks vajalikud lisatöötajad. Hinnanguline vajadus täistööajale taandatud töötajate järele – täiendav täistööajale taandatud töötajate arv aastas (mittekumulatiivne): 2022: +12; 2023: +10; 2024: +5; 2025: +5; 2026: +1; 2027: +0	Operatsioonide osakond: Europoli küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskus (EC3) Organisatsiooni jõudluse osakond – IKT Innovatsioonilabor
Erieesmärk nr 4	Lisatöötajad, kes on vajalikud hoiatusteadete sisestamiseks Schengeni infosüsteemis ja uute andmete igapäevaseks ööpäevaringseks edastamiseks liikmesriikidele päringutabamuse korral. Täistööajale taandatud töötajate arvu suurendatakse rakendamise esimestel aastatel, et pidada sammu uue süsteemi kasutajate arvu kasvuga. Vajadus igapäevase ööpäevaringse toetuse järele eeldab vajalikke inimressursse (vahetustega töö). Lisatöötajaid on vaja ka Schengeni hindamiste toetamiseks. Hinnanguline vajadus täistööajale taandatud töötajate järele – täiendav täistööajale taandatud töötajate arv aastas (mittekumulatiivne): 2022: +15; 2023: +2; 2024: +5; 2025: +0; 2026: +0; 2027: +0	Operatsioonide osakond: * Operatiivkeskus (24/7) * Euroopa terrorismivastase võitluse keskus – operatsioonid (CT) ja ELi veebisisust teavitamise üksus (IRU) Organisatsiooni jõudluse osakond – IKT
Erieesmärk nr 5	Lisatöötajaid on vaja selleks, et vajaduse korral kasutada kolmandate riikidega isikuandmete vahetamise mehhanismi. Lisatöötajaid ei ole ette nähtud parimate tavade ja juhistega seotud tegevuste jaoks. Hinnanguline vajadus täistööajale taandatud töötajate järele	Organisatsiooni jõudluse osakond – IKT

	– täiendav täistööajale taandatud töötajate arv aastas (mittekumulatiivne): 2022: +5; 2023: +0; 2024: +2; 2025: +0; 2026: +3; 2027: +0	
Erieesmärk nr 6	Liikmesriikidega koordineerimiseks ja nende uurimise toetamiseks vajalikud lisatöötajad (sh kohapealne toetus, juurdepääs kriminaalandmebaasidele ja analüütilistele vahenditele, operatiivanalüüs, kohtuekspertiis ja tehniline ekspertiis). Lisatöötajaid on vaja ka selleks, et koordineerida tegevust Euroopa Prokuratuuriga ning toetada aktiivselt Euroopa Prokuratuuri uurimistes ja süüdistuste esitamisel. Hinnanguline vajadus täistööajale taandatud töötajate järele – täiendav täistööajale taandatud töötajate arv aastas (mittekumulatiivne): 2022: +8; 2023: +3; 2024: +2; 2025: +4; 2026: +3; 2027: +2	Operatsioonide osakond: – raske ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskus (ESOCC) – Euroopa terrorismivastase võitluse keskus – operatsioonid (CT) – rahandus- ja majanduskuritegude vastase võitluse Euroopa keskus (EFECC) Organisatsiooni jõudluse osakond – IKT

3.2.3.2. Vastutava peadirektoraadi hinnanguline personalivajadus

☐ Ettepanek/algatus ei hõlma personali kasutamist.

☒ Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täisarvuna (või maksimaalselt ühe kohaga pärast koma)

		Aasta **2022**	Aasta **2023**	Aasta **2024**	Aasta **2025**	Aasta **2026**	Aasta **2027**
• **Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)**							
XX 01 01 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)		5	5	5	5	5	5
XX 01 01 02 (delegatsioonides)							
XX 01 05 01 (kaudne teadustegevus)							
10 01 05 01 (otsene teadustegevus)							
• Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)[89]							
XX 01 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)		1	1	1	1	1	1
XX 01 02 02 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored spetsialistid delegatsioonides)							
XX 01 04 ***yy***[90]	- peakorteris[91]						
	- delegatsioonides						
XX 01 05 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)							
10 01 05 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)							
Muud eelarveread (märkige)							

[89] Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud, noored spetsialistid delegatsioonides.

[90] Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiiri arvestades (endised B..A read).

[91] Peamiselt struktuurifondid, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) ja Euroopa Kalandusfond (EFF).

KOKKU						

XX tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate peadirektoraadi sisese ümberpaigutamise teel. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	Komisjoni esindamine ameti haldusnõukogus. Aasta tööprogrammi kohta komisjoni arvamuse koostamine ja selle rakendamise üle järelevalve teostamine. Järelevalve eelarve täitmise üle. Ameti abistamine tema tegevuse kavandamisel kooskõlas ELi poliitikaga, sealhulgas osaledes ekspertide kohtumistel.
Koosseisuvälised töötajad	Üks riigi lähetatud ekspert toetab ametnikke ja ajutisi töötajaid eespool nimetatud ülesannete täitmisel ning aitab ametil arendada oma tegevust kooskõlas ELi poliitikaga, sealhulgas osaledes ekspertide kohtumistel.

Täistööajale taandatud töötajate kulukalkulatsiooni kirjeldus tuleks esitada V lisa 3. jaos.

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

☐ Ettepanek/algatus on kooskõlas kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.

☐ Ettepanekuga/algatusega kaasneb mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi ümberplaneerimine.

Selgitage ümberplaneerimist, osutades asjaomastele eelarveridadele ja summadele. Ettepanek hõlmab Europoli jaoks täiendavaid rahalisi vahendeid ja inimressursse võrreldes sellega, mis on praegu ette nähtud mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekus (dokument nr 68). Europoli täiendavate rahaliste vahendite mõju eelarvele tasakaalustatakse rubriigi 4 kavandatud kulutuste kompenseeriva vähendamisega.

☐ Ettepanek/algatus nõuab paindlikkusinstrumendi kohaldamist või mitmeaastase finantsraamistiku muutmist[92].

Selgitage, millised toimingud on vajalikud, osutades asjaomastele rubriikidele, eelarveridadele ja summadele. […]

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist

Ettepanek/algatus hõlmab kaasrahastamist, mille hinnanguline summa on järgmine:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta **N**	Aasta **N+1**	Aasta **N+2**	Aasta **N+3**	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

[92] Vt nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 1311/2013 (millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020) artiklid 11 ja 17.

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

☒ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele

☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:

- ☐ omavahenditele
- ☐ muudele tuludele
- ☐ palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida:	Jooksva aasta eelarves kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju[93]						
		Aasta **N**	Aasta **N+1**	Aasta **N+2**	Aasta **N+3**	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
Artikkel …….								

Mitmesuguste sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

[…]

Täpsustage tuludele avalduva mõju arvutamise meetod.

[…]

[93] Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.